TÜRKİYE'DE SOSYALİST DÜŞÜNCENİN KLASİKLERİ

ÇETİN ALTAN • ONLAR UYANIRKEN • TÜRK SOSYALİSTLERİNİN EL KİTABI

TÜRKİYE'DE
SOSYALİST DÜŞÜNCENİN KLASİKLERİ

Çetin Altan

Onlar Uyanırken

Türk Sosyalistlerinin El Kitabı

Sunuş: **Metin Çulhaoğlu**

Yordam Kitap

TÜRKİYE'DE SOSYALİST DÜŞÜNCENİN KLASİKLERİ

Türkiye'de Sosyalist Düşüncenin Klasikleri dizisi, Türkiye'de sosyalist düşünce tarihine damga vurmuş yapıtları okuyucuyla yeniden buluşturmayı ve bu önemli birikimi gelecek kuşaklara taşımayı amaçlıyor. Dizinin her bir kitabı için özel olarak yazılmış "Sunuş"lar ise hem eserin önemini ve değerini belirtiyor, hem de eleştirel bir çözümleme yapmaya çalışıyor.

ÇETİN ALTAN 22 Haziran 1927'de İstanbul'da dünyaya geldi. Babası hukukçu, annesi Mustafa Kemal Paşa'nın ahbaplarından Tatar Hasan Paşa'nın kızıydı. İlk kitabı *Üçüncü Mevki* henüz 19 yaşındayken yayımlandı. 1946'da Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne kaydoldu. Aynı yıl *Ulus*'ta gazeteciliğe başladı. *Ulus*'tan sonra ANKA Ajansı, *Akşam* ve *Dünya*'da muhabirlik, *Hürses*'te köşe yazarlığı yaptı. NATO hakkındaki bir haberi nedeniyle ilk kez 1953'te tutuklandı. 1959'da *Milliyet*'e transfer oldu. Bu transferin ardından *Milliyet*'in tirajında meydana gelen büyük artış, yazar olarak ciddi bir toplumsal karşılık bulduğunun göstergesiydi. 28 Nisan 1960'ta DP'nin baskıcı rejimine karşı yapılan gösterilere karşı insafsız müdahalelerin ve Turan Emeksiz'in öldürülmesinin ardından Taş adlı köşesini "Bugün canım yazı yazmak istemiyor," başlığıyla çıkardı. Bu yazı, en zor koşullarda dahi iktidarı protesto etmenin zekice bir yolunun bulunabileceğini gösteren bir örnek olarak Türkiye basın tarihine geçti. Aralık 1961'de çıkmaya başlayan *Yön* dergisinde kapitalizmi, liberalizmi, emperyalizmi eleştiren yazılar yazdı. 1964'te *Milliyet* gazetesi ile yazdığı yazılar nedeniyle anlaşmazlığa düştü ve bu gazeteden ayrılarak *Akşam*'a döndü. Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın çağrısı üzerine 1965 seçimlerinde Türkiye İşçi Partisi (TİP) listesinden bağımsız İstanbul milletvekili adayı oldu. Milletvekili seçildikten kısa bir süre sonra TİP'e katıldı. "Gerçek demokrasilerde kapitalist görüş vardır. Karşısında sosyalist görüş vardır ve gerçek Batı demokrasisi bu iki görüşün birbirine zabıta çağırmadığı yerde tecelli eder" sözleriyle başlayan konuşması sosyalist görüşün TBMM kürsüsünden ilk kez açıkça dile getirilmesiydi. Parlamentoda yaptığı konuşmalar ve gazete yazılarıyla popüler bir karakter haline geldi. Yurdun dört bir yanından emekçilerin sorunlarını, bunlara kendilerince buldukları çarelerini ve protestolarını dile getirdikleri mektuplarının başlıca adresi hâline geldi. *Onlar Uyanırken* bu mektuplardan küçük bir demetin 1967'de kitaplaştırılmasından doğdu. 20 Temmuz 1967'de TBMM'de yapılan oylamayla milletvekili dokunulmazlığı kaldırıldı. Bir hafta sonra Anayasa Mahkemesi dokunulmazlık kararını bozdu. 19 Şubat 1969 günü İçişleri Bakanlığı bütçesi görüşülürken, Nâzım Hikmet hakkındaki övücü sözleri nedeniyle Adalet Partisi (AP) milletvekillerinin linç girişimine maruz kaldı ve sağ gözü görme yeteneğini yüzde 50 oranında kaybetti. 1968'de TİP içinde meydana gelen bölünmede Aybar karşıtı bir konumda yer aldı. Dört yıllık parlamenter mücadele deneyimini *Ben Milletvekili İken* başlığı altında kitaplaştırdı. 12 Mart Darbesi'nin ardından 29 Nisan 1971 günü tutuklandı ve 1973 sonuna kadar tutuklu kaldı. Bu süreçte yazdığı *Büyük Gözaltı* adlı romanı, kendisi tutukluyken Orhan Kemal Roman Ödülü'ne layık görüldü. Hapisten çıktıktan sonra 'büyük' basının sütunlarında kendisine yer verilmedi. *Yeni Ortam* ve *Politika* gibi ana akım dışında kalan gazetelerde, *Çarşaf* mizah dergisinde (Hüseyin Zurna adıyla) yazdı. *Hürriyet* ve *Ege Ekspres*'teki yazıları imzasız olarak yayımlandı. 1980 Darbesi'nden sonra liberal fikirlerin bayraktarlığını yapmaya başladı ve tekrar ana akım medyaya döndü. *Hürriyet*, *Güneş*, *Sabah*, *Milliyet* gazetelerinde köşe yazıları yazdı. 88. yaş gününe denk gelen son yazısında "Torunlarımıza bırakmayı hayal ettiğimiz ülke bu değildi," diye yazıyordu. 22 Ekim 2015'te, İstanbul'da hayata veda ettiğinde dünyanın en çok köşe yazısı yazmış yazarlarından birisiydi. *Taş*, *Sömürücülerle Savaş*, *Suçlanan Yazılar*, *'Kahrolsun Komünizm' Diye Diye*, *Onlar Uyanırken*, *Kopuk Kopuk*, *Geçip Giderken*, *Gölgelerin Gölgesi*, *Şeytanın Aynaları*, *Bir Yumak İnsan* ve *Nar Çekirdekleri* siyasî yazılarının toplandığı başlıca kitaplarıdır. *Büyük Gözaltı*, *Bir Avuç Gökyüzü*, *Viski* ve *Küçük Bahçe* adlarında dört romanı; Çemberler, *Mor Defter*, *Suçlular*, *Dilekçe* ve *Tahterevalli* adlı basılmış beş oyun kitabı çıkmıştır. *Aşk*, *Sanat ve Servet* ile *Atatürk'ün Sosyal Görüşleri* adlarında iki incelemesi ve *Tarihin Saklanan Yüzü* adlı bir araştırması kitap olarak yayımlanmıştır. Bunların dışında anı ve gezi kitapları da bulunmaktadır.

Onlar Uyanırken'in ilk baskısı (1967) Ararat Yayınevi tarafından yapılmıştır. 13 bin kitap bir günde tükenmiş ve "24 satte 13 bin" skoruyla en hızlı satılan kitap rekorunu kırmıştır. Bir hafta sonra ikinci baskısı yapılan kitap yine hızla tükenmiş ve daha bir ay geçmeden üçüncü kez basılmıştır. Kitabın dördüncü baskısı (1974) Bilgi Yayınları tarafından yapılmıştır. Elinizdeki bu baskıda ilk baskı esas alınmıştır. Çetin Altan'ın uyarısı dikkate alınarak ikinci bölümde yer alan emekçi mektupları dil, imla ve biçimsel özellikler bakımından aynen korunmuştur.

TÜRKİYE'DE
SOSYALİST DÜŞÜNCENİN KLASİKLERİ - 3

ÇETİN ALTAN

ONLAR UYANIRKEN

TÜRK SOSYALİSTLERİNİN EL KİTABI

Yordam Kitap: 302 • **Onlar Uyanırken, Türk Sosyalistlerinin El Kitabı** • Çetin Altan
Türkiye'de Sosyalist Düşüncenin Klasikleri-3 • ISBN 978-605-172-232-0
Dizi Editörü: Gökhan Atılgan • *Düzeltme*: Gökay Gürbüz
Kapak ve İç Tasarım: Savaş Çekiç • *Sayfa Düzeni*: Gönül Göner
Birinci Basım: Kasım 2017
© Çetin Altan Vârisleri, 2017; © Yordam Kitap, 2017

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 10829)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat:3 34110 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • **Faks:** 0212 528 19 09
W: www. yordamkitap.com • **E:** info@yordamkitap. com
www.facebook.com/YordamKitap • www.twitter.com/YordamKitap

Baskı: Yazın Basın Yayın Matbaacılık Turizm Tic.Ltd.Şti. (Sertifika No: 12028)
İ.O.S.B. Çevre Sanayi Sitesi 8. Blok No:38-40-42-44
Başakşehir - İstanbul
Tel: 0212 5650122

ONLAR UYANIRKEN

TÜRK SOSYALİSTLERİNİN EL KİTABI

Bu küçük kitabı işçisi, köylüsü, zanaatçısı, küçük esnafı, arkasız memuru ile sömürülen, ezilen, horlanan Türk emekçi sınıfına armağan ediyorum.

İÇİNDEKİLER

011 | **SUNUŞ** METİN ÇULHAOĞLU
013 | ÇETİN ALTAN VE 'ONLAR UYANIRKEN':
BİRLİKTE UYANIŞIN 1967 YILINDA ÇEKİLMİŞ FOTOĞRAFI
014 | 1960'larda Bir Milletvekili ve "Köşe Yazarı"
015 | A-1960'LI YILLARDA ALTAN'A GÖRE TÜRKİYE VE SOSYALİZM
016 | 'Onlar Uyanırken'de Anti-Komünizm Yoktur
018 | Dikkat Çekici Bir Özellik Olarak Özgüven
020 | Türkiye Kapitalizmi: O Kadar Eğreti mi?
022 | "Hâkim Üretim Tarzı" Tartışmaları
023 | Aydınlar, "Zinde Güçler" ve Emekçiler
025 | "Ortodoksluk" ve Özgünlük Arayışları
027 | Anti-emperyalist ve Anti-kapitalist Mücadelenin Birlikteliği
029 | B-MEKTUPLAR
032 | TİP Propagandasının Etkileri
032 | Kurtuluş, Cumhuriyet ve Süreklilik
033 | "Bize Komünist Diyorlar!"
034 | Sert, Belki de "Vülger" Eşitsizlik Vurguları!
035 | Tarımda Sömürü
036 | "Hayatın İçinden": Halk Birini Tuttu mu Nasıl Tutar?
036 | Toparlama

039 | **1 TÜRK SOSYALİSTLERİNİN EL KİTABI**
041 | ÖNSÖZ
043 | Giriş
045 | Sınıf Ayrımı ve Kapitalizm
047 | Kapitalizmin Yalanları
051 | Kapitalizmin Tutuculuğu
054 | Kapitalizmin Ayakta Durma Çabaları
057 | Değişen Mutluluk Anlayışı
058 | Türkiye'nin Durumu
061 | Türkiye'deki Devletçiliğin İç Yüzü
064 | İlericilik – Gericilik Tartışmasındaki Oyun
067 | Şartlandırma
073 | Kompradorlar Neden Çıkmaz Bir Yoldadır
078 | Türk Sosyalizminin Yeri, Metodu ve Amaçları
081 | Neden İlle Emekçi Halkın Ağırlığı
082 | Aydın-Kapitalist Çatışması da Sosyalizm Değildir
085 | Antiemperyalist Cephe
087 | Bir Tek Sosyalizm Vardır
089 | Felsefe Açısından Sosyalizm
090 | Son Söz

093 | **2 MEKTUPLAR**

SUNUŞ

METİN ÇULHAOĞLU

ÇETİN ALTAN VE 'ONLAR UYANIRKEN': BİRLİKTE UYANIŞIN 1967 YILINDA ÇEKİLMİŞ FOTOĞRAFI

Türkiye'de sosyalist düşüncenin, hareketin ve örgütlenmenin "kendine özgü", saymakla bitmeyecek sorunları vardır. Bunlardan biri de genel olarak "kuşaklar arası kopukluk" şeklinde tanımlayabileceğimiz sorundur.

Bu genel sorunun özel yüzlerinden biri, sosyalist düşüncenin ve hareketin gelişiminde önemli yerleri olan kişilerin daha sonra yalnızca adlarıyla bilinmeleri, zamanında ne yazıp söylediklerinin ise neredeyse hiç bilinmemesi, dahası buna pek ilgi de duyulmamasıdır.

Bugün pek çok kişinin ülkedeki sosyalist düşünce ve hareket açısından özel bir yere koyduğu, "görkemli" gibi sıfatlarla tanımladığı 1961-1971 dönemini düşünelim. Mehmet Ali Aybar, Behice Boran, Hikmet Kıvılcımlı, Mihri Belli ve Doğan Avcıoğlu bu dönemin tartışmalarına ve yönelimlerine yazdıklarıyla damga vurmuş kişilerdir. "Yazılanlar" diyorsak, dönemin sonunda genç yaşlardaki Mahir Çayan'ı da görürüz.

Bugün adları hatırlanır da zamanında ne dedikleri, ne yazdıkları; neden, hangi ortamlarda, ne için yazdıkları bilinir mi? Özel akademik çalışmalar dışında ilgi duyanların, merak edenlerin sayısı iki elin parmaklarını geçer mi?

1960'larda Bir Milletvekili ve "Köşe Yazarı"

Bu yazının konusu, yukarıda sayılanların arasında yer almayan bir kişi ve onun "çok özel" denebilecek bir çalışması. Hemen belirtecek olursak, 1961-1971 döneminin bir alt dönemi, Türkiye İşçi Partisi'nin (TİP) Meclis'te 14 vekille yer bulduğu 1965-1969 arası söz konusu olduğunda bu kişi, yazdıklarıyla ve söylediklerıyle az önce sıralanan isimlerin istisnasız hepsinden daha geniş bir kesime hitap etmiştir. Daha önemlisi ise, bu hitap alanının aynı zamanda çeşitlilik taşımasıdır. Yalnızca aydınlar, akademisyenler, öğrencilerden değil, doğrudan "halktan" kişilerden söz ediyoruz: fabrika işçileri, kırsal kesimdeki ırgatlar, Anadolu'nun çeşitli kent ve kasabalarındaki emekçiler, küçük esnaf, zanaatkârlar vb.

Sözünü ettiğimiz kişi Çetin Altan'dır.

Asıl etkisini gazetelerdeki (özellikle dönemin *Akşam* gazetesi) köşe yazılarıyla yaratan Altan 1965-1969 döneminde Meclis'te TİP milletvekili olarak görev yapmış, milletvekili sıfatıyla ülkeyi dolaşmış, Meclis kürsüsünü kullanmış, bu mekânda olsun, dışarıda olsun çeşitli saldırılara maruz kalmıştır.

Aradan tam 50 yıl geçtikten sonra burada değerlendirmeye çalışacağımız kitabının adı *Onlar Uyanırken*'dir.

***

İki bölümden oluşan kitap 1967 yılında Ararat Yayınevi'nden çıkmıştır. *Onlar Uyanırken* başlığının hemen altında ise *Türk Sosyalistlerinin El Kitabı* ibaresi yer almaktadır. Künyesinde verilen bilgiye göre ilk baskısı 1 Temmuz 1967 tarihinde yapılan kitap, bir hafta sonra, 8 Temmuz 1967 tarihinde ikinci baskısını görmüştür.

Küçük boy, 175 sayfadır. Kitabın ilk bölümünde Altan'ın önsözünü izleyen giriş yazısı 71 sayfadır. Daha sonra Türkiye'nin çeşitli illerinde yaşayan emekçilerden Altan'a gelen mektuplara

yer verilmektedir ve bu mektuplar kitabın sonraki 74 sayfasını oluşturmaktadır.

Yazarın verdiği bilgiye göre bunlar kendisine gelen binlerce mektup arasından kurayla seçilmiştir ve yazar mektuplarda "nokta, virgül, imla hiçbir değişiklik yapmamaya" özellikle dikkat etmiştir.

Kitabın ikinci bölümünde 80 mektuba yer verilmiştir.

İlk bölümde, Çetin Altan'ın Türkiye'ye, ülkenin toplumsal ve siyasal durumuna, sorunlarına ve bir çözüm olarak sosyalizme ilişkin görüş ve değerlendirmeleri yer almaktadır.

Bu tanıtımda biz de kitaptaki bölümlemeyi izleyip çalışmayı iki ana başlık altında ele alacağız.

A-1960'LI YILLAROA ALTAN'A GÖRE TÜRKİYE VE SOSYALİZM

1960'lar...

Bir tarafta Cumhuriyet döneminin ürünü sayılması gereken, belirli bir formasyona sahip aydınlar, okul bitirmiş eğitim ve sağlık emekçileri, memurlar, 1960'lı yılların ortamında sosyalizme ilgi duyan, kendini sosyalist olarak tanımlayan akademisyenler ve öğrenmeye iştahlı, ancak ince dokuyup sık elemeye meraklı, her şeye eleştirel gözle bakabilen gençler, öğrenciler...

Diğer tarafta 1965 seçimlerinde TİP'e oy vermiş ya da vermemiş, kırsal kesimi de kapsamak üzere ülkenin dört bir yanındaki emekçiler: işçisi, ırgatı, küçük köylüsü, şoförü, bakkalı, berberi, terzisi... Bu tarafta bir "uyanış" söz konusudur; tek parti döneminin ardından siyasetin belirli bir alanına ancak 1946'dan sonra katılabilen, bir dönemi iki parti arasındaki çekişmelerle geçiren insanlar şimdi farklı seslere kulak vermeye başlamıştır...

İki tarafı da kapsamak üzere bu insanlar, 1923-1960 döneminin soluna ilişkin olarak Nâzım Hikmet ve şiirleri dışında pek fazla şey bilmeden şimdi sosyalizmle tanışmaktadır. Tanışmada yollar, referanslar, kaynaklar vb. elbette farklıdır; ama her iki

kesimin de sosyalizmle bu dönemde tanıştığını söylemekte sakınca yoktur.

Onlar Uyanırken yazarı ve derleyicisi Çetin Altan ise, elbette tek başına değil, ama bu iki tarafa da ulaşabilen, onları bir yerde buluşturabilen, birinin dilini diğerine aktarabilen halka konumundadır. "Tek başına değil" dedik, ama özellikle bu dönemde çok "özel" bir konumda yer aldığı kesindir.

1960'lar söz konusu olduğunda Çetin Altan ve *Onlar Uyanırken*, böyle olduğu, yani bu yeri tutup iki kesimi buluşturabildiği için önem ve değer taşır. Bu kez, "iki uç" demeyeceğiz. O dönemde mevcut birikim açısından bakıldığında "uç", belirli ortodokside titizlenmek ve diretmek olamazdı; ancak şu olabilirdi: TİP'in aldığı 300 bine yakın oy, halkın teveccühü, emekçi ilgisi gibi verilerden hareketle sosyalizmin vülgerleştirilmesi, geçmişteki sosyalizm deneyimlerine dudak bükülmesi, sosyalizmin evrensel geçerlilik taşıyan ilkelerinin eğilip bükülmesi ve "sosyalizm" adına yepyeni şeyler icadı...

O dönemin ortam ve koşullarında bu olabilirdi, ama olmamış, yapılmamıştır.

Soğuk savaşın sürdüğü, ülkede anti-komünist histeri rüzgârı estirildiği, 141. ve 142. maddeleriyle TCK'nın yürürlükte olduğu bir dönemde bunun yapılmaması bizce son derece önemlidir ve kitabın ilk bölümünden hareketle özellikle öne çıkarılması gereken nokta da budur.

'Onlar Uyanırken'de Anti-Komünizm Yoktur

Sosyalizmi savunan bir yazarın değerlendirmelerinde anti-komünizm olmaması başlı başına bir "özellik" sayılmayabilir, "bir de olacak mıydı" denebilir.

Ancak, dönemin ortamı ve koşulları unutulmamalıdır. Detantın kimi emareleri görülse bile soğuk savaş henüz sürmektedir; Ceza Kanunu'nda ünlü 141. ve 142. maddeler vardır.

Temsil ve hitap edilenler de büyük kentlerin aydın-öğrenci kesimlerinin ötesinde, 20 yıllık yoğun bir anti-komünist propaganda döneminden çıkıp gelen, Türkiye'nin dört bir yanındaki işçiler, emekçiler, ağırlıklı olarak eğitimsiz kesimlerdir.

Altan, halka sürekli gösterilen o ünlü "öcüyü", komünizmi, şöyle tanımlamaktadır:

> "Komünizmin ne olduğu konusunda ise ciddi bir tarif yapmaya, bilimsel bir açıklamada bulunmaya asla yanaşmazlar...
>
> "Komünizm Rus casusluğu, Allahsızlık, Aile düşmanlığı ve hatta ve hatta 'Pezevenklik' olarak anlatılır halk kütlelerine...
>
> "Komünizmin işçilerle köylülerin elele vererek kendilerini sömüren burjuva sınıfını ihtilalle yok edip bir proletarya diktası kurmaları ve devletin siyasetiyle iktisadiyatına bizzat el koymaları demek olduğu katiyen söylenmez" (61).[1]

Daha sonra, aynı bağlamda şunları okuyoruz:

> "Komünizm ithamlarının da suyu çıkmaya başlamıştı. Komünizmin emekçilerin burjuva sınıfını ihtilalle yok ederek kendi sınıf diktasını kurmak demek olduğu açıklanmıştı... Kompradorlar Rusya'ya, Rusya'da emekçi sınıfı böyle bir ihtilal yaparak burjuva sınıfını alaşağı ettiği için kızıyorlardı" (70).

Dönemin koşullarında hayli ustalıklı bir formülasyon olduğunu kabul etmek gerekiyor.

Altan kuşkusuz "komünizm en iyisidir, zaten biz de komünistiz," demiyor, diyemezdi. Ancak, komünizmin anti-komünizm içermeyen tanımını yapabilmiş, bu tanımı yaparken de zorunlu olması halinde başvurulabilecek özel sözcüklerin "imasını" kullanmıştır: "İhtilal", "yok etme", "dikta kurma", "el koyma"... Çağrışım yoluyla ve sırasıyla "ihtilal yapmayacağız", "yok etmeyeceğiz", "dikta kurmayacağız", "el koymayacağız" gibi...

Dönem için, bundan ilerisi mümkün değildi; saygıyla karşılanması gerekir.

---

1 Alıntı sonlarında verilen sayfa numaraları kitabın bu basımındaki numaralardır.

Buna karşılık "sosyalizm programı" nettir ve bugünden 50 yıl geriye bakıldığında o dönem için eklenecek fazla şey bulmak güçtür: Mutlak bağımsızlık; toprak reformu ve toprak ağalığının tasfiyesi; bankaların emekçi halkın denetiminde millileştirilmesi; ithalat ve ihracat işlemlerinin "kompradorların" elinden alınması; sigortaların millileştirilmesi ve ağır sanayinin gene emekçi halkın denetimi altında millileştirilmesi (81-82).

1960'lı yıllar Türkiye'de sosyalist mücadele açısından "buzların çözüldüğü" bir dönemse, bu çözülme sürecinde en başta Türkiye İşçi Partisi'nin rolü bir kenara kaydedilmelidir. TİP'in bu rolünde "popüler yazar" olarak Altan'ın özel bir yeri olmuştur. Sosyalizmi anti-komünizme gitmeden anlatabilme, dönemin ortamı ve koşulları açısından ciddi bir ustalık ve başarı sayılmalıdır.

Dikkat Çekici Bir Özellik Olarak Özgüven

Günümüzde siyasal değerlendirmelerde, sol içi tartışmalarda Türkiye'nin bir "muz cumhuriyeti" olmadığı söylenir. Ülkede siyaset geleneği, modernleşme süreçleri, çeşitli ideolojik oluşumlar "üçüncü dünyadan" sayılan başka ülkelere göre daha gelişkindir. Dahası, Türkiye emperyalizme karşı kurtuluş savaşı verip başarıya ulaşan ilk ülkelerden biri kabul edilir.

1923 yılında Cumhuriyet dönemine geçmiştir.

"Özgüven", özellikle 1930'ların tek parti döneminde yukarıdan bilinçli olarak pompalanmıştır. Ancak daha sonra, soğuk savaşın dünyanın üzerine çökmesi, Türkiye'nin "Batı blokuna" tam bağlılığa yönelmesi ve NATO üyesi olmasıyla bu özgüven yerini başta ABD olmak üzere "Batılı müttefiklere" duyulan güvene bırakmıştır. Türkiye, özellikle 1950'li yıllarda üçüncü dünya ülkelerini yakından ilgilendiren Bandung Konferansı, Süveyş Kanalı'nın millileştirilmesi, Ortadoğu ülkeleriyle ilişkiler ve daha sonra Cezayir'in bağımsızlığı gibi konularda izlediği

politikalarla bir zamanlar kendisine bakan üçüncü dünya ülkelerinin nefret nesnesi haline gelmiştir.

1960'lı yılları ise Türkiye'nin yeni bir özgüven inşa dönemi olarak görmek mümkündür. Sermaye sınıfı güçlenmektedir; ülkeyi yöneten partiler kuşkusuz gene Batı'ya angajedir, ama artık sağa sola daha fazla bakmaya başlamıştır; düşünsel üretim adeta önceki kuru dönemlerin acısını çıkarırcasına bir arayış içindedir; işçi sınıfı nicel gelişmenin ötesinde sınıfsal konumunun da farkına varmaktadır...

Bu ortamın solu ise Kurtuluş Savaşı döneminin özgüvenini ve üçüncü dünya ülkeleri gözündeki itibarını arama çabasındadır. Bu ortamda Çetin Altan da Türkiye'nin "ikinci milli kurtuluş savaşında" zafere nasıl ulaşabileceğini değerlendirmektedir (76).

Altan'a göre bu "ikinci" kurtuluş, ülkenin sahiplerinin kimler olacağı açısından ilkinden farklı olacaktır. Daha sonra göreceğimiz gibi "anti-emperyalist mücadele ile anti-kapitalist mücadelenin birlikte yürüyeceği" süreç sonucunda ulaşılacak zaferle Türkiye uluslararası toplulukta bambaşka bir konuma yerleşecektir.

> "(Kompradorlar) ille de satmak üstüne bir âlemde yaşıyorlardı ve herkesi o âlem içinde sanıyorlardı. Bilmiyorlardı ki Türkiye sosyalizme döndüğü zaman Rusya'nın uydusu değil, belki de üçüncü dünya liderliğinde rakibi olur" (78).
>
> "Türkiye daha bu yüzyılın içinde kendisinin gerçek yerini alacaktır. Bu yer ilk bağımsızlık savaşını vererek bütün geri kalmış ülkelere öncülük ettiği yerdir. Türkiye bütün gelişimiyle üçüncü dünyanın tabii lideridir" (89).

Yukarıda söylenenleri, bir tür "sol milliyetçiliğin" ya da Türk aydınına öteden beri damgasını vuran sosyal Darvinizmin yansımaları saymak yerine belirli bir özgüvenin dışa vurumu olarak değerlendirmek daha yerinde olacaktır. Lenin, daha 1900'lerin başında Rus proletaryasının kendi ülkesinde zafere ulaşmasının

Avrupa ölçeğinde sürükleyici bir etken olabileceği görüşünü ortaya atarken herhalde "milliyetçilik" yapmıyordu.

Bir de üçüncü dünya liderliğinde "Rusya"nın rakibi olma perspektifi var ki Sovyetler hiçbir zaman üçüncü dünyanın lideri olmadığından dil sürçmesi sayılmalıdır. Gene de hatırlatalım: On yıl sonra, 1977 yılında yazılmış olsaydı bu sözler büyük olasılıkla "anti-sovyetizm" ya da "Sovyetlere şirk koşma" olarak değerlendirilirdi...

***

Türkiye'nin "liderliği"?

II. Abdülhamit döneminden bu yana gündeme gelen bir başlıktır. Osmanlı, can çekişirken bile halifelik kurumu temelinde kendini İslam dünyasının lideri olarak görmüştü. Kurtuluş Savaşı "mazlum milletlere" yol gösteren bir ışık olarak değerlendirilmişti. Genç Cumhuriyet'in atılımları aynı yolu izleyecek başka uluslara örnek, model olacaktı. Ardından "küçük Amerika", "büyük Türkiye", "21. yüzyılın Türk yüzyılı olması", "kıskanılan" ve "tutulamayan Türkiye" ve yeniden İslam âleminin liderliği gündeme gelmiştir.

Kurtuluş Savaşı dönemi dışında düzen içi ve karşılıksız olan bu özgüven, ilk kez 1960'lı yıllarda, bu kez "sosyalist Türkiye" perspektifiyle bir anlamda tersine çevrilmiştir.

Yarınlar için de tartışmaya değer bir konudur.

Türkiye Kapitalizmi: O Kadar Eğreti mi?

Altan'ın Türkiye kapitalizmine ya da Türkiye'deki kapitalizme yönelik yargıları ve değerlendirmeleri çok kesin, sert ve acımasızdır.

Ancak burada eleştirilerin sertliğinin, Altan'ın dönemin Türkiye kapitalizmini "gerçek kapitalizm" saymamasından kay-

naklandığını belirtmek gerekiyor. Altan, Türkiye'deki kapitalizmi, merkezi "Bizans" olmak üzere bir "komprador kapitalizmi" olarak görmektedir:

> "Komprador burjuvazisi tam bir burjuvazi değildir. Büyük endüstri kuracak ve tam bir kapitalizm uygulayacak kadar sermayesi yoktur komprador burjuvazisinin" (60).

Sonuçta Türkiye burjuvazisi, büyük emperyalist ülkelerin işbirlikçisi, "komisyoncusu" olmaktan öteye gitmez...

> "(Türkiye burjuvazisinin) en büyük açıkları, talancılığı kapitalist ölçülere dahi sokacak yetenekten yoksun oluşlarıydı... Yani bizim kompradorları kapitalist ülkelerin de polisi yakalardı" (79).

Altan bundan yarım yüzyıl önceki Türkiye kapitalizminden söz ediyor olsa bile, karşı çıkıldığından, alternatifinin arandığından hiç kuşku duyulamayacak kapitalizme bir "rasyonalite", "kurallılık", belirli bir "düzen" atfettiği açıktır.

Ancak talanın, soygunun, kuralsızlığın, düzensizliğin ya da hepsini karşılamak üzere "vahşiliğin" kapitalizmin kendi özüne ve doğasına göre "aykırılık", bir "anomali" oluşturduğunu söylemek, bu üretim tarzının hangi tarihsel dönemi için olursa olsun doğru değildir. Özle biçim ancak soyutlama, analiz düzleminde birbirinden ayrılabilir. Her biçim, mutlaka ve mutlaka bir özle ilgilidir, onunla bütünlük oluşturur.

Altan, "gerçeğini" de istemese bile "gerçek kapitalizm bu değil" demektedir; günümüze ularsak, biraz malum çevrelerin "gerçek İslam bu değil" sözünü çağrıştırmaktadır.

Burada, Altan'ın, uluslararası Marksist çevrelerde "bağımlılık okulu" olarak bilinen okulun belirli bir damarının etkisi altında olduğunu söylemek mümkün görünüyor. Bu damar, emperyalist sistemin, egemenliği altındaki gelişmemiş ülkeleri yalnızca hammadde kaynağı ve pazar konumunda tutup gerçek anlamda bir gelişmeye (kapitalistleşmeye) olanak tanımadığı görüşünü savunmuştur.

Ardından bu görüş gene Marksist çevrelerce eleştirilmiş, "azgelişmişliğin gelişmesi" kavramı ortaya atılmıştır. Günümüzün gerçeklerine bakıldığında ise "mutlak azgelişmişlik" yaklaşımının aşıldığını, geride kaldığını vurgulamak gerekmektedir.

Sonuç olarak, 1960'lı yılların "komprador kapitalizmi" nitelemesinin o dönem için bile tartışmalı olduğunu, bugün büsbütün aşıldığını, ancak Altan'ın bu kapitalizme yönelik sert eleştirilerinin bugün "öyle olmayan" Türkiye kapitalizmi için de aynen geçerlilik taşıdığını söyleyebiliriz.

"Hâkim Üretim Tarzı" Tartışmaları

Bu ara başlık, Türkiye'deki sosyalizm tartışmalarının tarihçesi açısından üzerinde durmayı gerektiriyor.

1960'lı yıllardaki ana tartışma başlıklarından birini en genel anlamda "Türkiye'nin yapısı", özel olarak da Türkiye'de kapitalizmin gelişkinlik düzeyi oluşturmuştur. Kabaca özetlenirse, o dönemde Türkiye'nin gerçek anlamda kapitalizme geçmemiş olduğunu, ülkeye henüz feodalizmin (en azından onun kalıntılarının) damga vurduğunu ileri sürenler bu görüşten hareketle "milli demokratik devrim" (MDD) tezini savunuyorlardı. Karşısında yer alan "sosyalist devrim" (SD) görüşü ise mevcut feodal kalıntılara rağmen ülkede kapitalizmin hâkim üretim tarzı olduğunu, işçi sınıfının nicelik anlamında yeterince geliştiğini, dolayısıyla sosyalist mücadelenin ve sosyalist devrim hedefinin gerçekçi olduğunu ileri sürüyordu.

1960'lı yılların bu tartışması, bugün en azından kapitalizmin ve işçi sınıfının varlığı bağlamında çoktan aşılmıştır.

Onlar Uyanırken bağlamında söylenebilecek olan ise şudur: 1960'lı yıllarda, özellikle bu dönemin ikinci yarısında "sosyalist devrim" görüşünü savunan TİP'le birlikte hareket eden Çetin Altan'ın ülkedeki kapitalizme ilişkin değerlendirmeleri, dönemin MDD tezlerine daha fazla oturmaktadır.

Bununla birlikte Altan hiçbir zaman Türkiye kapitalizminin verili durumundan hareketle ayrı-ön bir devrim aşaması öngörmemiştir.

TİP, SD görüşünü ya da tezini geliştirirken ülkedeki kapitalizmin "çarpık" gelişimine ve yapısına işaret etmiş, bu tanımlamayı 1975 yılındaki ikinci kuruluşunda da korumuştu. Çetin Altan'ın 1967 yılı değerlendirmeleri ise "çarpık gelişmenin" de berisinde, "gerçek kapitalizm" saymadığı bir yapıya işaret etmektedir.

Altan'ın bu konumuna karşın MDD dememesinin, başka bir hassas konuyla ilişkili olduğunu düşünüyoruz.

Bu konu, yeni bir alt başlığın açılmasını gerektirmektedir.

Aydınlar, "Zinde Güçler" ve Emekçiler

Farklı içerik ve adlandırmalarla bugün de süren "ilericilik-gericilik" tartışması, Türkiye solunun köklü gündem maddelerinden biridir. 19. yüzyılda başlamış; reformlar, birinci meşrutiyet, ikinci meşrutiyet, Cumhuriyet'in kuruluşu ve sonrası derken günümüze kadar gelmiştir.

Tartışma, sosyalizmin etkisinin ve ağırlığının hemen hemen hiç hissedilmediği dönemlerde sınıfsal temellerinden ayrı, salt ilerici, aydınlanmacı ve modernleşmeci kesimlerle değişime direnen tutucular, gericiler ve "yobazlar" arasındaki mücadele şeklinde ele alınmıştır.

"İlerici" olarak kabul edilen kesimlerin kapitalizme ve emperyalizme pek itirazlarının olmayabileceği, buna karşın "gerici" olarak tanımlananlar arasında "aslında" eşitsizlik, adaletsizlik ve sömürü gibi olgulara tepki duyup bu tepkiyi "dinsellikle" dışa vuran geniş bir kesimin var olabileceği fikri ilk kez 1960'lı yıllarda gündeme gelmiştir.

1960'lı yıllarda TİP'in, bu eski tartışmada özel bir yer tutmaya ve bu yeri korumaya çalıştığı görülmektedir.

Bir kere TİP, o dönemdeki önderliğiyle, aydın-akademisyen kadrolarıyla ve gençleriyle tartışmasız biçimde Türkiye'nin "geleneksel" ilerici, modernleşmeci ve aydınlanmacı birikiminin temsilcisi ve sürdürücüsüdür. Ancak aynı TİP, dönemin başlarında *Yön* dergisi ve Doğan Avcıoğlu tarafından temsil edilen, daha sonra MDD tezinin kimi versiyonlarında da görülebilecek "zinde güçler" ısrarına da karşı durma kararlılığındadır.

"Zinde güçler", ne kadar zinde olduğunu 27 Mayıs ihtilali ile de gösterdiği düşünülen ordu dâhil olmak üzere Türkiye'nin ilerici ve modernleşmeci birikimini temsil eden ve sürdüren kesime işaret eden bir kavram olarak kullanılmıştır. Harbiyeli öğrenciler ve ilerici subaylar, Mülkiyeli öğrenciler ve "mülki erkân", Tıbbiyeli öğrenciler ve hekimlerin yanı sıra yüksek yargı organlarındaki bürokratlar da bu kesime dâhil sayılmaktadır.

Özetle, sosyalizmse, bu yolun açılması için söz konusu kesimin bu kez 27 Mayıs'ı da aşan yeni bir hamlesine gerek olduğu düşünülmüştür.

Tekrarlarsak, 1960'lı yılların TİP'i kendi sosyalizm anlayışındaki modernleşmeci ve aydınlanmacı yönleri korurken "zinde güçlere" ve bu güçlerin yapabileceklerine ağırlık tanıyan sol karşısında kendine yer tanımlama uğraşı vermiştir.

Çetin Altan ve *Onlar Uyanırken* bu uğraşta da belirli bir yere sahiptir.

Bir ek daha: 1960'lı yıllar (ve öncesi) söz konusu olduğunda, Sovyetler Birliği, sosyalist blok ve o zamanlar henüz "uluslararası bilim merkezleri" adı verilmemiş olan Sovyet siyasi akademiyası Türkiye gibi ülkeler için MDD'ye ve "zinde güçlere" önem ve ağırlık tanıyan bir çizgi tutturmuştu.

Dolayısıyla, söz konusu dönemde TİP'in zorladığı çizgi, ana akım Sovyet tezleriyle pek örtüşmüyordu; Maocu versiyonları hariç, "zinde güçlerin" öncülüğünde milli demokratik devrim tezi, Sovyetlerin genel tutumuna daha uygun düşüyordu...

"Ortodoksluk" ve Özgünlük Arayışları

Burada yeri gelmişken, Altan'ın o dönemdeki görüşlerinin ne kadar kendi kişisel görüşleri olduğu, TİP içindeki belirli bir "kolektifin" ortak denebilecek görüşlerini yansıtıp yansıtmadığı üzerinde durulabilir.

1965-1969 döneminde Altan kuşkusuz TİP'in "yıldızı", geniş çevreler üzerinde en fazla etkisi olan temsilcisiydi. Kendi entelektüel formasyonunu, kıvrak zekâsını da teslim edelim. Bununla birlikte, kendi tahminimiz, Altan'ın görüşlerinin o dönemdeki yakın siyasal çevresinden etkilendiği, böyle oluştuğu ve bu anlamda bir "kolektiviteyi" yansıttığı yönündedir. İsim de verelim: Mehmet Ali Aybar, Behice Boran ve İdris Küçükömer gibi isimlerin bu kolektivitede özel bir yeri olduğunu söylemek mümkün görünmektedir.

"Zinde güçler-halk" tartışmaları açısından Altan'ın *Onlar Uyanırken*'de bir yanda Behice Boran "ortodoksisi" ile diğer yanda Aybar ile İdris Küçükömer'in eğilimli olduğu bir başka yaklaşım arasında durduğu anlaşılıyor. Aybar, "ceberut devlet" vurgusu ve sömürü yerine "horlanma/horlanmışlık" temasını öne çıkarmasıyla belirli bir yerde durmaktadır. Küçükömer ise 1969 yılında yayınlanan *Düzenin Yabancılaşması* başlıklı çalışmasıyla sürmekte olan tartışmayı olabilecek en uç noktaya taşımış, ülkede sol olarak bilinenin aslında sağ, sağ olarak bilinenin de aslında sol olduğu sonucuna varmıştır.

Altan'a dönersek, şöyle diyor:

> "Sosyalizm ile halkın yine burjuvaziye kızgınlığının bir başka görüntüsü olan dinsel akımlar aslında kaynağını aynı ezilen sınıftan alıyordu. Sadece birincisi bilimsel bir karşı çıkma, ikincisi ise bilinçsiz bir kızgınlığın metafizik olarak şekillenmesiydi (...) Herhalde halk işçiyle köylüye, zanaatçıya, fakir memura gâvur demiyordu... Gâvur diye bal gibi komprador burjuvalarına öfkeleniyordu" (66).

Devam etmeden, önemli bir noktanın altını çizmek gerekiyor. Altan'ın kurgusunda bir tarafta "gerici", "dinci" vb. yaftalanan halk vardır, ama diğer tarafa yerleştirilen kesim "bürokratik" ve/ya da "Jakoben" elitler değil doğrudan doğruya burjuvazinin kendisi, Altan'ın o dönemdeki adlandırmasıyla "komprador burjuvazi"dir. Buna karşılık, hemen ardından Küçükömer tarafından ileri sürülen tezlerde olsun, yakın dönemin siyasal tartışmalarında olsun denklemin bir tarafındaki burjuvazi oradan alınıp halkın da yer aldığı tarafa aktarılmış, "bürokratik elitler" kendi tarafında yalnız bırakılmıştır. Başka bir deyişle Altan'ın kurgusu, kimi boşluklarına karşın, Türkiye'de 2000-2010 döneminde liberal kesim tarafından ortaya atılan kurguya göre sınıfsal temele daha fazla oturmaktadır.

> "(...) kompradorlar bu usta oyun sayesinde aydınları halka karşı halkı da aydınlara karşı kullanıyorlardı. Aydınlar, halkı gerici diye damgaladıkça, halk da aydınları gâvur kafilesinin arasına sokuyor ve birbirine iyice kenetlenmesi gereken aydınlarla halk birbirinden iyice kopuyordu (...) Bu suretle pek ters şekilde ortaya konan İlerici-Gerici çatışması halkla aydınların arasını açtıkça açıyordu" (67).

Toparlarsak, Altan 1960'lı yılların Türkiye'sinde ilericilik-gericilik tartışmalarına sınıfsal bir boyut katmaya çalışmıştır. Ne var ki bu "katma" işleminde belirgin bir indirgemecilik olduğunu da eklemek gerekmektedir. Sınıflar-sınıfsal ayrımlar ve ideolojiler gibi kapsamlı bir başlığa girilmesini gerektirdiğinden burada ayrıntı bir değerlendirme yapmamız mümkün değil. Ancak, üst ve orta sınıfların geleneksel muhafazakârlığı dışında, özellikle emekçi kesimlerdeki "dinci", "gerici" olarak tanımlanan ideolojik ve siyasal yönelimlerin sadece "yanılsama" bağlamında ele alınması, "aslında" kapitalizme karşı olan tepkilerin burjuvazi tarafından çarpıtılarak başka bir mecraya yerleştirilmesi, bir yerden sonra zorlama kaçmaktadır.

Buna karşın, bir kez daha tekrarlarsak, Altan'ın sınıfsallık vurgusunun, Küçükömer'den başlayarak günümüze kadar uzanan "sivil toplum" eksenli yer değiştirmelerden, "merkez-çevre kuramı" açıklamalarından görece daha sağlıklı olduğu kabul edilmelidir.

Bu arada, unutup geçmek olmaz: Altan'ın asıl kaygısının, emekçi sınıfların katılmadıkları, onlara dayanmayan, ancak aydın kesim eliyle gerçekleşebileceği düşünülen "sosyalizm" anlayışları olduğu görülmektedir:

> "Böylece yönetiminde emekçi sınıfının ağır basmadığı bir devletçilik başlayacak ve bu devletçilik halkın sırtından burjuva alışkanlıkları ve eğilimleri taşıyan belalı bir yeni sınıf yaratacaktır (...) Biz ise sosyalizmi önce aydınların iktidara kavuşacağı ve sonra da halka öğreteceği bir sistem olarak görmüyoruz" (84-85).

Altan'ın bu kaygılarının yersiz sayılamayacağı açıktır. Aynı kaygılarda uluslararası komünist hareketin kimi çıktılarının, örneğin Yugoslav Milovan Djilas'ın *Yeni Sınıf*'ının (1957), Aybar'ın, hatta Behice Boran'ın görüşlerinin ne kadar etkili olduğu ise bugün kesin yargıda bulunmanın mümkün görünmediği bir başka başlıktır.

Anti-emperyalist ve Anti-kapitalist Mücadelenin Birlikteliği

Türkiye'de 1960'ların sol tartışmalarında gündeme gelen önemli bir başka başlık anti-emperyalist mücadele ile anti-kapitalist mücadele arasındaki ilişkiler, bu iki hedef arasında bir "sıralama" yapılmasının zorunlu olup olmadığıyla ilgiliydi.

Önemine karşın, "jenerik" değil "türev" bir başlık olduğunu hemen belirtmek gerekiyor. Çünkü bu başlıktaki tartışmalar, Türkiye'nin ekonomik-toplumsal yapısıyla ilgili olarak daha önce değinilen saflaşmanın doğrudan uzantısıdır. Doğal olarak, Türkiye'yi feodal ya da yarı-feodal yapıda, emperyalizme bağımlı bir ülke olarak görenler bu yapıya uygun milli demokratik

devrim mücadelesinde "iç pazarı emperyalist ülkelerin tekelleriyle paylaşmak istemeyen" milli burjuvaziye de yer biçtiklerinden anti-kapitalist mücadeleyi henüz yersiz ve zamansız sayıyorlardı. TİP tarafından temsil edilen SD tezinde ise ülkenin emperyalizme bağımlılığı elbette kabul ediliyor, ancak ülkede kapitalist üretim tarzının ve ücretli emek sömürüsünün başat olduğu tespitinden hareketle anti-kapitalist mücadeleye vurgu yapılıyordu.

Burada, döneme (hatta daha sonrasına da) damgasını vuran bir anlayışa ilişkin küçük bir not düşelim: 1960'lı yıllarda sosyalizm ve sosyalist mücadele, anti-kapitalist mücadelenin zorunlu sonucu, giderek eş anlamlısı sayılmıştır. Kuşkusuz burada "mücadele" kavramına ve mücadeleyi veren özneye özel önem verilmesi gerekir. Örneğin işçi sınıfı anti-kapitalist bir mücadele içinde olabilir ya da toplumun çeşitli kesimlerinde anti-kapitalist tepkiler belirli bir birikime ulaşabilir. Ancak, ne işçi sınıfının anti-kapitalist mücadelesinin, ne de toplumda birikmiş anti-kapitalist tepkilerin "sosyalist" içerik taşıması ya da sosyalizme yönelmesi bir zorunluluk değildir.

Kısacası, "anti-kapitalizm" olabilir; ama bunun aynı zamanda sosyalist içerik taşıması bir kural değildir.

Bu küçük notun ardından devam edelim.

> "Emperyalizme karşı çıkmak, ister istemez kapitalizme de karşı çıkmakla mümkündür. Geri ülkelerde emperyalizme sarılmamış bir kapitalizm olamaz çünkü. Kapitalizme samimi olarak karşı çıkabilecek tek varlık da tüketimi üretiminden daha az olan emekçi sınıfıdır (...) Dış sömürüye karşı çıkanlar, iç sömürüye göz yumarak yürütemezler bu davayı. Sömürü bir bütündür. Ve iç sömürüyle dış sömürü birbiri sayesinde devam etmektedir. İç sömürüye boş verip dış sömürüye karşı çıkmak hevesine kapılanlar, emekçi halka da dayanmak istemediklerine göre yine sonunda ya iç sömürücülere dayanacaklar, o yoldan emperyalizme taviz verecekler; ya bizzat bir dikta rejimi kurmaya çalışarak bilinmez bir serüvene atılacaklardır (...) Sosyalist gelişmeyi iki etapta görenler

ve önce sınıfsız bir antiemperyalist cephe kurulmasını isteyenler bizce aldanmaktadırlar. Çünkü bu önce dış sömürüye karşı çıkalım, sonra da iç sömürüye karşı çıkarız anlamına gelmektedir. Sömürü ise içiyle dışıyla bir tek sömürüdür" (86-87).

Altan'ın bu değerlendirmeleri, emekçi sınıfın "tüketimi üretiminden daha az olan sınıf" şeklinde tanımlanması dışında (artı değer sömürüsüne hiç girilmediğinden böyle bir ulama düşünülmüş olabilir) bizce doğru ve yerindedir. Ayrıca "halkın anlayacağı dilde" (!) ifade edilmiş olsa da, diğer tarafın önüne konulan ya "iç sömürücülere dayanma ve emperyalizme o yoldan taviz verme" ya da "dikta rejimi kurmaya çalışarak bilinmez bir serüvene atılma" ikilemi, geçerliliğini bugün de koruyan isabetli bir tespittir.

O dönemde dile getirilişinde eksiklikler ve zaaflar olsa bile, en azından anti-emperyalist mücadele ile anti-kapitalist mücadelenin birlikteliği konusunda TİP, kendisine göre çok daha "ortodoks" ya da eski Üçüncü Enternasyonal çizgisinde görünen solun diğer kesimlerine göre daha gerçekçi, hatta bir bakıma daha "solda" olmayı başarmıştır.

Esasen, sosyalist düşünce ve hareketin daha sonraki dönemlerinde bu iki mücadelenin "ayrı" olması gerektiğini savunmakta ısrar eden ciddi bir akım da görülmemiştir.

B-MEKTUPLAR

Başta da belirtildiği gibi kitabın ikinci bölümünde yer alan mektuplar Altan'a gelenler arasından rastgele seçilmiş, mektupların içeriğine ve yazımına hiç dokunulmamıştır. Kitabın bu bölümünde 80 mektup yer almaktadır.

80 mektuptan sekizinin nereden geldiği belirtilmediği gibi içeriğinden de anlaşılmamaktadır. İllere göre bakıldığında nereden gönderildiği belli olan 72 mektup 24 ayrı ilden (bir

de Almanya'dan) gelmiştir: Adana, Afyon, Ankara, Aydın, Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Hatay, İstanbul, İzmir, Konya, Manisa, Mersin, Muğla, Rize, Sakarya, Sivas, Tekirdağ ve Yozgat.

İllere göre bir döküm yapıldığında belirli illerin öne çıktığı görülmektedir. Örneğin kitapta yer verilen mektupların yüzde 40'ı 4 ilden gelmiştir: İzmir, Adana, Manisa ve Hatay. Başka bir deyişle, mektupların yüzde 40'ı illerin yüzde 16'sından gelmiştir. İstanbul'dan gelen mektup sayısının azlığı dikkat çekicidir ve Altan'ın bu konuda bir açıklaması bulunmamaktadır.

Mektuplarda dile getirilen konuların ve sorunların dökümü ise şöyle bir sonuç vermektedir:

Genel olarak yolsuzluk, eşitsizlik, haksızlık;

Özellikle kırsal kesimde yoksulluk, sömürü, ağalık, vb.

TİP'lilere, TİP'e oy verenlere ve kendini sosyalist olarak tanımlayanlara yönelik baskılar;

TİP'lilere yönelik "komünistlik" suçlamaları

"Atatürkçülük" ve sosyalizm arasındaki ilişkiler;

Emperyalist ülkeler, ABD ve emperyalizm karşıtlığı.

Yukarıda sıralanan konulardan ilk ikisi (iç içe geçmelerle birlikte) mektupların yarısından fazlasında öne çıkmaktadır.

Bu arada, 1960'lı yıllarda Türkiye nüfusunun yüzde 65'inin kırsal kesimde yaşadığını, tarım sektörünün işgücü içindeki payının yüzde 70, gayrı safi yurt içi hasıladaki payının ise %50 civarında olduğunu unutmamak gerekir

***

Kitabın ilk bölümünü oluşturan, Altan'ın kendisinin Türkiye'ye ve sosyalizme ilişkin değerlendirmelerini daha önce ele almıştık.

Bizce, kitabın ikinci bölümünü oluşturan "mektuplar", belirli bir açıdan bakıldığında ilk bölümden daha büyük önem taşımaktadır. 1960'lı yılların eli kalem tutan sosyalistlerinin yaz-

dıkları günümüze ulaşmıştır. Bugün, bu belgelerden hareketle dönemin önde gelen sosyalistlerinin ne düşündükleri, dünyayı ve Türkiye'yi nasıl değerlendirdikleri, sosyalizmi nasıl algıladıkları vb. incelenebilir, tartışılabilir ve eleştirilebilir.

İlk bölümde yapmaya çalıştığımız da Çetin Altan "özelinde" buydu.

Ancak, Altan'a gönderilen ve kitapta yer alan mektuplar, "dönemin ruhunu" o dönemin emekçileri açısından yansıtmasıyla özel bir değer taşımaktadır. Bunlar, bir dönemin sosyalist aydınlarının o dönemde yaptıkları değerlendirmeler değildir; aynı kişilerin ya da başkalarının geriye dönük çözümlemeleri değildir; dahası o dönemi yaşamış kişilerin daha sonra kaleme aldıkları anılar da değildir. Mektuplar, Edirne'den Diyarbakır'a, Rize'den Muğla'ya Türkiye'deki emekçilerin, Orhan Kemal'in deyimiyle "küçük insanların", Altan'ın "uyanış" olarak tanımladığı duygularını, düşüncelerini, algılarını, yorumlarını ve sosyalizm anlayışlarını "gerçek zamanda" yansıtmaktadır.

Altan, "onların" uyanışından söz etmektedir; "onlar" ise kendi uyanışlarını şöyle anlatmaktadır: "Şimdi ise üçüncü cemre yere düşer nasıl haşarat dışarı çıkarsa benzetmek olmasın ama bizlerde yeni yeni merak sardı..." (100). [Özgün yazım burada ve sonra aktarılan mektuplarda aynen korunmuştur, M.Ç].

Mektuplar bu açıdan özel "belgesel değer" taşımaktadır.

Biraz daha ileri giderek söylersek, mektuplar, kendi başına akademik çalışma konusu olabilecek zenginliğe, çeşitliliğe ve yer yer de şaşırtıcılığa sahiptir. Bizim burada, bu tanıtım yazısının sınırları içinde yapabileceğimiz ise mektuplarda önemli bulduğumuz, coğrafi ve sınıfsal ayrımlara rağmen pek çok mektupta görülen "ortak temalara" değinmektir.

TİP Propagandasının Etkileri

Türkiye İşçi Partisi'nin 1960'lı yıllarda parti açıklamaları, radyo konuşmaları, gazete yazıları, miting ve toplantılar, saha çalışmaları gibi yollardan gerçekleştirdiği propaganda çalışmalarında başvurduğu kimi söylem ve motiflerin halkta karşılık bulduğu anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda özellikle "35 milyon metrekare vatan toprağının Amerikan işgali altında olması" (üsler kastediliyor), "ikinci kurtuluş savaşı" ve "insanın insanı sömürmesi" gibi motiflerin çeşitli mektuplarda tekrarlanması kayda değer bir noktadır.

Günümüzün kitle iletişim araçlarının, bu arada televizyonun olmadığı bir dönemde gazete okurluğunun Türkiye gibi insanların okumaya pek ilgi duymadıkları bir ülkede bile önemli bir etken olduğu anlaşılıyor. Mektup yazanların gazete haberlerine, bu arada Altan'ın köşe yazılarına sıkça atıfta bulunmaları basılı medyanın o dönemdeki önemine işaret etmektedir.

Geçerken, 1965-1969 döneminde TİP'in düzenli aralıklarla çıkan, kendi yayın organının olmadığını da hatırlatalım.

Kurtuluş, Cumhuriyet ve Süreklilik

Mektuplarda dikkat çeken bir başka özellik, bu ülkenin tarihindeki özgürlük mücadelelerine, bu arada Namık Kemal'den başlamak üzere bu mücadelenin önde gelen kişilerine yönelik saygı ve sahiplenmedir.

Hep vurguladığımız gibi bu mektupları yazanlar Anadolu'nun çeşitli kesimlerindeki işçiler, köylüler, terziler, berberler, seyyar satıcılar, şoförler vb.dir. Önemli olan ise, bu insanların Türkiye İşçi Partisi'nin uğraşlarını bu tarihsel mücadelenin bir uzantısı, günümüzdeki sürdürücüsü olarak görmeleri, bu arada Çetin Altan'ı da Namık Kemal'den başlayıp Mustafa Kemal'le süren bir çizginin temsilcisi saymalarıdır.

Pek çok mektupta Mustafa Kemal'e (ya da Atatürk'e) olumlu atıflar görülmektedir. Ancak dönemin başlarında aydın çevrelerde zaman zaman tartışılan "Mustafa Kemal sosyalist miydi?" sorusuna bu mektuplarda rastlanmamaktadır. Kuşkusuz net bir bilgi ve bilinçle ifade edilmemektedir; ancak mektup yazarlarının Mustafa Kemal'in zamanında yaptıklarıyla TİP'ten o gün bekledikleri arasında hem bir ayrım hem de süreklilik görebildiklerini söylemek mümkün görünmektedir.

En azından mektuplara bakıldığında, mektup yazarlarının dönemin aydınları arasında zaman zaman gündeme gelen "Atatürk aslında sosyalistti" ya da "İngilizlerin/Vahdettin'in ajanıydı" gibi uç tartışmaların uzağında kaldıkları anlaşılıyor.

Yeri gelmişken iki mektupta Çetin Altan'a "ikinci büyük önder" olarak hitap edildiğini de ekleyelim (bkz. 116 ve s. 138).

"Bize Komünist Diyorlar!"

Mektupları yazanlar arasında, çevrelerinde kendilerine "komünist" dendiğini dile getirenler de vardır.

Yazılanlardan net biçimde anlaşılacağı gibi bu insanlar sosyalizmi benimsemekte, sahiplenmekte ve savunmakta, ancak "işte ona karşıyız" demeseler bile komünizmin bambaşka, büsbütün yabancı bir şey olduğunu düşünmektedir. O dönemin algısında "sosyalizm" ve "komünizm" terimlerinin siyasal içeriğiyle tanımlanmasına olanak verecek bilgi temeli yoktur. Daha doğrusu "sosyalizm", baskının, sömürünün, açlığın, yoksulluğun, yolsuzluğun, zorbalığın, yobazlığın vb. olmadığı bir toplumla özdeşleştirilirken "komünizm" dar anlamda "Rusya'daki rejim" şeklinde algılanmaktadır.

> "Size ve arkadaşlarınıza, Kiralık gazeteleri vasıtasıyla sıkılmadan 'Komünist' damgasını vuruyorlar (...) Sizlere Komünist damgasını vuranları bu sütundan vatan haini olarak ilân ediyorum" (110).

"Bir takım iblis ruhlu zavallıların kahpece taktıkları bu kulpun adı da komünistlik koyacaklar" (128-129).

Çetin Altan'ın yazının başlarında değinilen "komünizm tanımlarının" da bu bağlamda, yani halkın o dönemdeki algıları açısından değerlendirilmesi yerinde olacaktır.

Sert, Belki de "Vülger" Eşitsizlik Vurguları!

"Korkunç bir eşitisizlik. İnleyen bir sınıf. Üzeri gazyağı tenekeleriyle örtülü aç kişiler. 21. kat da Paris'ten gelen ünlü şarkıcıyı dinleyen kişiler. Gecede 2000 lira hesap ödeyen kişiler. 450 lira maaş alan memurun sırtından" (105).

"Sütyenleriyle dudak rujlarının bile parasını bizden aldıkları halde, bize, evlerindeki köpekler kadar yaşama hakkı tanımayan bir avuç hain sürüsünün haksızlığına karşı koyamayan kendi halimize ağlarım" (198).

Yukarıdaki ikinci alıntıya bugün "kadın düşmanlığı" yorumu yapılabileceğini bir yana koyarak vurgulayalım: Bizce sosyalizm topluma mal olacaksa, başta işçi sınıfı geniş bir kesim tarafından sahiplenilecekse ve bu anlamda "kitleselleşecekse", kimilerinin "vülger" bulacakları plebyen tepkiler kaçınılmazdır. Bu açıdan, 1960'ların, günümüzün ve geleceğin Türkiye'sinde özde temel bir farklılık yoktur, olmayacaktır. Başka bir deyişle, dünkü, bugünkü ve yarınki eşitsizlik dışavurumları/tezahürleri farklı biçimler alabilir, ama gerek algıda gerekse tepkide "rafine" olmayan, plebyen öğeler mutlaka ağır basacaktır.

50 yıl öncesinden günümüze gelirsek, "tuhaf" ya da belki de "trajik" denebilecek gerçek, dün emekçi halkla özdeşleşen "rafine" sayılmayacak ya da plebyen tepkilerin, sosyalizmin bugünkü güçsüz ve etkisiz durumunda bu kez sosyalizmin okumuş yazmış, aydın adayı genç kuşaklarınca sahiplenilmiş olmasıdır.

Tarımda Sömürü

Daha önce de değindiğimiz gibi, 1960'lı yıllarda Türkiye, kapitalizmin ve meta ilişkilerinin gelişip yaygınlaşmasına karşın hâlâ tarım ağırlıklı bir ülkeydi.

Altan'a gelen mektuplarda tarım sektöründeki eşitsizliklerin ve sömürünün belirli bir yer tutması bu açıdan olağan sayılmalıdır.

> "Akhisar'da, hayatını tütün ekimi ile sağlayan yirbin üretici aile vardır bunların % 60 sının kendi toprağı hiç yoktur. 1 Dönüm yerin icarı 200 Türk lirasıdır. Akhisarda kendi kendine terk edilmiş binlerce göçmen, tarım proletaryasında vardır bunlar hepsi, sayıları beş yüz haneyi geçmeyen yerli mantar burjuvazi tarafından insafsızca istismar edilir" (114).
>
> "Köyümüzde ekilir arazi olarak 80.000 dönüm arazi vardır. Fakat, ancak bunun 20.000 dönümü kayıtlı olup; 60.000 dönümü ise vergisiz olarak 30 kişinin tasarrufundadır. Bu azınlık teşkil eden birkaç kişi binlerce dönüm araziyi yıllar boyu devlete bir kuruş ödemeden çalıştırmaktadırlar" (157).[2]

Türkiye'de daha sonra hızlanan kentleşme süreçlerinin sol-sosyalist hareket açısından neler getirdiği (ve götürdüğü) ayrı ve derinlemesine analizler gerektiren bir konudur.Ancak, 1960'lı yıllara ilişkin bir gerçek apaçık ortadadır: TİP'e verilen oyların, Altan'a gelen mektupların dışında, o dönemin sonlarına doğru TİP'ten kopup başka yollar arayan sosyalist örgütlenmeler de ağırlıklı olarak hep kırsal kesime bakmış, oraya yönelmiştir.

"Hayatın İçinden": Halk Birini Tuttu mu Nasıl Tutar?

> "İşte Abi Ogünden bugüne zaman benim lehime işledi 1965 seçimlerinde köyümde 15 sosyalist oyu çıktı umarımki bu seçimde

2 Mektup, Yozgat Boğazlıyan ilçesi Bektaşlı köyü "halkı adına" gönderilmiştir. Öğrendiğimize göre daha önce Yenifakılı ilçesi sınırlarında belediyesi olan bu yerleşim yeri 2012 yılında köy statüsüne geçirilmiştir. TİP'in 1965 seçimlerinde Yozgat'taki oy oranı yüzde 5,3'tür ve Türkiye ortalamasının hayli üzerindedir.

60 veya 100 olacak senin tavsiyen ile aldığım Feti Nacinin emperyalizm nedir. A. Kadirin 1938 Harp Okulu Olayları Necmi Onurun Mezarlarında Yaşayanları Halil Aytekinin Doğuda Kıtlık Var Aşık İhsaninin Ağalı Danyası elden ele dolaşıyor ve herkes Türkiyede kimlerin nasıl yaşadığını emperyalizme neden Düşman Olunması gerektiğini iyice anlıyor" (132, İzmir Kemalpaşa Aşağıkızılca köyünden).

"Orta ikideki çocuğum iki gün önce şöyle dedi (Baba Çetin Altanı hapis ederlerse ona para gönderelim dedi) Hanım da şu lafı etti (eğer bileyim öyle bir duruma düşsün altımdaki yatağı satar yardım ederim dedi) içim doldu gözüm doldu çaktırmadım. Ceketi aldığım gibi Soluğu meyhanede aldım. İçimden Şerefine Çetin Altan Bey dedim" (150-151, Adapazarı'ndan).

Sonuçta, halk bir siyasiyi tuttu mu böyle tutar ve bu başlıkta 1960'lardan bu yana değişen fazla bir şey olduğunu söylemek mümkün görünmemektedir.

Toparlama

Onlar Uyanırken, bir dönemin milletvekili, aydını ve yazarı olarak Çetin Altan'ın ülkeye ve sosyalizme ilişkin görüşlerinin ötesinde, aynı dönemin sola ve sosyalizme eğilimli halktan insanlarının duygu ve düşüncelerini, giderek bir dönemin siyasal atmosferini yansıtması açısından özel belgesel değere sahiptir.

Daha önce de değinmiştik: Durum tespiti, değerlendirme, çözümleme ya da kişisel anılar ötesinde bir "hakikilik" değeri taşımaktadır. Mektuplar özel kişiler tarafından kaleme alınmıştır; ama öbür yanıyla bir "anonimliği", bir toplu durumu da yansıtmaktadır. Bu açıdan, burada yapılmaya çalışılanın ötesinde, daha ayrıntılı ve derinlemesine çalışmaları hak ekmektedir.

Bugünden bakıldığında, Türkiye'nin o dönemdeki "farklılığını" ya da "başkalığını" belirli bir noktadan vurgulamak mümkündür: Altan'ın da belirttiği gibi kurayla seçilen mektuplar ülkenin dört bir yanından gelmiştir. Dahası, 1965 seçimle-

rine bakıldığında Türkiye İşçi Partisi oylarının ülke sathına az çok "üniform" (yeknesak) bir yayılım gösterdiği görülmektedir. Örneğin mektupların geldiği iller arasında TİP'in en yüksek oy oranına ulaştığı il yüzde 8 ile Diyarbakır'ken en düşük olduğu il yüzde 1,8 ile Giresun'dur. İlki ülke ortalamasının 5 puan üzerinde, ikincisi ise 1,2 puan altındadır.

Türkiye geneline baktığımızda ise TİP 1965 seçimlerine o zamanki 67 ilin 54'ünde girmiş ve yüzde 3 oranında oy almıştır. En düşük oy oranları, Trabzon (1,2), Mardin (1,7), Bolu (1,8) ve Giresun'da (1,8), en yüksek oranlar ise Diyarbakır (8,0) ve İstanbul'da (7,9) görülmektedir. Türkiye'de siyasal coğrafyanın 50 yıl içindeki değişimini görmek için, 2015 Kasım seçimlerinde örneğin CHP'nin oy oranı "uçlarına" bakılabilir: Özel durumu olan Güneydoğu illerini bir yana bırakırsak, Edirne'de yüzde 57, Bayburt'ta yüzde 2...

Türkiye'de geçtiğimiz 50 yıl içinde siyaset coğrafyası açısından bir tür "gettolaşma" yaşandığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, Çetin Altan'ın *Onlar Uyanırken*'de dile getirdiği kimi görüşler gerekli güncellemelerle geçerliliğini bugün de koruyor olsa bile, ayrıca Türkiye'de sosyalizm halka yayılıp sahiplenildiğinde Altan'a gönderilen mektuplarda görülen duygu ve düşünce dünyasının bir benzeri tekrarlanacak olsa da, siyasal coğrafyadaki değişimin tersine çevrilmesi bugünden bakıldığında pek mümkün görünmemektedir.

EK Mektupların Geldiği İllerde TİP'in 1965 Seçimi Oy Oranları	
TİP'in Türkiye genelindeki oy oranı: %3	
İL	OY ORANI %
Adana	3,2
Afyon	1,9
Ankara	4,3
Balıkesir	3,7
Bursa	2,2
Çanakkale	2,1
Denizli	1,9
Diyarbakır	8,0
Eskişehir	2,7
Gaziantep	3,4
Giresun	1,8
Hatay	4,6
Mersin	2,8
İstanbul	7,9
İzmir	3,9
Konya	2,2
Manisa	2,6
Muğla	2,8
Rize	Girmedi
Sakarya	2,2
Sivas	2,6
Tekirdağ	2,9
Yozgat	5,3
Kaynak : www.tuik.gov.tr/IcerikGetir.do?istab_id= 15 2	

1 TÜRK SOSYALİSTLERİNİN EL KİTABI

ÖNSÖZ

Bu küçük kitabın en büyük özeliği yıllar boyu uyutulmuş olan Türk emekçi sınıfındaki büyük uyanmadan örnekler taşıması.

Kitapta işçisi, köylüsü ile emekçi ilk Türk sosyalistlerinin bana gönderdikleri mektuplardan küçük bir tutam bulacaksınız.

Binlerce mektup arasından bunları kurayla seçmek zorunda kaldım.

İmkân bulsam onların hepsini cilt cilt yayınlamak isterdim. Yine de bir gün hepsinin yayınlanacağına inanıyorum.

Türk sosyalist tarihinde çok büyük önemli olan ilginç belgelerdir bunlar.

Sosyalizmi sadece okumuşların anlayabileceği bir aydınlar fantezisiyle bir kültür gösterisi olmaktan kurtarmak ve bunun emekçi sınıfı bilinçlendikçe toplum içinde kendiliğinden alacağı

tabii biçimin bir sistematiği olduğunu ortaya koymak kolay değildi Türkiye'de...

Yıllar boyu sürmüş şartlandırmalara, saplantılara, tutkulara ve bireyci propagandalara rağmen, Türkiye'nin faktörlerini gayet iyi değerlendirmek suretiyle geri ülkelerde ilk defa uygulamaya çalıştığımız bir metod ürünlerini yavaş yavaş vermeye başlamıştır...

Bugün kırk küsur bin köyün her birinde en az üç beş sosyalist emekçi vardır. Bunlar Türk sosyalizmin ilk öncüleridir. Tohum gayet iyi ve gayet derinliğine ekilmiştir. Yarınki hasat bütün dünyayı şaşırtacak bir güçte ve güzellikte olacaktır. Kitaptaki mektuplarda bunun fısıltı halinde müjdelerini bulacaksınız.

Benim yazdığım kısım ise her türlü iddiadan uzak basit bir açıklama niteliğindedir. Bu kısa açıklama sosyalizmi ilk bakışta anlamak isteyenlerin düştükleri bazı zorlukları belki biraz kolaylaştırır ve sosyalizm konusunda derinleşmek isterken bin bir kitap yığını arasında bunalanlara, bilgilerini tasnif etmekte belki biraz yardımcı olur.

Bunun dışında sosyalizmin temel kitaplarında bulunmayan Türkiye'ye özgü bazı meselelerin çözümüne doğru da kendimce azıcık uzanmaya çalıştım. Türkiye'deki İlerici-Gerici çatışmasında halkın neden gerici olarak gösterildiği konusunda yapmaya uğraştığım inceleme bunlar arasındadır.

Henüz pek cılız olan Türk sosyalist kitaplığı zenginleştikçe bu küçük kitaba o raflarda yer bile bulunmayacaktır. Bunu sevinerek biliyorum. Ama yine biliyorum ki bu kitaptaki emekçi mektuplarının da Türk sosyalist tarihinde gelecek kuşakların ilgi duyacağı bir köşesi olacaktır.

Bu mektupları almak şerefi tesadüfen bana düşmüştür. Bundan duyduğum mutluluk hayatımın mutluluğudur. Çünkü bu kadarını görmek dahi her sosyaliste nasip olmadı yeryüzünde...

Giriş

Uzun yıllar Türkiye, sosyalist fikirlere, sınıf ayrımlarına, sermaye tenkidine, iktisadi araştırmalara, burjuvazi ile proletaryanın incelenmesine kapalı tutuldu.

Ülkenin haracını yiyen örgütlenmiş bir avuç azınlık, meselelerin gerçek yüzünü bilen ve halkı uyarmak isteyen namuslu aydınları, yazarları, düşünürleri, sanatçıları en ağır baskılarla ezdi, mahkemelerde, cezaevlerinde süründürdü, öldürdü, aç bıraktı.

Örgütlü küçük azınlığın demir pençesi öylesine kapanmıştı ki Türkiye'nin üstüne "Solcu" sıfatı, yapıştığı kişinin hayatını çökerten lanetli bir damga haline gelmişti.

Adı solcuya çıkmış biri kazara bir yerde iş bulsa, hemen ardından bir sivil polis gelir ve:

— Derhal işine son verin, o solcudur, derdi.

Solculuk herkesin yüreğini titreten, dudağını uçuklatan, karanın karısı temizlenmez bir lekeydi...

Lise mezunu bir genç, polis dosyalarında solcu olarak fişlenmişse, askere gittiği zaman subay çıkamazdı.

Solcuya pasaport verilmezdi.

En küçük bir kuşku karşısında solcu tanınanların evleri gece yarıları basılır, kitapları alınır, kendileri ayalarca hatta yıllarca mahkemeye bile verilmeden tutuklu kalırlardı.

Kimse, hatta forslu akrabaları bile, bunların hakkını soramaz, arayamaz, savunamazdı.

— Filancayı neden tutukladılar?

— Solcuymuş.

Bu cevap karşısında bütün akan sular dururdu.

Faşizmin vampir kanatları böylesine gerilmişti Türkiye'nin üstüne.

Köylünün fakirliğinden, sendikacılıktan, grevden, milli gelir bölüşümünden, sınıf ayrıcalıklarından söz etmeye kalkanın ağzını kuruturlardı.

Her türlü sosyalist yayının yasaklı olduğu eşine az rastlanan ülkelerden biriydi Türkiye.

Bütün bu baskılar, bütün bu gaddarlıklar, bütün bu işkenceler, bir avuç örgütlü azınlığın sömürüsü uğruna, Türkiye'yi yeryüzünün geri ve perişan bir bölgesi olarak yüz kızartıcı bir durumda bırakmaktan başka bir işe yaramadı.

Bugün 32 milyonun 20 milyonu okuma yazma bilmez Türkiye'de. Bugün nüfusun yüzde 80'i kerpiç barakalarda ve mağaralarda yaşar Türkiye'de. Bugün gizli açık on milyona yakın işsiz vardır Türkiye'de...

Ve bunun gerçek suçlusu Türkiye'yi bunaltıcı bir cendere içinde çağdaş fikirlere kapalı tutmuş, ufacık bir pencere aralamak isteyen aydınları kahretmiş ve milli geliri har vurup harman savurmuş olan örgütlü bir avuç azınlıktır.

Bu azınlığın yalanlarını, safsatalarını, düzenbazlıkların ve Türk sosyalistlerine karşı takındığı iğrenç tavırları kısa kısa açıklamaya çalışacağız bu kitapta.

Sınıf Ayrımı ve Kapitalizm

Sınıf meselesini berrak bir şekilde kavramadan sosyalizmin niteliklerini ve amaçlarını anlamaya imkân yoktur.

Kapitalist düzendeki toplumlarda daima belli başlı iki sınıf vardır. Bunlardan biri üretim araçlarını veya üretim araçlarının kontrolünü elinde tutan egemen burjuva sınıfıdır. Devletin yönetimi, sermaye hareketleri, ithalat ve ihracat, sigortacılık, milli gelirin bölüşümü bu sınıfın ağırlığı altında ve bu sınıfın çıkarlarına dönük olarak yürütülür.

Ötekiler ise milli geliri yaratan tüm emekçilerdir. Sosyalist sözlükte proletarya yahut proleter sınıfı diyoruz buna...

Proletaryanın yaratıcı gücünü daha somut biçimde göstermek için şöyle bir tablo çizelim:

Irgatlar, yarıcılar, rençperler, tüm toprak işçileri bir an çalışmaktan vazgeçseler... Kimse pamuk tarlalarını çapalamasa; kimse toplamasa tütünü; kimse buğdayı, arpayı, çavdarı ekmese; kimse üretmese pancarı, ayçiçeğini; sütler sağılmasa, incirler, üzümler, zeytinler dallarda kalsa...

İnşaat işçileri kumla çakıl çekmeyip harç karmasalar, duvarcılar bıraksalar ellerinden malayı, marangozlar kenara koysa rendeyi, demirciler alamasa eline çekici...

Torna makinaları dursa...

Sönse bütün fabrika kazanları...

Kimse inmese madenlere...

Ateşçi kömür atmasa lokomotife... Gemi adamları yürütmeseler gemileri... Teknisyenler çıkıverseler santrallerden dışarı... Pilotlar uçurmasalar uçağı, şoförler binmeseler arabalara...

Bütün çalışanlar bir anda vazgeçseler çalışmaktan...

Tepeden bakışlı, bilgiç edalı, yumuşak elli burjuvalar ne yaparlar acaba?

Bir ülkedeki bütün üretim emekçilerin eseridir. Asıl yaratıcı motor onların yüreklerinde onların kollarındadır.

Ancak işçiler bu güçlerine yabancılaşmışlardır. Aralarındaki iş bölümü ve her birinin yaşadığı ezik hayat, onları kendi hünerlerinin, kendi gerçek güçlerinin bilincine varmaktan uzak tutar... Koskoca binaları yükseltirler de, bunları kendilerinin yapmış olduğunu fark etmezler bile... Onlara göre binayı yapan parayı verendir. Kendileri ise kireç söndüren, harç sulayan, tuğla ören fakir ve önemsiz işçilerdir. Fakir oldukları için yaptıkları binalarda oturmaya hakları yoktur. Akıllarından bile geçmez bu binaları yaratan gücün gerçekte kendi güçleri olduğu...

Burjuva sınıfı onların gücünün yarattığı değeri kendine alır ve onlara yarattıkları değerin çok altında bir yövmiye verir.

Bu mekanizma burjuva sınıfının üretim araçlarını veya üretim araçlarının kontrolünü, banka kredilerini, ithalatı ve ihracatı kendi elinde tutmasıyla işler.

Arada sırada işçilere:

— Çok çalışırsan sen de bir gün patron olursun, diye bir parmak umut balı verilir.

Şu veya bu şekilde sınıf değiştirmiş işçileri örnek gösterilir.

Oysa mesele işçilerin tek tük patron olması, sınıf değiştirmesi değil; emekçi sınıfının yarattığı değerin kendi sınıf çıkarına dönük olarak plânlanması ve emeğinin başka bir sınıf tarafından sömürülmemesidir.

Diyelim ki bir şişe fabrikatörü var. On işçi çalıştırıyor fabrikasında. Her işçiye de günde on lira yövmiye veriyor. Bir tek işçi günde yüz bardak yapsa on işçinin emeği bin bardak eder. Fabrikatör yüz lira yevmiye karşılığında bin bardak sahibi oluyor demektir bu... Bardaklar piyasada bir liradan satılıyorsa, günde bin bardak bin lira eder. Bunun yüz lirası patronun işçilerine ödediği emek karşılığıdır. Geriye kalan dokuz yüz liranın yarısı da ham madde, fabrikanın bakımı, amortisman karşılığı olsun... Yine günde patrona dört yüz elli lira kalmaktadır.

Asıl işi yapan emekçi on lira alırken, patron dört yüz elli lira kazanmaktadır.

Patron bu kazancıyla çocuklarını daha iyi okutacak, sağlığına daha iyi bakacak, daha konforlu bir hayat sürecektir. Üstelik bankalar patrona kredi verecek, politikacılar patronla dostluk kuracak, her yerde patron itibar görecektir.

Ayrıca patron işçileri kovma, tehdit etme, horlama ve işyerine canı istediği zaman gelip gitme haklarına sahiptir.

İşçiler ise ne çocuklarını doğru dürüst okutabilecekler, ne sağlıklarına bakabilecekler, ne rahat bir hayat yaşayabileceklerdir. Kimse onlara itibar etmeyecektir. Her biri patronun karşısında emir kulu olarak hazır ol duracaklardır...

Patron fabrikasını oğluna miras bıraktığı zaman da, işçilerin çocukları yine onun oğluna çalışacaktır...

İşçilerden birinin bu durumdan kendisini kurtarması mesela piyango sayesinde zengin olması düzeni değiştirmez. Bir tarafta kapitalistlerin, bir tarafta da onların sömürdükleri emekçilerin serüvenleri devam eder...

Ve egemen burjuva sınıfı, proleter sınıfının tepesinde, onu eze, kandıra, ışıksız ve tutamaksız bıraka saltanatını sürdürür. Bu saltanatın dayandığı sistem kapitalizmidir. Egemen burjuva sınıfının kapitalizme karşı her türlü tenkidi ve hareketi kayıtsız şartsız önlemesi burjuva sınıfının kesinkes diktatörlüğü, yani faşizmidir.

Kapitalizmin Yalanları

Yukarıda en basit şekliyle krokisini çizmeye çalıştığımız düzeni devam ettirmek isteyen yeryüzü burjuvaları kapitalizmi korumak için akla hayale gelmedik yalanlar, kurnazlıklar bulmuşlar, sıkıştıkları yerlerde oluk oluk kan dökmüşlerdir.

Yalanların en başında kapitalizmin özgürlük düzeni olduğu iddiası gelir.

Oysa kapitalizmin özgürlüğü yalnız burjuvalar içindir. Tıpkı aristokraside de özgürlüğün sadece soylular için olması gibi...

İnsanlık tarihinde en korkunç yalanlar özgürlük konusunda söylenmiştir. Ve özgürlüğü sahte sözlerden, uydurma formüllerden ayıklayarak esaslı şekilde araştırmaya çalışan eserler her devirde egemen sınıflar tarafından yasaklanmak istenmiştir.

Mesela bir padişah düşünün... Padişah için özgürlük, dilediği an dilediği kişiyi yok etme, haremine istediği kadar kadın alma, canının çektiği kadar para harcama özgürlüğüdür... Buna karşı çıktığınız an, padişah sizi bir özgürlük düşmanı olarak gösterecektir.

Burjuvalar da bugün onların sömürüsüne karşı çıkanları ve emekçilerin haklarını arayanları bir özgürlük düşmanı olarak görmektedirler.

Ve emekçi kütlelerine daima şu propagandayı yapmaktadırlar:

— Siz de bir gün patron olur başkalarını çalıştırma özgürlüğüne kavuşabilirsiniz. Siz patron olamazsanız, belki çocuklarınız olur. Beş parmak bir olmadığı için herkesin zengin olmasına imkân yoktur. Ama hepiniz için tek tek zengin olma ihtimali vardır. Hem bu dünyada dilediğiniz gibi yaşayamazsanız da gam yemeyin. Düşünün ki bir de öteki dünya var. Daha olmazsa öldükten sonra yaşarsınız.

Emekçiler bu konularda eğitilmemiş oldukları için, burjuva sınıfını asıl kendilerinin zengin etmekte olduklarını göremezler ve bir gün kendilerinin de zengin olacakları, yahut öldükten sonra iyi yaşayacakları umuduyla kula kul olmaya devam ederler...

Oysa dava bir gün başkasının da kendisine kul olacağı avuntusuyla yaşamak değil, kula kul olmaya son vermektir. Asıl özgürlük kul sahipliğine erişmek imkânı değil, kula kul olmayı ortadan kaldırmaktır...

Burjuvalar için şayet özgürlük sömürmekse, emekçiler için de sömürülmemektir. Yoksa:

— Bir gün ben de sömürücüler arasına katılır özgür olurum, düşüncesinin insanlığın aradığı özgürlük ile ilgisi yoktur.

Beş parmağın bir olmadığı, güçlü olanın ve çalışanın mutlaka başa geçeceği iddialarına gelince...

Ortada bir defa beş parmak yoktur. Sadece iki parmak vardır. Bu parmaklardan biri burjuva sınıfı, öteki de proletarya yani emekçi sınıfıdır. Bütün değerleri emekçi sınıfı yarattığı halde, neden burjuva sınıfı uzun parmak olmaktadır? Asıl cevap verilecek soru budur.

Ama burjuvalar sınıf ayrımını gözlerinden sakladıkları için emekçileri sınıf olarak değil, kişi olarak tek tek düşünmeye itmiştir.

— Ne yapalım sen fakirsin, o zengin... Beş parmak bir olmaz. Çalışırsan Tanrı sana da verir, çeşidinden devamlı bir telkin ve şartlanma altında tutmuşlardır onları...

Bu yüzden uyanmamış emekçiler kendilerini bir türlü sınıf olarak görememişlerdir.

Kapitalist düzenlerde güçlü ve çalışkan olanın mutlaka başa geçeceği sözü de emekçileri kandırmak için icat edilmiş kuyruklu bir palavradır...

Kapitalist düzenlerde bir defa imkân eşitliği yoktur. Zenginin çocuğu okur. Fakirin çocuğu okuyamaz. Ayrıca zenginin çocuğu doğduğu gün zengindir, fakirin çocuğu ise doğduğu gün fakir... Her iki çocuğun kişisel yetenekleri aynı olsa, imkân eşitliği yoktur aralarında ve avantaj zenginin çocuğundadır. Kaldı ki fakir çocuğu daha yetenekli olsa bile zengin çocuğunu kolay kolay geçemez.

Kapitalizm daha böyle bin bir yalan ve dolanla kişileri kendi küçük dünyalarının hücreleri içinde oyalamaya, avutmaya mevcut düzenin arkasını görmeyecek şekilde onların kafasını dondurup şartlandırmaya uğraşır durur.

Bu arada tezgâhlanan yalanlardan biri de patronların risk aldıkları ve kapitalizmin pek dinamik bir çalışma ortamı yarattığı safsatasıdır.

Patronlar kâr etmedikleri zaman da işçilerin yövmiyelerini ödemeye devam ederlermiş. Her zaman sermayelerini batırmak, iflas etmek tehlikesiyle karşı karşıya gelebilirlermiş.

Bir defa hiç bir patron paçayı kurtarmayacağını bildiği zaman yövmiye ödemeye devam etmez.

Bu yüzden de patronun kendi akılsızlığı yüzünden uğradığı zorluğun sıkıntısını yine işçiler çeker... Hiç bir günahları yokken ya yövmiyelerini zamanında alamaz olurlar, ya bir anda işsiz kalırlar...

Patronun riski yanında işçinin riski üç katlıdır...

Her dakika kovulma riski, her an sakat kalma riski ve patronun iflası durumunda işini kaybetme riski...

Günün her saatinde emekçinin hayatı üstünde sallanmakta olan bu risklere karşılık, patronların risk diye öne sürdükleri, tenkit hedefi olmaktan kurtulmak için bulunmuş paravanalardır...

Bankalar kolay kolay patronları iflas ettirmezler. İflasların çoğu kredi borçlarından sıyrılmak için planlanan hileli iflaslardır...

En iflas etmiş patronun dahi yine bir apartmanı, yine bir arabası, yine bir kaç yüz emekçiyi geçindirecek dünyalığı vardır bir kenarında... Kapitalizme özgü büyük krizlerde dahi patronlar değil, emekçiler aç kalmışlardır.

Şöyle bir bakınız çevrenize patronken iflas edip emekçiliğe düşmüş kaç kişi bulabilirsiniz... Hem patronlar bu risklerden bu kadar şikâyetçiyseler, neden kapitalizme böylesine dört elle sarılmaktadırlar?..

Sabahtan akşama sövdükleri sosyalizm onları bu risklerden kurtaracak bir düzendir işte...

Kapitalizmin dinamik bir çalışma ortamı yarattığı propagandası da yukardan beri sıraladığımız yalanların en katmerlilerinden biridir.

Kapitalizm insan gücünü en verimli şekilde değil, piyasaya ve patronun kâr optimasına göre değerlendirir. Bu yüzden de kapitalist düzenlerde daima büyük yekûn tutan işsiz kütleleri vardır... Bugün Amerika'da bile resmî rakam olarak işsiz sayısı beş milyonun çok üstündedir.

Kapitalistlerin emrinde olan rotatifler bu konuları hiç bir zaman fazla kurcalamazlar... Sinema konuları hiç bir zaman fazla kurcalamazlar... Sinema artistlerinin aşk hikâyeleri, cinayet haberleri, baldır bacak resimleriyle halkı afyonlamaya azami dikkat gösterirler...

Ve daima sosyalizm devrimine girmiş ülkelerdeki insanların perişanlığından söz ederler... Nedense çok, pek çok acırlar onlara...

Güney Kore'deki rezaletler, açlıktan fare yiyen Hintliler, Salazar'ın Angola'da kestiği yirmi bin yerli gözlerinden kaçar da, akıllarına hep Kübalılar, Çinliler, Polonyalılar takılır...

O Küba ki Batista zamanında ilgilenmek hiç kimsenin hatırına gelmemiştir. O Çin ki yirmi yıl önce sokaklarında açlıktan ölmüş insanlar çöp arabalarıyla toplanırken, kimse başını çevirip bakmamıştır. O Polonya ki Alman ordularına göz kırpmadan teslim edilmiştir.

Ama bu ülkeler sosyalist döneme geçince kapitalist dünyanın birden bire Kübalılara, Çinlilere, Polonyalılara yüreciği sızlamaya başlamıştır...

Hani sahteciliği, hilebazlığı, hokkabazlığı da insan bir yerde anlar ama yüzsüzlüğün bu mertebesi mide bulandırıcıdır.

Kapitalizmin Tutuculuğu

Kapitalizm, bin kazan reçel yapmaya yeterli şeker, su ve çilekten bir avuç burjuvanın hatırına çileği, şekeri, suyu ziyan ede ede sadece bir kavanozluk reçel yapmasını sağlayan bir düzendir.

Bir örnek verelim:

Bir deniz ağası denizden çıkan bin kilo balığı kilosu beş liradan satıyor. Denizden iki bin kilo balık çıktığı zaman ağa emir verecektir:

— Yarısını denize dökün...

Çünkü bin kilo balık kilosu beş liradan giderken, piyasaya çıkacak iki bin kilo balık fiyatı yarı yarıya düşürecektir... Ağa bin kiloda mesela iki bin beş yüz lira kâr ederken, iki bin kiloda ya yine aynı kârda kalacak yahut o kârın da altına inecektir.

Ve böylece ağanın en kârlı noktayı bulma yararına bir tarafta şu kadar aç insan varken, balıklar yeniden denize atılacaktır.

Bu hem kaynakların, hem emeğin en yüksek kâr noktası hatırına ziyan edilişidir.

Oysa burjuvaların piyasa ve kâr ekonomisi yerine emekçilerin, emeklerinin değerini kendilerine döndüren planlı bir ekonomi uygulansa ne emek, ne kaynakları ziyan olacaktı. Balıklar denize dökülmeyecek, balık yiyemeyenler de balık yiyecekti.

Ama egemen burjuva sınıfı kendi çıkarı için denize dökülen balıklara da, onu çıkaran emeğe de, bir kenarda balık yiyemeyenlere de boş vermektedir...

Ağanın bin kilodaki iki bin beş yüz lira kârı kutsaldır... Daha çok insan balık yiyecek diye kendini daha fazla yorup daha az kâr edemez.

Brezilya'da lokomotiflerde yakılan kahvelerin de nedeni budur.

Kapitalizm bir raddeden sonra yeni bilimsel buluşlara da karşıdır...

Mesela ham petrolü olduğu gibi kullanan bir motor icat edildi diyelim... Rafinerilere o kadar sermaye yatırmış patronlar, yeni motorun hatırına kapatacaklar mıdır rafinerilerini? El birliğiyle motorun piyasaya çıkmasını önleyeceklerdir. Belki de motoru icat edeni öldüreceklerdir...

Emekçiler de rafinerilerde patronların kâr hatırına boşu boşuna çalışacaklarıdır. Oysa emeği emekçilerin yarısına dönük olarak değerlendiren bir plan ekonomisi uygulansa, yeni motor bulunur bulunmaz, rafinerilerdeki emek derhal yeni motorun yapımına kanalize edilir ve insanlık bilimsel olarak aşılmış araçlarda boşu boşuna emek ve ömür harcanmazdı.

Bu çeşit buluşların sağlayacağı hamlelerin, kapitalistlerce eski tesislere koydukları paralar yüzü suyu hürmetine frenlenmesi, insanlığın ilerlemesini kısıtlamaktadır.

Atom edüstrisine bir türlü geçilmeyişinin baş nedeni budur.

Ve yine kapitalist düzenlerde emeğin tam randımanla kullanılmaması, bir yanda insanlık kalkınma beklerken bir yanda milyonlarca işsizin sürünmesi, hep en garantili ve en yüksek kârı sağlama hesabı yüzünden olmaktadır.

Burada kapitalist düzenin itici faktörü olarak öne sürülen rekabet hikâyesi de bir göz boyama lafıdır.

Kapitalistler birbirlerini çelmeleyeceklerine aralarında iş bölümü yapmakta ve garantili en yüksek kârı ortaklaşa hesaplayıp paylaşmaktadırlar. Dünya pazarlarına hâkim olan büyük tröstler, her türlü rekabet dışı devler halinde insanlığın kaderini ellerinde tutmaya ve yeryüzü iktisadiyatını kendi çıkarlarına göre kontrol etmeye kalkmaktadırlar...

Bunların devlet yönetimlerinde ve devletlerarası ilişkilerde oynadıkları rol, kolay kolay aklın hayalin kabul edemeyeceği bir etkenliktedir. Her yeni buluş, her yeni fikir bunların çıkarına uyduğu kadar uygulamaya girer.

Bütün bu tutuculukların yanında kapitalizmin bir de kolay kolay önüne geçilemez bir çelişisi vardır...

Kapitalizmin piyasası en geniş anlamıyla sömürdüğü işçidir. Bir yandan yövmiyeyle ona artık değer yarattırırken, bir yandan da o artık değeri yine o işçiye satacaktır. Şu halde on liraya yüz liralık artık değer yaratan işçi, yevmiyesinin üstünde olan bu artık değeri hangi parayla alacaktır?

İster istemez müşterisi olmayan bir fazla üretim fabrika depolarını doldurmaya başlayacaktır. Bu fazla üretim fabrikaların kapanmasına, emekçilerin işsiz kalmasına ve insan gücünün ziyan olup gitmesine yol açacaktır.

Kapitalizmin bu belalı çelişisini çözümlemek için kurnaz yollar aranmıştır. Nihayet imdada silah endüstrisi yetişmiştir...

Silah endüstrisinin pazarı devlettir. Devlet temel kaynak olarak [emek] yaratıcılığından toparladığı vergileri, silah satın alarak tekrar patronlara döndürmekte ve böylece emeğin boşu boşuna kullanılmasıyla kriz önlenmektedir.

Amerika'daki işçilerden yarısına yakını silah endüstrisinde çalışmaktadır... Milyonlarca dolarlık emek insanlığı imha edecek silahlar olarak devletin elinde birikmektedir... Buna karşılık işçilere verilen şeyler, ne kadar konforlu görünürse görünsün, yarattıkları değerin yanında devede tüy bile değildir...

Şayet kapitalist düzenin yerine emeği emekçinin çıkarına dönük olarak planlayan bir ekonomi uygulansaydı bütün o tanklar, savaş uçakları, bombalar yerine de bütün emekçileri ve bütün insanlığı tahminler ötesi bir düzeye kavuşturan mutlu araçlar ve yatırımlar yapılacaktı...

Amerikan ekonomisinin bu korkunç özelliği ister istemez sosyalist ülkeleri de etkilemekte, oradaki emek gücünü de silah endüstrisinde boşu boşuna harcatmaktadır...

Ayrıca kapitalistlerin kendi düzenlerinin en büyük tehlikesi olan krizleri önlemek için buldukları bu yol, bütün yeryüzü insanlığını da tehdit etmekte, devamlı bir savaş havasının yaratılmasına ve Vietnam'da olduğu gibi iğrenç dramların sürüp gitmesine sebep olmaktadır.

Burjuvaların yere göğe koyamadıkları kapitalizmin iç yüzü kabataslak budur. Bu konularda çok daha derinliğine ve çok daha teferruatlı yazılmış binlerce cilt eser vardır.

Kapitalizmin Ayakta Durma Çabaları

Kapitalizmin sadece kâra dayanan kör gücü, eziciciliği ve yarattığı büyük adaletsizlikler karşısında gitgide uyanmaya başlayan emekçi kütlelerinin sert direnmeleri nihayet burjuva sınıfını çeşitli tavizler vermek zorunda bırakmıştır.

Burjuvalar grevler karşısında ücretleri ayarlamaya, emekçilerin sosyal koşullarını az çok düzeltmeye, ücretli hafta tatillerini, sosyal sigortaları kabul etmeye ister istemez yanaşmışlardır.

Kurum, kazanç ve miras vergileriyle devlet servisleri genişletilmiş, anonim şirketler biçiminde emekçilere sözde ortaklık imkânları açılmıştır... Parlamentolara emekçilerin sosyalist sözcüleri kabul edilmiştir...

Büyük bir kapital birikiminin sağlanmasından sonra başlayan bu törpüleme yine de emekçilerin potansiyel enerjisini kendi çıkarlarına dönük olarak en iyi şekilde planlama anlamında değildir. Emekçiler en iyi koşullar altında dahi yine de ikinci sınıf vatandaş olmaktan kurtulamamış ve burjuva hudutlarını aşan yeni bir dinamizmin sonsuza dönük özgürlüğüne kavuşamamışlardır.

Kapitalizm ise uyanmış emekçilere verdiği tavizleri dünyanın geri kalmış bölgelerindeki halk yığınlarından çıkarma sevdasına düşmüş ve yeryüzünün yarısından fazlası emperyalizmin pençesi altına girmiştir.

Geçen yüzyılın kolonyal şapkalı sömürgecisi, daha usturuplu metotlarla geri ülkelerin kapkaççı komprador burjuvalarını satın almış ve şeytani formüllerle oralarını emmeye başlamıştır.

Bu formüllerin başında geri ülkelerden alınan ham madde fiyatlarının boyuna düşürülmesi ve o ülkelere satılan mamul madde fiyatlarının boyuna yükseltilmesi gelmektedir.

Bu sistemli sömürgeye karşı çıkmak isteyen geri ülke aydınları yerli kompradorların aracılığı ile kahredilmiş, halk hareketleri kanlı faşist darbelerle bastırılmıştır.

Halkın henüz sömürü düzenini anlayamadığı yerlerde demokrasi adı altında emperyalizme bağlı komprador partileri kurulmuş ve halkın bunlar arasında seçimler yaparak bir süre daha avutulması yoluna gidilmiştir... Halen bu oyuna halkın karşı çıktığı yerlerde ise derhal sahte demokrasiye paydos borusu çalınmakta ve bütün ülke kukla bir diktatörün emri altına sokulmaktadır.

Böylece günümüzdeki dünyanın en büyük çatışması da emperyalist ülkelerle geri ülkelerde sömürüye karşı uyanmaya başlayan emekçi kütleleri arasında olmaktadır.

Bu çatışmalar kolay kolay sona ermeyecektir. Emperyalizm er geç gerilemek zorunda kalacaktır.

Ayrıca fizikteki gelişmeler de kapitalist düzenin kontrol yeteneklerini aşma yönündedir.

Mesela hiç bir kapitalist aya gidecek araçları yapacak durumda değildir. Hiç bir kapitalistin böyle bir araca milyarlar yatırmakta kârı yoktur. Onun için Amerika'da dahi bu soy araçların finansmanını ister istemez devlet yapmaktadır.

Üretim araçlarındaki bu değişiklik kapitalizmin çerçevesini çatlatmakta, ancak proletarya potansiyelinin planlamasıyla çözümlenebilecek yeni bir devri hazırlamaktadır... Bunun yanında burjuva saplantılarıyla, burjuva kalıplarını kendi kişiliklerini gerçekleştirmek için yeterli bulmayan yeni bir gençlik yetişmektedir.

Gerek geri ülkelerde başlayan hareketlerle emperyalizmin zayıflaması, gerek üretim araçlarındaki değişiklikle ortaya çıkan yeni durum, gerek gençliğin çökmekte olan burjuvaziye gönül bağlayamaması, kapitalizmi kendi yurdundaki işçilerine verdiği bütün tavizlere rağmen ayakta tutamayacaktır...

Bunun yanında sosyalist ülkelerdeki kalkınma temposu ile ortaya çıkmaya başlayan yeni toplum ve yeni insan tipi de kapitalist dünyayı iyice etkilemektedir.

Bilhassa sağlık ve eğitimde sağlanan başarılar, işsizliğin ortadan kaldırılması, hayatın bir talih işi olmaktan çıkarılması yeryüzünün dikkatini sosyalist ülkelerin üzerine çevirmektedir.

Aleyhteki propagandalar yavaş yavaş sönmekte, bunun yerini garip bir şaşkınlık almaktadır...

Bütün büyük sanatçıların, büyük bilginlerin hep bu yöne dönük olması, buna karşılık kapitalist kanada bağlı yeni sanat ve fikir adamlarının yetişmemesi burjuva uygarlığının sona ermekte olduğunu haber vermektedir...

İyice belli olmuştur ki önümüzdeki yüz yılda burjuva sınıfının yerini emekçi sınıfı alacak ve kendi düzeni ile birlikte kendi uygarlığını getirecektir.

Bu tarihi bir gidiştir ve bu gidişin dönemeç noktasını bütün yeryüzü yirminci yüzyılda seyretmektedir.

Değişen Mutluluk Anlayışı

Bilimsel sosyalizmin ortaya çıkmasına kadar bir tek mutluluk ölçüsü vardır: En çoğa sahip olmak...

Her kişinin içinde yatan aslan buydu: Daha çoğuna, daha çoğuna, daha çoğuna sahip olayım.

Kişilerin daha çoğuna sahip olma arzusu, her güvenliğin ancak servetle sağlanabileceği kanısına dayanıyordu. Devletin sosyal bir yönü yoktu. Gemisini kurtaran kaptan, iş bilenin, kılıç kuşananın kuralları yürürlükte idi...

Sonradan yavaş yavaş anlaşıldı ki en çoğa sahip olma ihtirası ve yarışı insanlığa mutluluk yerine felaket getirmektedir...

Kapitalizmin, kaynakları ve emeği sadece patron kârına göre ziyan ede ede kullanan kör kuvveti, sonra bu kör kuvvetlerin çatışması, ham madde ve pazar bulma için açılan savaşlar, sınıflar arası dengesizlik, kula kulluğun devam etmesi büyük huzursuzluklar ve sapıtmalar yaratmaya başladı. Asıl mutsuzluğun en çoğa sahip olma ihtiras ve yarışından doğduğu anlaşıldı...

Ve malik olma (*avoir*) fiili yerini, olmak (*etre*) fiiline bıraktı...

Mutluluk en çoğa sahip olmakta değil, insan olmak ve hep beraber daha ileriye doğru insan olmaktaydı. Bu fikrin örgütlenmesi kişisel servetlerin sağladığı güvenden çok daha üstün ve kolektif bir güvenlik veriyordu.

Ne çare ki burjuvalar bunu anlayamıyorlar, böylesine üstün bir insanlık dünyası yerine, kargaşalıklar ortasında sadece kendi üstünlüklerinin devamını kendi mutlulukları için yeter sayıyorlardı. Oysa onların da tam bir huzuru yoktu. Her an endişe, sinirlilik ve bunalım içindeydiler. Kumardan, içkiden, gece âlemlerinden bir avuntu umuyorlardı. Hayatları, aşkları, zevkleri gitgide yozlaşıyordu. Yalan, dolan ve riya içinde birbirlerinden iğrenerek çürüyorlardı...

Kapitalizm kör kuvvetinin hâkimi olarak görünseler de bir anlamda onun eseriydiler. Bundan kurtulmalarına ve bütün insanlığı insan yapacak, yeni ufuklara yönlenmelerine imkân yoktu. Böyle bir gücü kendinde yalnız emekçi sınıfı taşıyordu. Yeni dünyayı kurmak ve mutluluğun sahip olmakta değil, hep birlikte insan olmakta gizli bulunduğunu ispat etmek onlara düşüyordu...

Burjuvaların dünyayı kana ve felakete boyayan kapitalizmi yerine emekçilerin sosyalizmi insanlığa yepyeni imkânların ışıklı kapılarını açıyordu. Kula kulluk sona eriyor ve insanlık tarihten bambaşka bir özgürlük anlayışı şekilleniyordu.

Yarın ki dünya bu özgürlüğün dünyası olacaktı.

Türkiye'nin Durumu

Türkiye'ye tepeden kuşbakışı bir göz atılınca görülen manzara fecidir. Ortada bir İstanbul dükalığı vardır, bir de bu dükalığın sömürgesi olan bir Anadolu. Anadoludaki büyük toprak ağaları ile tefeciler İstanbul dükalığının tabii müttefikleridir. Dükalığın

sömürgesi en geri sömürgeler kadar geri bir sömürgedir ve bu sömürgede uygulanan metodlar en geri sömürgelere uygulanan metodla tıpatıp aynıdır...

Sömürge halkı kasten eğitimsiz bırakılmıştır. 32 milyonda 20 milyon insan okuma yazma bilmez. Sağlık ve geçim şartları tüyleri ürpertecek niteliktedir. Bin çocuktan dört yüzü on yaşına kadar ölür. 750 bin kişi veremli vardır. Yetmiş beş veremliye ise bir tek hastane yatağı düşmektedir. Nüfusun yüzde sekseni kerpiç yığınları içinde, mağaralarda, mezbeleliklerde hayvanlarla birlikte ışıksız ve susuz yaşar. Bunların arasında yılda dört yüz lira dahi kazanmayanlar milyonları bulur.

Buna karşılık Dükalığın durumu tıkırındadır. Milli gelirin en kaymaklı kısmını Dükalıkta yaşayan beş altı yüz bin kişi ile sömürgede dükalığın müttefiki olan beş altı yüz bin kişi kendi aralarında bölüşür... (Milli gelirin yüzde 57'si nüfusun yüzde 20'si arasında bölüşülmektedir.)

Mutlu azınlık dediğimiz bu küçük egemen sınıf, yeryüzündeki komprador burjuvalarının en kurnazı, en hilekârı, en yalancısı ve en düzenbazıdır.

Ahlak, samimiyet, insanlık ve vatan duygusuyla yaratıcı bir dinamizmden tamamen yoksundur. Kendi çıkarı için yapamayacağı şey, işlemeyeceği cinayet, göze alamayacağı gaddarlık yoktur.

Türkiye'de devirler ve rejimler değişmiş fakat bu mutlu azınlığın milli gelirinden aldığı pay hiç bir vakit değişmemiştir.

Birinci dünya savaşında Almanlarla işbirliği yaparak Anadolu halkını Alman emperyalizmin emrinde kırdıran bu mutlu azınlık olmuştur. Aynı mutlu azınlık mütarekede İngilizlerle işbirliği yapmaya kalkmış, bir kısmı da Türkiye'yi Amerikan mandacılığına teslim etmeyi kendi çıkarına daha uygun bulmuştur.

Bizans'ın bu rezilliklerine ve satılmışlığına yakın tarihimizde tek karşı çıkan insan Mustafa Kemal olmuştur... Onun için İstanbul kompradorları sarayla el ele vererek Mustafa Kemal'i

önce vatan haini sonra da Bolşevik ajanı olarak ilan etmişler, fakat sonuç almayıp da İmparatorluk devrilince bu sefer yeni rejimi etkilerinin altına almaya kalkmışlarıdır... Maalesef bunda da başarıya ulaşmışlardır.

Komprador burjuvazisi tam bir burjuvazi değildir. Büyük bir endüstri kuracak ve tam bir kapitalizm uygulayacak kadar sermayesi yoktur komprador burjuvazisinin. Onun için de büyük emperyalist ülkelerle işbirliği yapmak, onların sözcüleri olarak Türkiye'yi yabancı sömürüsüne açık bir pazar olarak tutmak ve bundan komisyon almak zorundadırlar. Yabancı mallarını içeriye ithal ederek komisyon alır ve içerde üretilen ham maddeleri yabancı firmalara devrederek yine komisyon alırlar...

Bu komisyonculuğun devam etmesi için de Türkiye'nin gelişip serpilmesini ve açık pazar olmaktan çıkıp, bir endüstri ülkesi durumuna gelmesini istemezler. Üstelik kendi sermaye güçlerinin böyle bir kalkınmayı başarmaya yeterli olmadığını ve böyle bir kalkınmanın kendi sınıflarını tasfiye edeceğini bildikleri için de mevcut durumun yani statükonun aynen devam etmesi için ellerinden geleni yaparlar...

Ancak yabancılarla işbirliği yaparak ayakta kaldığı ve milli bir nitelik taşımadığı için yerli burjuvaziye komprador burjuvazisi denmektedir...

Kompradore sözcüğü İspanyol sömürgecilerinin sömürgelerde kendilerinden yana iş yapmayı kabul etmiş yerlilere verdikleri addır.

İspanyol gemileri sömürgelerine gittikleri zaman oralardaki kompradorlarla işlerini yürütürlerdi. Kompradorlar İspanyol gemicilerinin bir çeşit acentalarıydı.

Bizim yerli burjuvazi de yabancı kapitalizmle yabancı emperyalizmin kompradorlarıdır. Daima onların çıkarına göre iş yapar, daima onların çıkarına göre davranır ve bundan geçinirler...

İthalat, ihracat, yabancı firma temsilciliği, montaj sanayii ve yabancı ortaklığı biçimlerinde yürütülen bu kompradorluğun günümüzde en büyük koruyucusu Amerika'dır. Ve Amerika yeryüzünde geri kalmış ülkelerdeki bütün komrador burjuvalarının müttefikidir.

Buralarda halk uyanmaya, sömürüye karşı çıkmaya başladığı an, Amerika derhal komprador sınıfının kesinkes diktasını sağlayacak faşist darbelere gitmekte, daha olmazsa Vietnam'da olduğu gibi halka karşı korkunç silahlarla savaş açmaktadır...

Kompradorlarla Amerika'nın, sömürüye karşı çıkan halk güçlerine ve halk liderlerine yaptıkları itham her yerde aynıdır:

— Komünistler...

Onların gözünde kompradorları tutmayan herkes komünisttir ve bunların derhal imha edilmeleri gerekmektedir.

Komünizmin ne olduğu konusunda ise ciddi bir tarif yapmaya, bilimsel bir açıklamada bulunmaya asla yanaşmazlar...

Komünizm Rus casusluğu, Allahsızlık, Aile düşmanlığı ve hatta hatta "Pezevenklik" olarak anlatılır halk kütlelerine...

Komünizmin işçilerle köylülerin el ele vererek kendilerini sömüren burjuva sınıfını ihtilalle yok edip bir proletarya diktası kurmaları ve devletin siyasetiyle iktisadiyatına bizzat el koymaları demek olduğu katiyen söylenmez.

Halk devamlı bir telkin altında tutulur ve halkın uyanmaması için bu konudaki her türlü inceleme, araştırma ve açıklama yasaklanır...

Bütün geri ülkelerde kompradorların ve kompradorlarla işbirliği yapan emperyalistlerin hiç değişmeden milimi milimine uyguladıkları değişmez bir taktiktir bu...

Soyguna, sömürüye, talana karşı çıkmak komünistliktir. Komünistlikten ise daha beter bir şey yoktur. Öyleyse soygun, sömürü ve talan hiç bir tenkide uğramadan devam etmelidir. İleri sürülen mantık budur.

Türkiye'deki Devletçiliğin İç Yüzü

Türkiye'de halk devletçilikten haklı olarak nefret etmektedir. Türkiye'deki komprador burjuvaları halkın bu nefretini bilmekte ve onun için de halka:

— Sosyalistler bu devletçiliğin daha beterini uygulamak istiyorlar, ona göre dikkat edin demektedirler...

Oysa Türkiye'deki devletçilik, yeteri derecede sermaye birikimi yapamamış olan burjuvaları zengin etmek ve mutlu bir azınlık yararına halkı boyuna emmek için icat edilmiş, yeryüzünde eşi benzeri olmayan şeytani bir mekanizmadır...

Devlet yönetimini kontrol eden burjuvalar, gerekli yatırımı yapacak sermayeye sahip olmadıkları ve işletmecilik de hem zorlarına gittiği, hem de uzun vadede kâr sağladığı için, büyük yatırımları, büyük işletmeleri devlete yaptırmaktadırlar.

Devlet kendisine ait fabrikalarda emekçileri çalıştırır ve az çok bir üretim sağlar. Ancak bu üretimi mesela Demir ve Çelik fabrikasının yaptığı demir ve çeliği, Orman İşletmesinin çıkardığı tomruğu, devlet tekstil sanayisinin dokuduğu kumaşı derhal ucuz fiyatla aracı kompradorlar kapatır ve yağlı kârlarla bunları halka satarlar... Yani devletin halktan topladığı vergilerle yaptığı yatırımların ve yövmiyeyle çalıştırdığı emekçilerin ürettiği maddelerden asıl büyük kârı aracı kompradorlar alırlar...

Yahut da şayet burjuvaların özel olarak bir işletmeleri, mesela kömür madenleri, inşaat şirketleri, şilepleri varsa devlet de bunların müşterisi olur.

Devlet yapınca müşteri özel sektör, özel sektör yapınca müşteri devlet...

Türkiye'deki devletçilik budur işte...

İddia edildiği gibi bu karma ekonomi de değildir. Çünkü karma ekonomide devlet kendi ürettiğini kendi, özel sektör kendi ürettiğini kendi satar. Yoksa devlet ürettiğini özel sektöre, özel sektör ürettiğini devlete satmaz.

Bu şeytani mekanizma elbette devletçiliğin ziyan etmesine yol açmaktadır. Çünkü böyle bir sistemde bütün kârı özel sektör cebine indirmekte, devletçiliği kendi çıkarına çalıştırmaktadır.

Mesela devlet dışardan getireceği petrolü kendi şilepçilik işletmesine taşıtacağına, bir armatöre taşıtmaktadır. Böylece bir yandan şilepçilik işletmesinin ziyanına yol açarken, bir yandan da armatörün kârını sağlamaktadır.

Sonra da komprador burjuvaları halka dönüp:

— Görüyorsunuz devletçiliğin durumunu hep ziyanda işte, demektedirler.

Devletin yaptığı oteller, devletin yaptığı hastaneler halk için değildir. Mutlu azınlık içindir. Halk bu otellere giremez. Hastanelerden ise yüzde seksen ölçüsünde kovulur... Ama komprador burjuvaları buralara geldikleri zaman, herkes önlerinde yerlere kadar eğilir ve derhal her türlü konforları sağlanır...

Türkiye'nin devletçiliği İstanbul dükalığındaki burjuvaların canı azizleri için icat edilmiş bir devletçiliktir. Bu devletçiliğin emekçilerin ürettiklerini yine emekçiler yararına planlamak demek olan sosyalist devletçilikle uzaktan yakından hiç ama hiç bir ilgisi yoktur...

Halkın devlete kızması kendi işine yaramaması yüzündendir. Haklıdır halk bunda... Resmi daire kapılarında sürünür de sürünür. Çocuğuna okul bulamaz. Ne polisinden bir küçük itibar görür, ne jandarmasından...

Bunun sebebi devletin halk için değil, burjuva sınıfı için kurulmuş olmasındandır.

Burjuvalar devlet kapısındaki işlerini bir telefonla yoluna sokarlar. Çocuklarını en iyi okullara gönderirler. Polis de, jandarma da daima karşılarında selam durur.

Ve halk, işini yürütmek için daima burjuva sınıfından bir arka arar.

Halk dilinde:

— Arkan varsa her işin olur, sözü gerçekte, burjuva sınıfından bir yakının varsa işini yaptırırsın anlamına gelmektedir.

Ah bilemezsiniz bilemez, yerli komprador burjuvalarının ne kadar sinsi, ne kadar kurnaz, ne kadar düzenbaz olduklarını...

Mesela sabahtan akşama devlet işletmelerinden şikâyet eder dururlar. Oysa bu işletmeciliğin kötü olmasından kendi çıkarları vardır da ondan kötülüğü sürdürürler. İyi bir işletmenin sağlayacağı kârdan, kötü bir işletme çok daha yararlı olmaktadır kendilerine.

Bir defa bu işletmelere ucuz malzeme, çürük lokomotif, yaşlı gemi, bozuk makine ithal ederken aldıkları komisyon daima daha büyüktür. İkincisi buralarda çalıştırdıkları kalitesiz elemanlar hiç bir zaman kafa tutamazlar kendilerine ve hırsızlıklarına karşı çıkamazlar. Üçüncüsü devlet işletmeciliğini kötüleyerek, ilerde kazara bir işletme kurarlarsa devlet işletmeciliğini çökertmenin kapısını açık tutarlar...

Bütün bu tutum çıkarlar içgüdüsünün kendiliğinden yarattığı bir oluştur...

Zaten böyle olmasa milli gelirden bu kadar yüksek bir pay bir buçuk milyonun cebine, kolay kolay inemez.

İlericilik – Gericilik Tartışmasındaki Oyun

Uzun yıllar komprador burjuvazinin yaşantısı ile bu burjuvazinin doğmasına sebep olan batı burjuvazisini taklit hareketleri, hep ilericilik olarak değerlendirildi. Toprak reformu yapmak, endüstri aşamasını başarmak gibi bir derdi yoktu kimsenin. Bir tek ilericilik vardı, o da batı burjuvaları gibi yaşayabilmekti...

Yabancı dil bilene, temiz pak giyinene, hanımların elini nazik reveranslarla sıkana:

— Aman ne Avrupalı adam, diyorlardı...

Herkes ilericiliğin bu olduğuna imanı billah etmişti...

Yani komprador burjuvaları temsil ediyordu ilericiliği... Bu ilericilik ise halktan sömürülen paraların şatafatlı şekilde sarfiyatına dayanıyordu. Şampanya içmek, pahalı giysiler içindeki hanımlarla gece kulüplerinde dans etmek, sık sık Avrupa'ya gidip gelmek hep ilericilikti...

Halk ise kendisine çok ters gelen bu bol paralı yaşantıya «Gâvurluk» diyordu... Ve böylece halkı sömüren komprador burjuvaları ilerici olurken, halk da gerici oluyordu...

Kompradorlar, Atatürkçülüğü ve laikliği batı burjuvalarınınkine benzer bir yaşantı ve sarfiyat özgürlüğü olarak benimsemişlerdi... Artık din adamları kendilerinin Ramazanda kafayı çekmesine karışamıyorlardı. Kadınlarla diledikleri şekilde eğlenip gezebiliyorlardı.

Halkın bu sarfiyatı hazmedememesine de sinirleniyorlardı:

— Efendim bizim halk geri kafalı, diyorlardı.

Oysa statükonun devamını isteyenler, toprak reformuna karşı çıkanlar, vergi adaletine yanaşmayanlar, iktisadi planda hiç bir yeni akımın çıkmasını kabul etmeyenler kendileriydi... Yani tutucunun tutucusu, gericinin gericisiydiler aslında. Ama şık giyindikleri, gece kulüplerinde dans ettikleri, poker partileri çevirdikleri için kendilerini ilerici sayıyorlardı... Ve bütün bu ilericiliklerine rağmen gerçekten ilerici olan kitapları da şakır şakır yasaklıyorlardı. Halkı uyandırmak isteyen sanatçıları, yazarları, düşünürleri gözlerini kırpmadan içeri atıyorlardı... Böyle bir tuhaf ilericiydi bunlar.

Laiklik gerçek bir vicdan özgürlüğü getirmemişti ama kompradorlara din baskısını atlayıp diledikleri gibi para harcama özgürlüğünü getirmişti.

Sosyalistler kompradorların kazancını kontrol etmek istiyorlardı. Halk ise aynı kompradorların dinsel yoldan sarfiyatını kontrol etmek, daha doğrusu bu sarfiyatı dinsel yoldan baskı altına almak istiyordu.

Sosyalizm ile halkın yine burjuvaziye kızgınlığının bir başka görüntüsü olan dinsel akımlar aslında kaynağını aynı ezilen sınıftan alıyordu. Sadece birincisi bilimsel bir karşı çıkma, ikincisi ise bilinçsiz bir kızgınlığın metafizik olarak şekillenmesiydi...

Herhalde halk işçiyle köylüyle, zanaatçıya, fakir memura gâvur demiyordu... Gâvur diye bal gibi komprador burjuvalarına öfkeleniyordu.

Kompradorlar bunu gördüler ve yırtınmaya başladılar:

— Sağa da karşıyız; sola da karşıyız, diye...

Bu başka bir deyimle:

— Halk kazancıma da karıştırmam, sarfiyatıma da, demekti...

Ve çok usta bir kurnazlıkla halkın burjuvaziye olan kızgınlığının aynı kökten gelme iki ayrı görüntüsü karşı karşıya getirilmek istendi. Yani sosyalizmin karşısına dinsel akımlar çıkartıldı... Sosyalizm sol demek ise dinsel akımlar da sağ demekti...

Oysa hiç de öyle demek değildi... Sosyalizmin zıddı kapitalizm, dinsel akımların yani teokrasinin de zıddı laisisizmdi...

Sosyalizm sol ise sağ kapitalizm oluyordu.

Bizim kompradorlar, solun karşısına teokrasiyi oturtarak:

— Sola da karşıyız, sağa da diye bağırıp çağırıyor, ille velakin kapitalizmden hiç söz etmiyorlardı...

Sola da karşı, sağa da karşı idiyseler; demek sosyalizme de karşıydılar, kapitalizme de karşıydılar... Öyleyse neden yanaydılar?

Bu sorunun cevabı şimdiye kadar hep gürültüye getirildi...

Bilinçsiz halkın kompradorlara gâvur demesi sağ, aynı halktan bilinçli öncülerin kompradorlara sömürücü demesi sol olarak lanse edildi. Kapitalizm ise hokkabaz topu gibi arada kaynatıldı. Ve halkın bilinçli kısmıyla, bilinçsiz kütlesi birbirine düşman edilmek istendi.

Böylesine üç kâğıtçı, hinoğlu hin bir komprador sınıfı gerçekten gelmemiştir yeryüzüne...

Ama bu İlericilik-Gericilik oyununu en uyanık aydınlar dahi badem ezmesi gibi yuttular... Komprador burjuvazisini gerçekten ilerici, halkı da gerçekten gerici zannettiler.

Laikliğin de Türkiye'de vicdan özgürlüğünü değil, kompradorların sarfiyat özgürlüğünü sağlamak için bir bahane diye kullanıldığını göremediler.

Üstelik kompradorlar bu usta oyun sayesinde aydınları halka karşı, halkı da aydınlara karşı kullanıyorlardı. Aydınlar, halkı gerici diye damgaladıkça, halk da aydınları gâvur kafilesinin arasına sokuyor ve birbirine iyice kenetlenmesi gereken aydınlarla halk birbirinden iyice kopuyordu.

Bu kopuş ise komprador sınıfının müthiş işine yarıyordu. Aydınları halksız, halkı da aydınsız bırakılıyor; ikisini de kurşun askerler gibi karşısında susta durduruyordu.

Komprador siyasileri köylerde halkı aydınlara karşı kışkırtıyorlardı. Aynı siyasiler ise şehirde aydınları halka karşı kışkırtıyorlardı.

Bu suretle pek ters şekilde ortaya konan İlerici-Gerici çatışması halkla aydınların arasını açtıkça açıyordu.

Kompradorlar ise bir halktan yana görünüp dinsel tavizler vererek, bir aydınlardan yana görünüp laiklik övgüleri düzerek çatışmanın dışında kalıyorlardı.

Ve sıkıştıkça da bağırıyorlardı:

— Sola da karşıyız, sağa da karşıyız.

Bu oyunu ilk defa ortaya çıkardığımız zaman din adamlarının değil, önce komprador siyasilerinin tepesi attı ve aralarına beni yobazlıkla suçlayanlar dahi oldu...

Çünkü bilhassa ve bilhassa bu oyunu zinde kuvvetlerin görmesini istemiyorlardı. Ve uydurma ilericiliğin daima kendi kanatlarında kalmasında çok büyük yararlar buluyorlardı.

Şartlandırma

Türkiye'deki insanlar nasıl oluyordu da bütün bunları göremiyorlardı? Göremiyorlardı işte... Bunun başlıca nedenlerinden biri endüstri devriminden geçilmemiş ve toplumda uyarıcı rol oynayacak nitelikte işçi sayısının yetişmemiş olmasıydı. Hoş Türkiye bu ölçüde bir işçi sayısına sahip olsaydı; o zaman da komprador burjuvazisi gerçek burjuvaziye dönüşecek ve işçi sınıfına batı kapitalizminde olduğu gibi gerekli tavizi vererek, toplumda az çok bir sınıf dengesi yaratma imkânına kavuşacaktı.

Bütün geri ülkelerde yeter sayıda işçi sayısı olmadığı için uyanma geç oluyor, fakat gitgide nüfus artışı yüzünden açılan uçurumlarla uyanma başlayınca da, kompradorlar bu uyanmayı dengeleyebilmek için yeterli bir tavizi verecek imkânı kendilerinde bulamıyorlardı.

Bu yüzdendir ki kompradorlar uyanmayı önlemek için ellerinden geleni yapmaktaydılar... Topluma kendi değer ölçülerini sindire sindire içiriyorlardı. Bu ölçüler her şeyden önce toplumun sınıfsal yapısını gözlerden saklayan ve kişileri daima dünyayı bireyci bir açıdan görmeye iten ölçülerdi...

"Gemisini yürüten kaptan", "İş bilenin kılıç kuşananın", "Üzümünü ye, bağını sorma", deyimleri egemen sınıf fikriyatının bir ölçüde halkı da sarmalayıp etkilemiş olmasının sonucuydu...

Vatandaş deyince gözlerin önüne derhal burjuva sınıfından bir tip geliyordu. Fakir fukara kütleleri ise insandan dahi sayılmayan ayak takımı, yani parya idi. Onlar ancak boyun bükerek, yalvararak, kendilerini acındırma yoluyla bir şeyler dilenerek yaklaşabilirlerdi bir burjuvanın yanına.

— Siz büyüklerimiz elbette bizlerden daha iyi bilirsiniz, derlerdi. Siz eskileriniz, bizlerin yenisidir, derlerdi. Sizler bizim babamızsınız, bizim ekmeğimizi sizler veriyorsunuz, derlerdi...

Bu değer yargıları, üstünde asla tartışma kabul etmeyecek şekilde bütün kafalara çakılmıştı..

Bu yargılardan şüpheye düşenler, bozguncu olarak derhal zindanlara atılırdı. Halkı uyandırmak, toplumdaki bu şartlanmayı sarsmak isteyen nice nice sanatçı, yazar, düşünür hemen kahredilmiş, mahkeme mahkeme süründürülmüş, aç bırakılmıştı.

Memleketin hakiki sahibi ve efendisi komprador burjuvalardı. Devleti yönetmek hakkı sadece onlara aitti. Onlarda bu ayrıcalığı ellerinde iyiden iyiye tutmak için halk kütlelerini uyaracak her türlü kitabı yasaklıyorlar, bütün imkânlarıyla emekçi sınıfının siyaset sahnesine girmesini önlüyorlardı.

Bir de güzel usul bulmuşlardı bunun için... Aralarında aynı egemen sınıfı temsil eden partiler kurmuşlardı. Halk bunlardan birini seçtikçe devlet yönetiminde kendi kişiliğini ispat etmiş gibi bir rahatlama duyuyordu. Bu partilerin hepsinin egemen sınıfı temsil etmekte olduğunu göremiyordu.

Bu oyuna ilk defa sosyalistler karşı çıktılar. Komprador burjuvaları ise oyunun bozulmakta olduğunu sezince küplere bindiler.

Ne demekti sosyalizm? Sosyalistler maskeli komünistlerdi. Komünistler ise Allahsız olurlardı, kadınları ortaklaşa kullanırlardı. Rusya'ya casusluk ederlerdi...

Emekçi kütlelerinin henüz sınıf ayrımını görememelerinden yararlanıyorlar ve sosyalizmi de, yine emekçiler dışında kendilerine sosyalist diyen kişilerin kuracağı bir düzen olarak takdim ediyorlardı... Oysa sosyalizm, egemen burjuva sınıfı yanında emekçi sınıfın da devlet yönetimine ağırlığını koymaya başlaması demekti.

Kompradorlar katiyen bu sınıf meselesini kabul etmeye yanaşmıyorlardı. Sınıf ayrımı namussuz komünistlerin halkı bölmek için uydurdukları bir yalandı...

Ama hesaplar meydandaydı kredilerin yüzde 71,5'ini nüfusun yüzde dördü alıyordu. Milyonlarca topraksız köylü yanında, bir

avuç ağanın milyonlarca dönüm arazisi vardı. Gerçeklerin mızrağı kompradorların propaganda çuvalına sığacak gibi değildi...

Sosyalistler mülkiyet düşmanıdırlar, diyorlardı. Mülkiyet düşmanı olmayanlar ise emekçi çocuklarının bir pabuca bile sahip olmasını önleyecek şekilde korkunç bir sömürü düzenini kurmuş olanlardı.

— Allah onları öyle yaratmış, diyorlardı...

Oysa Allah kimseyi kula kul olsun diye yaratmamıştı.

Sosyalist aydınlara ağız dolusu sövüyor, onları halkın gözünde küçük düşürmeye çalışıyorlardı... Bu çaba da para etmiyordu. Sosyalist aydınlar:

— Aman şu devleti ille de biz yönetelim. Bizler harikulade insanlarız, demiyorlardı ki. Siz emekçi halk kütleleri, sınıfınızın bilincine varın ve sizleri sömüren bir avuç azınlığın karşısında siyasi bir örgüt içine girerek ağırlığınızı devletin yönetimine koyun, diyorlardı.

Komünizm ithamlarının da suyu çıkmaya başlamıştı. Komünizmin emekçilerin burjuva sınıfını ihtilalle yok ederek kendi sınıf diktasını kurmak demek olduğu açıklanmıştı. Kompradorlar Rusya'ya, Rusya'da emekçi sınıfı böyle bir ihtilal yaparak burjuva sınıfını alaşağı ettiği için kızıyorlardı.

Halk ise Rusya'ya emekçiler burjuvaları yok ettiler diye değil, Rusya Türkiye'nin tarihi düşmanıdır diye kızıyordu...

Kompradorların Rusya'ya kızmasıyla, halkın Rusya'ya kızması arasındaki sebep aynı değildi...

Ama kompradorlar halkın vatan sevgisini de yine halkın uyanmaması için hainice kullanıyorlardı...

Yoksa Rusya'yı Çar yönetirken, Osmanlı ülkesini de bir padişah yönetiyordu. O zaman kimsenin aklına Rusya'yla birbirine benzer bir sistemde yaşamanın sıkıntısı çökmüyordu...

Rusya kazara kapitalist sisteme dönse kompradorlar Rusya ile benzer bir sistemde olmamak için kapitalizmden vaz mı geçeceklerdi?..

Demek mesele Rusya'ya benzer bir sistemde olmak değildi. Mesele sosyalizmdi. Yani emekçi sınıfının komprador sınıfı karşısında ağırlığını ispata kalkışmamasıydı.

Sosyalistlerde kadınların ortaklaşa kullandığı iftirası ise iftiraların en iğrenci idi... Emekçi sınıfı devlet yönetimine ağırlığı koymaya kalkınca kadınlarını ortaklaşa mı kullanacaklardı?

Köylülerin, işçilerin birbirlerinin kadınlarına, bacılarına göz koyduklarına pek sık rastlanmazdı ama komprador burjuvaları arasında fuhuş bir uygarlık gösterisi halindeydi. Her kompradorun cebinde bir garsoniyerin anahtarı şıngırdardı ve bu garsoniyerleri ziyaret edenler de çokçası yakın arkadaşlarının karıları olurdu.

İstanbul'un zina tarihi yazılacak olsa komprador burjuvazisinin en öz tarihi de yazılmış olurdu.

Bütün bu namussuzca tezvirlerin, halkın uyanmasını önlemek için onu yanıltmaya çalışmanın serpintileri en çok yarım aydınları etkiliyordu.

Yarım aydınlar bir türlü kafalarını saplantılardan kurtarıp, iktisadi tablolarla bakarak gerçeği göremiyorlardı.

Kimisi sosyalist ülkelere gidince, sosyalist ülkelerde bir burjuva yaşantısı arıyordu. Emekçi sınıflarıyla emekçi sınıflarını kıyaslayacaklarına, olaylara sınıf açısından bakmasını bilemedikleri için, sosyalizme geçmiş emekçi sınıflarıyla, emekçi sınıflarını sömürmekte olan bir avuç burjuva sınıfının yaşantısını kıyaslıyorlardı.

Ve böylece mesela Tahran'ı Bükreş'ten daha kalkınmış görüyorlardı. Oysa Tahran'ın on kilometre ötesinde fakir İranlılar ölülerini tabutsuz götürüp gömüyorlardı.

Kompradorların bir iddiası da, sosyalizmin fakirlikte eşitlik aradığı idi. Kapitalizm ise eşitliği zenginlikte arıyordu...

Oysa kapitalizmin zenginliği emekçilerin sırtından çıkan bir zenginlikti. Kapitalist ülkeler de dünyanın yarısını fakirliğe mahkûm ederek zenginleşmişlerdi... İngiltere'yi Hindistan ve

Afrika ile, Belçika'yı Kongo ile Fransa'yı bütün sömürgeleri ile ABD'yi de bilhassa Güney Amerika ile inceleyince gerçek ortaya çıkıyordu.

Ve Türkiye de bu tablonun bir örneği idi. İngiltere adasına benzer bir İstanbul dükalığı bir de Hindistan'a benzer bir Anadolu sömürgesi vardı. Yalnız işte Türkiye'nin sömürgesi kendi hudutları içine düşmüştü.

Kapitalizmin zenginlikte aradığı eşitlik buydu...

Bu sömürü ortadan kalkınca, elbette küçük bir azınlık haksız bir zenginliğin üstüne oturamayacaktı... Ama emekçilerin de bütün potansiyel enerjisi kendi sınıflarının çıkarına çalışmaya başlayacaktı. Kimse kâr hesabı yüzünden bu enerjiyi köstekleyemeyecek, iş gücünü ziyan edemeyecek, yeni bilimsel buluşları frenleyemeyecek ve işsizleri, krizleri, sosyal adaletsizliği ile ortalığı kör dövüşüne çeviremeyecekti...

Kompradorlar:

— Sömürmek insanın tabiatında vardır, diyorlardı.

Sömürmek insanın tabiatında varsa her insanın tabiatında vardı. O zaman sömürülen emekçilerin de tabiatında vardı sömürmek demek ki. O zaman emekçilerin de hiç değilse kendilerinin sömürülmesine karşı çıkmaları yine bir tabiat icabıydı.

Ne çare ki kompradorlar insan olarak sadece kendilerini görüyorlar, emekçileri insandan saymıyorlardı.

Komprador yalan ve tezvirlerinin bir tanesi bile sosyalistlerce cevapsız bırakılmamıştır...

Bunu da gayet iyi bilir kompradorlar. Zaten sosyalistlerin yazdıkları kitapları Türkiye'ye sokmak istemeyişlerinin en büyük nedeni, sosyalistlerin ortaya koydukları doğrulara cevap verecek güçte olmayışlarıdır.

Uzun yıllar Türkiye'de sosyalistlere karşı çıkmak, onlara sövüp saymak, onlara en ağır cezaları vermek vatanperverlik sayıldı. Böylesine şartlandırılmıştı kafalar...

Bu şartlanma yeni yeni çözülmekte, madalyonun öteki yüzü yeni yeni keşfedilmektedir...

Yine de birçok kişi bu şartlanmanın dar hududu içindedir. Kompradorların değer yargılarını tartışmasız kabul etmiştir bir defa, kendisini bundan kurtaramamaktadır. Aklı hep kendisinin kişisel dünyasına takılmakta, politikaya girenlerin kişiliğini ölçüp biçmekte ve olaylara sınıf açısından bir türlü bakamamaktadır. Olaylara sınıf açısından bakamayınca da Türkiye'nin kurtuluşunu sınıflar arası dengede görmemekte ve kurtuluş yolunu hep kişilerde aramaktadır. Ve tabii üstünde durduğu kişilerin sınıfsal ilişkilerini incelemeyi katiyen aklından geçirmemektedir.

Bu soy yarım aydınlar sosyalizmi hiç bir zaman kavrayamayacaklardır. Bir moda sürüklenişi içinde sosyalizmden yana görünseler dahi içlerinde hep akıl erdiremedikleri bir boşluk kalacaktır. Bu boşluk aslında onlardaki sınıf bilincinin yokluğundan doğmaktadır... Bin bir soru sorup cevabını aldıkları zaman bile bu boşluk bir türlü dolmaz onlarda... Çünkü bilinçaltlarında insanların kurtulması değil, kendilerinin de bir gün zengin bir burjuva olması özlemi yatar... Bu tutkudan kurtulmaları ve yepyeni bir açıdan dünyaya bakmaları imkânsız denecek kadar zordur.

Kompradorlar bu tür kişileri çok rahat satın almakta ve onları çok rahat kullanmaktadırlar... Biraz para, biraz vaat, biraz pohpoh soyguncular şebekesinin hizmetçisi olmalarını çabucak sağlayıverir...

Türkiye'nin başına gelen belalarda çok büyük payları vardır bu iskeletsiz, bencil ve şartlanmış yarım aydınların... Ve bunlar nice nice güneş gibi dehaları ziyan etmişlerdir Türkiye'de...

Kompradorlar Neden Çıkmaz Bir Yoldadır

Kapitalizmin devresini tamamlamak üzere olduğu ve dünyanın sosyalist bir devreye girmeye başladığı bir sırada Türkiye'deki komprador burjuvazisi hâlâ daha ülkeyi kapitalist yoldan kalkındırma çabası peşindedir...

Batının kapitalist ülkeleri bütün dünyayı sömürerek yapmışlardır kalkınmalarını. Türkiye'nin ise kendisi geri kalmış olduğu için emperyalist devletler tarafından sömürülmektedir...

Bir ülkenin kendisi sömürülürken, başkalarını sömürerek kalkındığı hiç görülmemiştir ve zaten böyle bir olay mantığın kabul edebileceği bir olay değildir...

Kompradorlar ise bu çıkmaz içinde kendi komisyonları uğruna Türkiye'yi yabancılara sömürte sömürte sonunda kalkındıracakları iddiasındadırlar.

Bir yandan toprak ağalığı devam edecek, bir yandan nüfus artacak, bir yandan işsizlik çığ gibi büyüyecek, bir yandan gerekli sermaye birikimi olmadığı için Amerika'dan boyuna kredi alınacak ve bir yandan da kalkınma olacak...

Üstelik sosyal adalet fikri, kapitalizmin tenkidi ve eleştirisi de yerleşmeye başlamıştır Türkiye'de...

Kimsenin ağzını açamadığı en sıkı faşist devirlerde onca soyguna rağmen birikememiş olan sermaye bu akımlar önünde nasıl birikebilecektir?

Ayrıca bir de batı demokrasilerinin model olarak alındığı iddiası vardır ortada...

Model batı demokrasisi ise batı demokrasilerindeki özgürlük de aynen benimsenecek demektir. Yani burjuva sınıfına karşı emekçi sınıfı da kendi kişiliğini ispat edecek ve siyaset alanında sömürüye karşı çıkacaktır.

Batıda emekçi sınıflarına tavizler verecek ve sınıflar arası dengeyi az çok sağlayacak yeteneği vardır burjuva sınıfının.

Sermayesini iki yüz yıl öncesinden bütün yeryüzünü sömürerek biriktirmeye başlamıştır...

Bizim yerli kompradorlar sınıf dengesini sağlamak için, hâlâ daha biriktiremedikleri sermayeden nasıl bir taviz verecek, işçi ücretlerini nasıl artıracak, vergilerini nasıl ödeyecek, sosyal garantileri nasıl sağlayacaklardır?

Bunu kıvıramayacakları için de hepsi yeniden katı bir faşizmin rüyasını görmektedir. Ve şimdilik halkın gerektiği kadar uyanmamış olmasına bel bağlamaktadır.

Yaptıkları hesap:

— Bu uyanma hızlanırsa ya Amerika'yla el ele verir, hepsini ezeriz. Ya da Türkiye'den tüyer gideriz, düşüncesine dayanmaktadır.

Onlar bu düşünceler içindeyken, dünya şartları da hızla değişmektedir. Yer yer bütün geri ülkelerde halklar uyanmakta emperyalizme ve kompradorculuğa karşı çıkmaktadır.

Türkiye'de bütün soygun hesapları salkım saçak ortaya dökülmüştür. Gayet bilinçli yeni bir kuşak yetişmektedir. Amerika'nın ipliği pazara çıkmıştır. Herkes askerî yardımın da, iktisadî yardımın da iç yüzünü anlamış veya anlamaya başlamıştır...

Amerika kendi ülkesinde dokuz milyar dolara ayakta tuttuğu bir askeri gücü Türkiye'de yüz milyon dolara, üstelik de başka bir ırktan olarak, yüzde doksan beş ölçüsünde kendi emri altında bulundurmakta ve bunun da adı askerî yardım olmaktadır...

İktisadî yardımlar ise yeni sömürgeciliğin en canlı örnekleridir. Verilen buğdaylar için alınan Türk parası, Amerikalı iş adamlarıyla ortaklık edecek kompradorlara kredi olarak verilmekte ve Amerikan kapitalizmine böylece yeni pazarlar açılmaktadır. Amerikalı iş adamları ise kompradorlarla ortak kurdukları montaj fabrikalarının hem ham maddesini Amerika'dan getirmekte, hem de kendi kârlarını döviz olarak dışarıya çıkarmaktadırlar. Böylece buğdayın karşılığı fazlasıyla ödenmektedir Amerika'ya...

Krediler ise yine o parayla yapılacak işlerin Amerikan firmalarına yaptırılması şartıyla verilmektedir. Amerikan firmaları ise dünyadaki fiyatların üç misline yapmaktadırlar o işleri... Böylece Amerikan kredisiyle yapılmış bir fabrikaya Türkiye üç fabrikalık döviz ödemekte, yani aslında avans şeklinde verilmiş bir yövmiye karşılığı bütün ülke Amerika'ya çalışmaktadır.

Bu bozuk düzen içinde bile yüzde on ölçüsünde kalkınmayı sağlayacak bir emek gücünün yarı verimi ithalat ihracat arasındaki fiyat farkları, kredi faizi, yabancı sermaye kârı ve Amerikan firmalarına ödenen yüksek ücret olarak dışarıya akmaktadır. Amerika bu usulle boyunduruğu altına aldığı ülkelerde hem statükoyu korumaya, hem de o ülkeleri sade emeğiyle değil, eti, kemiği canıyla da kendi çıkarına kullanmaya çaba harcamaktadır.

Bu suretle bu ülkeler hem yarı yarıya Amerikan çıkarlarına çalışacaklar, hem pazar olmaktan kurtulamayacaklar, hem de komprador propagandalarıyla kalkınıyoruz zannedeceklerdir...

Bu dalavereye karşı çıkanlar ise hemen komünistlik ithamıyla ezileceklerdir.

Partilerden hepsi Amerika'dan ve kompradorlardan yana olacaktır. Bunların hangisi iktidara gelse temelde hiç bir değişiklik olmayacaktır. Şayet bu partilerin dışında bir parti kurulur da halkı bilinçlendirirse, demokrasiye paydos denecek ve derhal diktaya gidilecektir...

Amerika'nın boyunduruğu altındaki geri ülkelerde uyguladığı değişmez metod budur. Ama artık bu oyunun da sonu gelmektedir yeryüzünde... Ve Türkiye ikinci milli kurtuluş savaşında zafere bu oyunu yutmadığı ölçüde daha çabuk ulaşacaktır.

Kompradorlar, Türkiye'ye bir devlet olarak değil de, kendi aracılıklarıyla emperyalist ülkelere sömürtülen uyanmamış bir toprak parçası olarak baktıkları için ikide birde:

— Amerika giderse ne yaparız, yahut, Amerika giderse Rusya gelir, demektedirler.

Bu işte tam bir komprador zihniyetidir. Komprador, gerçek burjuva, yani yeterli sermayeyi biriktirmiş olmadığı için, kendi sömürgesini daha güçlü devlete açmak ve onun sayesinde ayakta durmak zorundadır. Bu bakımdan tıpkı vaktiyle Almanya'sız ayakta duramayız, İngiltere'siz ayakta duramayız, demesi gibi bugün de:

— Amerika'sız ayakta duramayız, demektedir.

Amerika giderse Rusya gelir demesi ise yine kendi zihniyetine uygundur. Çünkü o kapitalizmin içinde yetersiz sermayesiyle vatanı mutlaka birisine satmak zorundadır. Bugün ise Amerika'dan sonra en güçlü devlet Rusya'dır... Amerika giderse o zaman demek satış Rusya'ya yapılacaktır... Kompradorun kafası bunun dışında bağımsız ve kapitalist olmayan bir yoldan kalkınmayı katiyen kabul edememektedir.

Ona göre hep kapitalist yolda kalınacak ve ille de kompradorlar Türkiye'yi bir yabancı devlete peşkeş çekeceklerdir. Bugün için kendilerine en uygun gelen yabancı devlet Amerika'dır. Türkiye diye bir devlet olamayacağına göre Amerika giderse Rusya gelir...

Sosyalistleri de tıpkı kendileri gibi görüyorlardı. Sosyalizm bambaşka bir düzen olduğunu kavrayamıyorlardı pek de...

Hatta kendileri Türkiye'yi Amerika'ya satan kompradorlarsa, sosyalistler de Rusya'ya satmak isteyen başka kompradorlardı... Yani Rusya Amerika'dan daha mı fazla komisyon veriyordu...

Havsalaları kompradorsuz bir Türkiye'yi imkânı yok kabul etmiyordu...

Ortada uyanmamış bir ülke vardı. Hazır bunun haracını yemek, dışarıya satıp komisyonunu almak varken, halkı uyandırmak ve bağımsız bir devlet haysiyetine kavuşturmak ne demekti. Olacak şey değildi bu... Bu iddiada olanlar da yalan söylüyorlardı. Onlar da kendileri gibi sonunda satacaklardı Türkiye'yi... Niçin satmasınalardı yani, büyük avanta vardı bu satışta. Bu avantayı kim bırakırdı...

Ve boyuna tekrarlıyorlardı:

— Amerika giderse Rusya gelir.

Mustafa Kemal zamanında kimsenin gelmemiş olmasını görmezlikten geliyorlardı. Zaten Mustafa Kemal'e de kızıyorlardı içlerinden. Amerikan mandasını o zaman kabul etmiş olsa aldıkları komisyon daha da çok olmuş olacaktı şimdi... Türkiye kompradorlar için bulunmaz bir yerdi... Hazır şakır şakır Amerika'ya satmak varken nerden çıkıyordu bu sosyalistler de... Sanki Rusya Amerika'dan daha çok para verecekti. Katiyen beyinleri başka türlü çalışamıyordu... İlle de satmak üstüne bir âlemde yaşıyorlardı ve herkesi o âlemin içinde sanıyorlardı.

Bilmiyorlardı ki Türkiye sosyalizme döndüğü zaman Rusya'nın uydusu değil, belki de üçüncü dünya liderliğinde rakibi olur.

Bilmiyorlardı ki sosyalizm bir alış veriş işi değil, büyük emekçi kütlelerinin devlet yönetimine ağırlıklarını koymaları işidir.

Bilmiyorlardı ki büyük emekçi kütleleri devlet yönetimine ağırlıklarını koydukları zaman kendi emeklerini ne içte, ne dışta kimseye sömürtmezler. Sömürtmeye rıza göstermeleri kendi çıkarlarına ve tabiatı eşyaya aykırıdır.

Rusya'nın ikinci dünya savaşından sonra Balkan ülkelerinden birçoğuna girmesi, oradaki emekçi sınıfların devlet yönetimine ağırlığını koymasından ve devlete sahip çıkmasından önce olmuştur... Ve oralarda emekçi sınıfı gerçekten devlet yönetimine ağırlığını koymaya başlayınca Sovyet baskısının derhal karşısına çıkmıştır. Bunun son örneği Romanya'dır. Neredeyse ki emekçi sınıfı gerçekten iktidardadır, orasını hiç kimse sömüremez. Bu sosyalizmin en büyük niteliğidir. Eğer orada bir sömürü varsa orada emekçi sınıfı tam anlamıyla henüz iktidara gelmemiş demektir. Onun için de bütün mesele önce emekçi sınıfını uyarmak, siyasi bir örgüt içinde onu iktidara doğru yöneltmektir.

Bunu kompradorlar anlayamamaktadırlar ve mayaları icabı çöküp giderken de bir türlü anlayamayacaklar, her hareketin mutlaka bir sömürü dalaveresi için yapıldığını zannedeceklerdir.

Türk Sosyalizminin Yeri, Metodu ve Amaçları

Buraya kadar kapitalizmin ve yerli komprador burjuvazisinin tutumunu kaba çizgileriyle ortaya koymaya çalıştık...

Şimdi Türk sosyalizminin bugünkü yerini, metodunu ve amaçlarını belirtmeye uğraşacağız.

Türk sosyalizmi ilk defa dayanağını Anayasa'dan almakta ve küçük bir kadro hareketi olmaktan çıkıp büyük halk kütlelerine doğru açılmaktadır...

1961 Anayasası sermaye birikimini yapamamış bir komprador azınlığının, kendi sömürüsünü kısıtlama pahasına uygulayabileceği bir Anayasa değildi.

En başta Anayasanın öngördüğü sınıflar arası eşitliği kuracak, hatta bu eşitliğe dönük bir tavır takınacak bir yetenekte değildi...

Geri ülkelerde Anayasalar komprador denetiminde statükocu olduğu halde bizim Anayasamız 27 Mayıs sayesinde komprador denetiminin dışına kaymış ve ilerici bir hüviyette ortaya çıkmıştı...

Türk sosyalistleri Anayasaya derhal sahip çıktılar ve Anayasanın tastamam uygulanmasını isteyerek kompradorların önüne dikildiler...

Statükocu Anayasaların bulunduğu ülkelerde daha çok sosyalistler Anayasa dışına düşerlerdi. Çünkü oralarda Anayasalar soygun düzeninin hukuki gerekçesini sağlar ve o düzeni korurdu.

Türkiye'de ise kompradorlar talancı olduğu için kapitalist ölçüleri de aşan bir mevkideydiler ve Anayasa hiç bir şekilde onları korumuyordu. Bu sefer belki de yeryüzünde ilk defa onlar Anayasanın dışına düşüyorlardı.

En büyük açıkları, talancılığı kapitalist ölçülere dahi sokacak yetenekten yoksun oluşlarıydı... Yani bizim kompradorları kapitalist ülkelerin de polisi yakalardı.

Gerekli kapital birikimini yapmadan kapitalist demokrasilere özenmek zorunda kalmanın ve bu özenti içinde uydurma bir demokrasiyi yürütmeye çalışırken silahlı bir kazaya uğrayıp, tam kontrol edemedikleri bir Anayasanın doğuvermesinin sonucuydu bu.

Türk sosyalistleri ise bu oluşu bütün tarihsel gelişimi içinde değerlendiriyor ve gerek sosyal, gerek iktisadî faktörleri boyuna gözden geçiriyorlardı.

Türkiye'de sosyalist gelişim için en uygun ortam Anayasanın tastamam uygulanması ve kompradorların klasik batı demokrasisinin içine alınmasıydı...

Klasik batı demokrasileri burjuvaların emekçi sınıfına taviz vermeleri prensibine dayanıyordu. Taviz verilemediği an kapitalizme karşı emekçilerin giriştiği tenkit ve direnme burjuva sınıfını adamakıllı sallamaya başlıyordu.

Öyleyse Türkiye'de kompradorlar emekçi sınıfına taviz vermek zorunda bırakılmalıydılar. Batı demokrasilerinde olduğu gibi Türkiye'de de emekçi sınıfı kapitalizmin tenkidiyle kompradorları taviz vermeye sıkıştırmalıydı. Kompradorların bu tavizi verebilecek güçte olup olmamaları onların bileceği işti...

Türk iç politikasındaki bu yeni gelişme kompradorları adamakıllı tedirgin etmeye ve büsbütün seviyesizleşmeye yöneltti.

Fikrî hiç bir değerleri olmadığı her gün biraz daha ortaya çıkıyor, en önde gelen ünlüleri her gün biraz daha ufalanıp dökülüyor ve uydurdukları yalanlar kamuoyu önünde suratlarına şrak şrak vuruluyordu.

Türk sosyalistlerinin demokrasi düşmanı olduğunu ileri sürmek istiyorlardı. Oysa Türk sosyalistleri Anayasanın ve batı demokrasisinin olduğu gibi uygulanmasını istiyorlardı. Kompradorların rezilini çıkarmak için en sağlam silahın bu olduğunu biliyorlardı... Emekçi halk kütleleri en hızlı olarak böyle bir ortamda uyanıyordu.

Kompradorlar demokrasi kurallarına yan çizmek istedikçe burunlarının dibine Anayasa uzatılıyordu...

Şimdiye kadar sürdürdükleri katı faşizmin alışkanlığında bir türlü Anayasa ile gerçek bir demokrasiyi benimseyemiyor ve kıvranıp duruyorlardı...

Bütün soygunlar, hırsızlıklar, satılmışlıklar, yalan ve dolanlar tabak tabak kamuoyuna sunuluyordu...

Türkiye'nin şimdiye kadar küçük bir azınlık tarafından nasıl talan edildiği emekçi halk kütlelerine anlatılıyordu ve halkın Anayasaya bizzat sahip çıkması, kendisini kurtarmak için kompradorlardan medet ummaması ve siyasî bir parti içinde örgütlenerek komprador sınıfına karşı denge tutması isteniyordu...

Türk sosyalistleri bilhassa iki şeyi çok iyi biliyorlardı:

1 – Anayasa ile batı örneği bir demokrasinin komprador sınıfının egemenliğini kırarak, bu sınıfın sömürüsünü felce uğratacağını...

2 – Türkiye'nin bir anda sosyalizme dönüşemeyeceğini ve bir süre, emekçi sınıfının ağırlığı altında, kapitalist olmayan bir yoldan kendisini daha büyük hamlelere daha kolay hazırlayabileceğini...

Bunun için de bir yandan Anayasaya ve gerçek demokrasiye sahip çıkarken, bir yandan da kapitalist olmayan yoldan kalkınmanın hedeflerini ortaya koyuyorlardı.

Bu hedeflerin en başta gelenleri şunlardı:

1 – Mutlak bir bağımsızlık.

2 – Toprak reformu. Bu reform Toprak ağalarını tasfiye edecek ve topraksız köylülerle az topraklı köylülere siyasî kişilik ve güç kazandıracak bir nitelikte olacaktı.

3 – Bankalar emekçi halk kütlelerinin denetimi altında olacak yani millileştirilecekti.

4 – İthalat ve ihracat kompradorların elinden alınacak ve halkın çıkarına işler hale getirilecekti.

5 – Sigortalar millileştirilecekti.

6 – Ağır endüstri emekçi halk kütlelerinin denetimi altında keza millileştirilecekti.

Bu hedefler komprador sömürüsünü en sağlam şekilde kısıtlıyor ve Türkiye'nin dışarıya akmakta olan kan damarlarını tıkıyordu.

Bunun yanında mutlak bir bağımsızlık ve plancılıkla Türk emekçi halkı birden bire kendi kişiliğine, kendi emeğine, kendi özgürlüğüne sahip oluyordu...

Durdurulan talan, ağır endüstrinin kurulmasına ve dolayısıyla herkese eşit şartlar altında açık, teknik bir eğitimin gelişmesine kanalize ediliyordu.

Kompradorların kâr hesaplarıyla kısırlaşan iş alanları alabildiğine genişliyordu.

Neden İlle Emekçi Halkın Ağırlığı

Türkiye'de böyle köklü bir değişikliği sağlayacak tek güç, emekçi halk yığınlarının bilinçlenip örgütlenerek komprador sınıfının karşısında devlet yönetimine ağırlığını koymasıyla mümkündür. Ve ancak bununla mümkündür.

Hiç kimse bilinçlenmiş emekçi kütleleri kadar, emekçiden yana olamaz. Emekçilerin örgütü dışında kalan hiç bir kadro da sosyalizme dönük bir gelişimi sağlayamaz. Ne kadar sağlamaya çalışsa sonunda suniliğe düşer, havada kalır ve faşizme kayar. Çünkü sosyalizm sadece soyut bir metot değildir. Sosyalizm emekçi halk sınıfının bütün şartlanmalardan, saplantılardan, ters tutkulardan arınmış olduğu gerçek bir özgürlük ortamındaki tabii duruşudur... Ona bu özgürlüğü sağlamak ise ancak onun örgütlü gücü sayesinde mümkündür... O gücün dışında hiç bir güç ona bu özgürlüğü sağlayamaz.

Çünkü yalnız emekçi sınıfının tüketimi üretiminden azdır... Öteki bütün sınıf ve zümrelerin tüketimi üretiminden fazladır.

Tüketimi üretimden fazla olan sınıf ve zümrelerin tüketimi üretiminden az olan emekçi sınıfına gereken özgürlüğü sağlaması kendi çıkarlarına karşı bir iştir. Onun için de sosyalizm bir kişiler, yahut kadrolar meselesi değil, doğrudan doğruya bir sınıf meselesidir. Kişiler ve kadrolar ancak emekçi sınıfına yardımcı olabilirler. Ama ondan kopuk olarak ne sosyalizmi kurabilirler, ne sosyalizme dönük bir yönteme girebilirler.

Onun için bugün Türk sosyalistlerine düşen en büyük görev, emekçi halk kütlelerini uyandırmak ve onu örgütleyerek, siyaset alanına sınıf olarak sokmaktır.

Aydın-Kapitalist Çatışması da Sosyalizm Değildir

Eskiden üniversite hatta lise mezunu olmak mutlu azınlığın arasına girmek için yeterliydi. O tarihlerde komprador burjuvazisi henüz kendisi için gerekli elemanı yetiştirmemişti... Diploma sahipleri o sınıftan kız alabilirler, kendilerine parlak bir gelecek sağlayabilirler, iyi mevkilere geçebilirlerdi...

Onun için eğitim çevreleri ile üniversite statükonun kalesi gibiydi. Ne solcu öğrenci vardı, ne solcu asistan, ne solcu doçent...

Böyle bir eğilim gösteren dört beş kişiyi de derhal üniversiteden uzaklaştırmışlar, bütün hayatlarına kâğıt gibi tutuşturmaya kalkışmışlardı.

Ancak gitgide lise diplomaları şöyle dursun üniversite diplomaları da mutlu azınlığın arasına katılmak için yeter bir belge olmamaya başladı. Burjuvazi sınıfı kendisi için yeter sayıda okumuş yazmış elemana sahipti artık. Doktoru, hukukçusu, iktisatçısı hepsi tamamdı... Üniversiteleri bitirenlere iş, mevki, gelecek ve dolayısıyla burjuva yaşantısının kapıları kapanıyordu. Halk ise bu elemanları ödeyecek güçte değildi. Bilhassa doktorlar ve teknisyenler arasında dışarıya bir göç başladı...

Statükodan hiç bir umudu kalmayan eğitim çevreleri ile Üniversite Türkiye'nin gerçekleri üzerinde hızla uyanmak ve sola kaymak zorunda kaldı...

Bu kayma aydınlarla kapitalistler arasında etkileri küçümsenemeyecek bir çatışma yarattı.

Ancak bu çatışmayı serinkanlılıkla gözden geçirmek ve iyice incelemek gerekiyordu.

Ortada bir Anadolu sömürgesi vardı. Bu sömürge komprador burjuvazisinin egemenliği altında idi. Aydınlar bu egemenlikten kendilerine gereken payın düşmeyişine kızgındılar ve kapitalistleri sosyalist bir açıdan ele almaya ve iyice hırpalamaya başlamışlardı.

Bu bir anlamda:

— Türkiye'yi kim yönetecek? Para sahipleri mi, yoksa kafa sahipleri mi?

Sorusunu ortaya çıkarıyordu...

Oysa sosyalizm aydın-kapitalist çatışması değil proletarya-burjuvazi çatışmasıydı.

Şayet Aydın-Kapitalist çatışması bir proletarya bilinçlenmesine yönelmeden, iktidarın şu veya bu şekilde aydınların eline geçmesine yol açarsa, bu sosyalizm için yeterli bir adım sayılabilir miydi?

Bu soruya canı gönülden:

— Sayılır elbette, diyenlerin bulunduğunu biliyoruz.

Ama biz bunun sosyalizm için yeterli bir adım olabileceğine inanmıyoruz.

Anadolu sömürgesi ve emekçi sınıfı yine yönetimin dışında kalacaktır. Aydınların üretim araçlarını kişisel mülkiyetlerinde bulunduracak imkânları olmadığından, bunları devlet vasıtasıyla kendi tasarrufları altında tutmaları pekâlâ mümkündür.

Böylece yönetiminde emekçi sınıfının ağır basmadığı bir devletçilik başlayacak ve bu devletçilik halkın sırtından burjuva alışkanlıkları ve eğilimleri taşıyan belalı yeni bir sınıf yaratacaktır.

Aydınların ağzında halkın sosyalizmi kavrayamadığı, ona sosyalizmi bir iyice öğretmek gerektiği sözleri pek geçer akça olacaktır.

Halk ise böylesine bir sosyalizmi öğrenmekten sonunda nefret edecektir.

Biz ise sosyalizmi önce aydınların iktidara kavuşacağı ve sonra da halka öğreteceği bir sistem olarak görmüyoruz.

Biz sosyalizmi aydınların emekçilerle iş birliği yaparak kuracağı bir proletarya iktidarı olarak görüyoruz.

Aydınlar emekçi sınıfının dışında tek başlarına sosyalizmi getiremezler. Çünkü aydınların da tüketimi üretimlerinden fazladır. İktidara geldikten sonra bu daha da artacaktır. Emekçi halk ise kendisinin yönetmediği ve ne kadar kendisine dönük olduğu bilinmeyen bir devletçiliğin altında bunalacaktır.

Önceden de belirttiğimiz gibi sosyalizm şu veya bu kadronun değil, ancak ve ancak emekçi sınıfının iktidara ağırlığını koyduğu zaman uygulayabileceği bir metottur. Bu olmadan dış görünüş itibarı ile sosyalizme benzer bir şeyler olur ama o yine de sosyalizm değildir...

Aydınlar emekçilerin siyasi örgütü içinde onlarla kaynaşmalıdırlar. Emekçilerin Anayasaya sahip çıkmalarına, haksızlıklar karşısında Anayasanın verdiği hakları kullanarak sokak gösterileri, mitingler tertip etmelerine, meydanlarda kürsülere çıkarak bizzat konuşmalarına yardımcı olmalıdırlar...

Anadolu'da emekçi halk ile birlikte bir öncü olarak çalışmalı ve halk liderleri yetiştirmelidirler. Gittikleri bölgelerde emekçilerin sıkıntılarını tespit etmeli, yılda kaç kişinin hastaneden kovulduğunu, kaç kişinin şehirlerdeki gecekondulara aktığını, kaç kişinin çocuğunu okutamadığını, kaç kişinin işsiz yaşadığını tespit etmelidirler...

Sosyalizme dönük adımlar, sade kapitalistlerle çatışarak değil, emekçi halk yığınlarını da onların içine girip örgütleyerek ve onları bilinçlendirerek olur...

Bu elbette halktan ayrı politik bir platformda, iktidara gelmeye çalışmaktan daha zor, daha yorucudur. Ama bize göre çok daha sosyalistçedir.

Burjuvalar için politika, yalanlar uydurarak halkı oyalamak ve gününü gün etmektir... Sosyalistler için politika, emekçi halk ile birlikte bir eylem yaratmaktır.

Antiemperyalist Cephe

Emperyalizm kapitalizmin son aşaması ve geri ülkelere doğru milletler arası korkunç bir örgüt olarak ortaya çıkmasıdır.

Öyleyse antiemperyalizmin öncüsü de tıpkı kapitalizme karşı olduğu gibi sömürülen emekçi halk sınıfı olacaktır...

Geri bir ülkede kapitalizmi uygulamaktan yana olanlar, sermaye güçleri yetmediği için, emperyalistlerle işbirliği yapmak zorundadırlar. Bunlar kendi çıkarları icabı antiemperyalist bir cephenin yanında samimi olarak yer alamazlar.

Orta tabakalar ise antiemperyalist bir cephede emekçi sınıfının bu mücadeledeki öncülüğünü kabul ettikleri ölçüde geçerli bir rol oynarlar...

Emekçi sınıfından yoksun bir antiemperyalist cephe başarıya ulaşıyormuş gibi görünse dahi sonunda kapitalizme ve dolayısıyla tekrar emperyalizmin kucağına kayar. Bu kayış sırasında çokçası da emekçilere karşı belalı bir faşizm dener.

Emperyalizme karşı çıkmak, ister istemez kapitalizme de karşı çıkmakla mümkündür. Geri ülkelerde emperyalizme sarılmamış bir kapitalizm olamaz çünkü. Kapitalizme samimi olarak karşı çıkabilecek tek varlık da, tüketimi üretimden daha az olan emekçi sınıfıdır.

Antiemperyalist cepheyi bu yüzden emekçi sınıfının ve onun siyasi örgütü olan sosyalist partisinin çizgisinde kurmak zorunluluğu vardır.

Bunu görmezlikten gelmek antiemperyalist cephe adı altında emperyalistlere henüz afişe olmamış taze müttefikler hazırlamaktan başka bir işe yaramaz.

Dış sömürüye karşı çıkanlar, iç sömürüye göz yumarak yürütemezler bu davayı. Sömürü bir bütündür. Ve iç sömürü ile dış sömürü birbiri sayesinde devam etmektedir. İç sömürüye boş verip dış sömürüye karşı çıkmak hevesine kapılanlar, emekçi halka da dayanmak istemediklerine göre yine sonunda ya iç sömürücülere dayanacaklar, o yoldan emperyalizme taviz verecekler; ya bizzat bir dikta rejimi kurmaya çalışarak bilinmez bir serüvene atılacaklardır...

En sağlam yol, en bilimsel olan yoldur.

Hele orta tabakaların yönettiği bir antiemperyalist savaştan sonra varılan bugünkü nokta hepimizin gözünü açacak nitelikte olmalıdır.

Sosyalist gelişmeyi iki etapta görenler ve önce sınıfsız bir antiemperyalist cephe kurulmasını isteyenler bizce aldanmaktadırlar. Çünkü bu önce dış sömürüye karşı çıkalım, sonra da iç sömürüye karşı çıkarız anlamına gelmektedir. Sömürü ise içiyle dışıyla bir tek sömürüdür.

Sömürüye tümden karşı çıkanlar söyleyeceklerini söylemişlerdir. Gerçekten Türkiye'nin bağımsızlığını isteyenler, bunun içeride devam edecek bir sömürü düzeniyle mümkün olamayacağını anladıkları ölçüde cepheyi güçlendirir ve zaferi yakınlaştırırlar...

Bunun tersi oyalanmaya ve sonunda kişisel payeler yakalama sevdasına düşmeye kadar gidebilir...

Bir Tek Sosyalizm Vardır

Bir toplumda sosyalist akımlar güçlenmeye başladı mı, ortaya bir tek sosyalizm olmadığı lafları çıkmaya başlar.

Batı burjuvalarından aktarma bir kurnazlıktır bu...

Batı burjuvaları emekçi sınıfına verdikleri her tavizi:

— Sosyalizm işte budur, diye yutturmaya çalışmışlardır...

Emekçiler ücretli hafta tatili mi istiyorlar. Burjuvalar baş edemeyip de bu tavizi verdikleri zaman, burjuva siyasileri de bağırmaya başlar:

— Bu işte sosyalizmdir.

Patronların fazla para kazandıkları mı ileri sürülüyor. Vergiler biraz artırılır ve burjuva politikacıları tekrar bağırırlar:

— Bu işte sosyalizmdir.

Oysa bunların hiç biri sosyalizm falan değildir. Bunlar burjuva sınıfının kendi egemenliğini sürdürmek için emekçi sınıfına vermek zorunda kaldığı tavizlerdir...

Bir tek sosyalizm vardır. O da emekçi sınıfının egemen yani bizzat patron olması ve kendisini sömüren bir sınıfa değil kendi kendisine çalışmasıdır. Bunun emekçi sınıfının örgütü denetiminde planlanması sosyalist devletin niteliğini meydana getirir.

Emeğin ürettiği yine emekçinin yararına döner. Ve kendi ürettiğiyle güçlenen emekçi sınıfı, güçlendikçe üretir, ürettikçe güçlenir. Ve bu dinamizm sonsuz bir iktisadî özgürlük yaratmaya başlar.

Bu sonsuz yaratıcılığın en iyi şekilde planlanmasıyla en başta işsizlik kalmaz. Eğitimsizlik kalmaz. Bakımsızlık kalmaz. Fakirlik kalmaz. İnsan hayatı tam bir garanti içindedir ve kişi arzuladığı her alanda istediği çalışmayı, istediği araştırmayı hiç bir maddi engelle karşılaşmadan yapma özgürlüğüne sahiptir... Bir tek özgürlük yoktur sosyalizmde o da başkasını sömürme özgürlüğü...

Babam zengin olmadığı için okuyamadım yoktur sosyalizmde... Param olmadığı için çocuğuma ilaç alamadım da yoktur... Aybaşlarında kira sıkıntısı çekmek, geliştirmek istediği istidadını fırsat bulup geliştirimemek de yoktur...

Emekçi sınıfının bütün yarattıkları yine emekçi sınıfına dönmektedir boyuna...

21. yüzyıl sosyalizmin bütün insanlığı tam bir mutluluğa kavuşturmaya başladığı yüz yıl olacaktır... Yalana, dolana, hır-

sızlığa, ahlaksızlığa kimse ihtiyaç duymayacaktır... İnsan gerçek insan seviyesine ve her türlü korkudan arınmış gerçek bir özgürlüğe kavuşacaktır...

Ve o zaman günümüzde sosyalizm için hayatlarını harcamış olanların mücadeleleri, hem yeni kuşaklara pek garip görünecek, hem de yeni kuşaklarda onlara karşı acımayla karışık bir saygı uyandıracaktır.

Türkiye de 21. yüzyıla doğru bir hazırlık devresi içindedir. Koskoca bir yüz yılı boşuna harcamış olmanın telaşıyla hızla uyanma peşindedir. Bu uyanışı hiç bir kuvvet durdurmaya yeterli değildir.

Türkiye daha bu yüzyılın içinde kendisinin gerçek yerini alacaktır. Bu yer ilk bağımsızlık savaşını vererek bütün geri kalmış ülkelere öncülük ettiği yerdir. Türkiye bütün gelişimiyle üçüncü dünyanın tabii lideridir. Bu liderlik suni baskılar, aldatmacalar ve kösteklemelerle elinden alınmak istenmiş ve bin bir dalavere ile ilk bağımsızlık savaşını yapmış olan bu ülke yeniden uydu durumuna sokulmaya kalkılmıştır.

Ama Türkiye'nin yetenekleri bütün bunların üstesinden gelecek, tarihi doğrultusuna kendisini tekrar oturtacak ağırlıktadır...

Bugün çekilmekte olan sancılar da zaten bunun sancılarıdır. Türkiye yakın bir gelecekte bütün yeryüzünün dikkatini üstüne toplayan bir ülke olacaktır. Bu yakın gelecek 2000 yılından çok daha öncedir.

Felsefe Açısından Sosyalizm

Sosyalizm bütün evreni kapsayan ve toplumu da onun bir parçası olarak ele alan ve hiç bir kopukluk yapmadan hepsini sistemli bir metod içinde açıklayan tek görüştür.

Bu görüşün metodu zıtlaşmaların dinamizmi diyebileceğimiz diyalektiktir.

Her şey her an zıtlaşmakta ve her zıtlaşma her an sıçrayarak yeni bir oluş yaratmaktadır. Bu zıtlaşmaların ve değişmelerin etkileri tepkileriyle bütün evren daima bir değişim içindedir.

Evrenin bir parçası olan toplum da kendi zıtlaşmalarıyla aynı değişimin içindedir.

Toplumdaki bu değişimin ve zıtlaşmaların faktörlerini incelerken insanla tabiat arasındaki etki tepki münasebetlerine ve oradan da üretim araçlarının oynadığı role rastlarız...

İnsan tabiatı değiştirmek için araç kullanmış, her araç da insan üzerinde ayrı bir etki yaratmıştır...

Radyoyu bulan insan radyolu bir dünyanın insanı, uçağı bulan insan uçaklı bir dünyanın insanı olmuştur... Ve bu dinamik değişim gelişim içinde toplumların değişmesinde son kesin çizgiyi üretim araçlarındaki değişiklik tayin etmiştir.

Üretim araçlarıyla toplum arasındaki ilişkilerden çeşitli toplum yapıları ve müesseseler meydana gelmiştir.

Sonsuz bir değişim içinde olan bu akışın bir görüntüsünü kendi çıkarları için dondurmak isteyenlerle değişimin dinamizmini taşıyan güçler daima çatışmıştır. Ve bu çatışmada statükolar bozulup kurulmuş, bozulup kurulmuştur.

Sosyalizm insanoğluna pek pahalıya mal olan bu çatışmayı tutucu güçlerden kurtaran ve insanı daima yüceltici bir hızın rayına sokan bir yöntemin ve davranışın eylemidir.

Sosyalizmde zıtlaşmaların dinamizmi olumsuz bir ziyandan, olumlu bir kullanışa geçmektedir...

Üzerinde binlerce cilt kitap yazılmış olan bu konuya pek minik bir fiskeyle dokunup geçmek zorunluğunu duymamız, sosyalizmin gerçek perspektifini de hatırlatmak ve bunun sadece bir devrede bir toplum görüntüsündeki bir siyaset akımından ibaret olmadığını belirtmek içindir.

Son Söz

Türkiye'de sosyalizm aleyhinde daha birçok sözler söylenecek, yalanlar uydurulacak, tezvirler, şaşırtmacalar icat edilecektir.

Bunlar ömrü uzun olmayan kısır ve boş çabalardır.

Kimi çıkacak:

— Önce ahlakı düzeltmek gerekir, diyecektir...

Bir sömürü düzeni devam ederken ahlakın düzelemeyeceğini, sömürü düzenini ise sömürücülerin bizzat düzeltmesine imkân olmadığını, onun için de sömürülenlerin sömürüye karşı çıkarak bu ahlaksızlığı önlemesi gerektiğini ve bunun da ancak sosyalizmle olabileceğini onlara anlatmakta daha bir süre zorluk çekilecektir...

Çünkü onlar olayları sınıf açısından değil kişi açısından görmektedirler sadece... Tıpkı ormanı görmeden ağaçlara bakanlar gibi...

Kimi çıkacak:

— Sosyalist ülkelerden neden o kadar insan kaçıyor, diyecektir...

Sömürünün olmadığı yerden sömürmek isteyenlerin elbette kaçmak isteyeceği hatırına gelmeyecektir.

Kimi çıkacak:

— Önce eğitimi halletmek gerek, diyecektir.

Şanki halkın uyanmaması için kitapları dahi yasaklayan bir sınıfın halkın gerçekten eğitilmesine çaba göstermesi mümkünmüş gibi...

Türkiye'nin ezilen, horlanan, çağının dışında bırakılan emekçileri bütün bu bilim dışı sözlerin fırtınası ortasında yine de bütün gücün kendi sınıflarında olduğunu görecek ve sınıflarının özgürlüğünü kimseden bir şey ummadan kendilerinden yana olan namuslu aydınlarla sağlamaya çalışacaklardır... Ve ancak bu büyük çaba sonunda gerçek olarak kurtulacaklardır.

Bu mücadelede elbette başı belaya girenler, felaketlere uğrayanlar, eziyet çekenler olacaktır...

Ama şunu unutmamak gerekir ki insanların kurtuluşu için uğraşanlar ölümsüzdürler.

Onların her yaptıkları yarın doğacak bebeklerin mutlu dünyasında bir taze gülüş olarak açılacak ve onların varlığı evrenin içindeki atom cümbüşünde gelip geçtikleri bir sinema perdesinin gerçek sahibi olarak sonsuzluğa perçinlenecektir...

Sosyalizm alabildiğine geniş, alabildiğine derin, alabildiğine insanca bir çabanın hiç bitmeyecek bir meyvasıdır. Yaşantının mutluluğunu böyle bir meyvanın lezzetinde duyanlar, çağlarını anlamış ve gerçekten yaşamış olanlardır.

Sizlere Türkiye'deki bu büyük gelişmenin ilk örnekleri olarak emekçilerden gelen bazı mektupları sunuyorum.

Binlerce mektup arasından kura çekerek seçtiğim bir kaç örnektir bunlar...

Ve bu küçük kitabın tek ve paha biçilemez değerini onların bu yazıları teşkil etmektedir...

Burada benim duyduğum ve hiçbir şey karşılığında değişmeyeceğim kıvanç, o mektuplara muhatap olarak seçilmiş bulunmamdır.

2 MEKTUPLAR

Son zamanlarda bana gelen emekçi mektuplarını burada yayınlıyorum. Bu mektupları yayınlarken bir seçme yapamazdım, yapmadım. Binlerce mektup arasından kur'ayla seçtim. Bu mektuplarda nokta, virgül, imla hiç bir şey değişmemiştir. Buna bilhassa dikkat ettim.

Sözcük, Çetin Altan'a gönderilen mektuplardan elde edilen orjinal harflerle yazılmıştır.

MEKTUP 1

Rize: 14.5.1967

Mühterem Çetin Ağabey

Rize ve civarında 8.5.1967 tarihinde çay kampanyası açıldı. Ekseriyeti 3 ay çalışmak ve 10 lira gündelik alabilmek için taa Şavşattan, Tonya'dan, Vakfıkebir'den gelip fabrika kapılarında günlerce aç ve susuz bekleşen köylülerin halini görmeliydiniz.

Bu perişan insanlar içinde «şu fabrikada bir iş başı yapabilsem sonrada Allah canımı alsa» diyebilecek fbrikaya işçi alma komitesi azalarının kapılarında geceleri bekleyip işe alınmaları için ağlaşarak yalvaracak kadar acz ve ihtiyaç içinde bulunan kimseler vardı.

Allahtan başka sığınacak kimsesi olmıyan bu insanlar fabrika kapılarında türlü vesilelerle avutulurken bölgenin nufuslu Adalet Partilileri hiç bir ihtiyacı bulunmayan çay bahçesinde, babasının dükkanında çalışmaktan kaçan ekâbir çocuklarını fabrikalara yerleştirmek ve bu yolla itibar kazanmak gayretinde idiler.

Müreffe ve aydınlık bir Türkiye yaratacaklarını söyleyip bu fakır halkın oylarıle iktidar yapan kimseler gelipde bu sefil ve perişan halkı görmeliydiler. Onlar bu fakir halkın sırtından temin ettikleri paralarla türistlik geziler milyonluk açılış merisimleri yaparken bu memleketin halkı işe girebilmek için canını bile feda etmeyi göze almaktadır. Mühterem Çetin Ağabey bu fakir halkı aldatıp türlü yollarla memleketi soyan kimselerin neden size kominist dediklerini neden sizi susturmaya çalıştıkla-

rını millet her geçen gün daha iyi anlamakta ve size daha fazla itibar etmektedir.

Size Allahsız diyenlerin Allahtan, Dinden nasipi olmadıkları günden güne daha iyi anlaşılmaktadır. Hak ve Adalet yolundaki bu kutsal savaşınızda size başarılar dilerim. Hürmetlerimle

Cahit Eryılmaz

MEKTUP 2

12 mayıs 1967

Çetin Altan Bey

Kıymetli saatlerinizi alacağımdan özür dilerim. Çetin Altan Bey. Ben Adananın Kozan ilçesinin Fayalı Köyünden sizin okurlarınızdan Hemde Türkiye İşçi parti Temsilcisiyim. Çetin Altan Bey. Sizden Allah razı olsun. Çünkü bizim yaşantımızı Bizden daha eyi anladığınız ve parlementoda şimdiye kadar Hiç bir parti millet vekilinin dile getirmediği dertlerimizi Türkiyedeki yolsuzlukları dile getirmeniz. Hele bize adanalı köylüleri incirlik Hava alanından Kalkan uçakların köyümüz üzerinden uçarken çocuklarımız saatlerce alkışlıyordu. Şimdi anlıyoruz ki, Hava alanı ve uçaklar amarikanlarınmış. Biz Köylüleri Hem uyandırdınız Hem bilinçlendirdiniz. Bunun için sizden allah razı olsun, ve Hem Minnattar, Hayranız.

Ceyhan Konuşmanızı enyakından Köylülerimle dinledik. O gün gördüm ki Köylülerimiz uyanıyor.

Milletvekillerimize çok Selâmlar Behice Hanıma ayrıca. Selâmlar çünkü Köyümüze kadar geldiler Bizlerle yakından ilğilendi.

Çetin Altan Bey çok, çok Selâmlar eyi günler.

Adres

Adana, Kozan Faydali Kö:

Kâmil duyuler (aykut) ...

AHmede, Mehmede, Zeynebe, yenğemize Selâmlar.

MEKTUP: 3

Sayın Çetin abi uzun zamandan beri yazınızı okuyorum sizi görmeden tanıyanlar gün geçtikçe artmaktadır. bizler çukurovada anadolulların deyimiyle adam diksen biter memlekette nasıl aç susuz ve kimlerin nasıl zengin olduğunu hepsini biliyoruz buna eskiden aklımıza gelmezmiş gibi hiç düşünmezdik Şimdi ise üçüncü cemre yere düşer nasıl haşarat dışarı çıkarsa benzetmek olmasın ama bizlerde yeni yeni merak sardı. Çapa tarlalarında kendilerinin köpeklerinin bile yemediği ekmekleri yemeği bize reva görenler kimisi mecliste kimisi yine en güzel şehirlerde yaşamaktadırlar. fakat iç gömleklerinde pire var gibi gocunmaya başladılar ama bu gocunmayı gidermek ne güz gelmesiyle olacak ne Çamaşır değişmekle halk gün gün Çığ gibi gelişiyor ve bilinçleşmektedir bu meyvenin yetişmesinde siz gibi aydın yazarlara Çok minnettarız hepinize hedefe ulaşmak için başarılar. yazın bizim pamuk tarlasında çapakazarken gelin görün insanlar bir lokma bir hırka için neler çekiyor gözünüzle görmenizi ve karşınızda çapa kazanların sade suratı insan suratı gibi. Zannedersin kırk yıl hasta yatağında kalkmamış sıska vucutları çene kemikleri çıkmış gıdasızlıktan dilleri yara olup ulumuş gözünüzle göründe gösterin beylere. işte marifetleriniz deyin

Tarsusta Alitapan Köyü

MEKTUP: 4

7 – 4 – 967

Çok kıymetli emekçi uyarıcısı ve yarının kıymetli öncüsü çetin altan beyin yüksek huzuruna -

Ben naçiz okurun bandırma erikli köyü halkından hayat okulu mezunu bir emekçiyim evvela kusurlarımın affını dilerim

Köyümüz iki yüz haneli dağ köyü ben bu yazımla daha çok aydın türk gençliğine deyineceğim ve bu yazımı gaztada özet olarak yayınlanmasını çok rica ederim neredesin ey aydın türk gençli bir dağ köyünden sana sesleniyorum sıyır artık o gözündeki perdeyi şu karanlık gecemize biraz olsun ışık tutta şu bataklıktan gün evel çıkmamıza yardım et tatil zamanlarınızı pilajlarda langırt salonlarında öldürme ekipler halinde köyleri, tara göreceksin ortaça hayatı yaşayan emekçi kardeşlerini göreceksin ağalara satılan ırgatları ve göreceksin canlı iskeletleri ve o zaman seninde vijdanın sızlayacak ve o zaman hatırlıyacaksın atatürkün onuncu yıl nutkunu unutma bu vatanı niçin sana bıraktını ve şunu iyi hatırla altanlar boranlar arenlar aybarlar yaşarlar yücelerde aynı okuldan çıktını zira atatürk cumhuriyeti şahıslara değil Türk geçline emanet ettini sizi ben kendi anlayışımla bir kazoz şişesine benzetiyorum zira tam madesile kapanan bir gazoz şişesi salayınca patlar sizin patlama vaktin çoktan geçiyor.

Yazımı osman paşa marşile bitiriyorum çiylide atom atıldı düşma doslukla ihanetle katıldı, uyan gafil gençlik uyan vatan elleri satıldı mülkü fırat erikli köyü emekçilerinden

bandırma

8 5 967

İmza okunmuyor

MEKTUP 5

6 – 5 - 967
Cumartesi

Sayın Çetin Altan

Saygı deger yazarımız evela selam eder gözlerinden öperim işlerınızde başarılar temenni ederim Tip Millet vekilımız ve Aydın yazarımız çetin bey Şekere gaza ve tütüne ve daha Neler Nelere yapılan zama karşık halk sustu ve Şimdi Cuhur ova kazma zamanı geldi Biz işçiler dedikki Zahar kazma yemiyelerde pahalanır gelgelelim Haram Zade Ağalara bu ağalar ekmek işçiye ait 8 lira veriyorlar Nerede kaldı özgürlük Nerde kaldı vatandaşlık bu işçiler Sabaha karşı Saat 2. ve 3. te kalkıyorlar gecenin 7. sına kadar calışıyorlar ışçi 16. ve 17. saat 8. lira çalıştırılıyor ve Bu Mektubumu Millet Meclisinde okunması ve Akşam gaztesinin Taş sütununde bu Mevzuda olumlu yazılarınızı bekler ve Bu kölelik Ne zaman bitecek şahsınıza tertip edilmeğe çalışılan son suikast olaylarından dolayı üzüntulerımı bildirir halkı bilinçlendırme uğrunda sarf ettiğiniz çabaların devamı ile size inandığım yürekten teyit hürmetlerimi sunarım

Çapa işçileri adına

Ceyhanda seyyar Esnaflık yapan Haydar Şahin

Tekrar selam eder gözlerinde öperim T.İ.P. Millet vekilımız ve yazarımız

Hoşça kal

MEKTUP 6

7 . 5 . 67
Pazartesi

Çok muhterem Çetin Bey:

Kadirlinin Tatarlı köyünde uyandım. Fakat uyanmış olan bizleri tekrar uyutmak isteyen unsurlardan kısaca bahis Edeceğim:

Sayın kaymakamımız Osman tolga, sık sık Köyümüze gelerek Amerikanın tarım ve çiftçilik sisteminde kulanılan; Modern tecizât ve cihazlarını Bir Seyyar filim makinası vasıtasıyla köyümüzün camisinde bizleri toplayarak Bu filimleri ısrarla göstermek istemektedir.

Biz köylüler ise: Aman kaymakam bey, yolumuz, suyumuz, okulumuz yok. Birde buyıl Bütün masüllerimizi dolu vurdu, yiyecek Buğday, Bulğur, ve evlerimizde unumuz yok.! Zirat bankası durmadan köyümüze Bizleri hâciz için ilgili memur göndermektedir. bu ahval karşısında şimdi Bizlerin köy camisi gibi kutsal bir yerde Amerikan filmi seyretmeğe hiç de vaktimiz yok dediysekte; ille de «bu filimleri sizleri Elimden geldiği kadar boş vaktim oldukça devamlı olarak göstereceğim» demekte ve göstermek tedir.

Filimler oynayıp bitikten sonra Kaymakam Bey dedim: Bu amerikan milletinin dost vari görünerek Türk miletini ve Az gelişmiş diğer dünya milletlerini Nasıl sömürdü günün Bir filminide getirsenizde onada seyir Etsek. onu da ısrarla oynatmağa devam edebilecek yürek varmı sizde diye sorduğum zaman «sen sus sakat herif Şimdi sen vazifesi sırasında memura hakaret suçundan tevkif ettiririm dedi.» bu mektubumu gazetenizin «taş»

sütununda En kısa zamanda yayınlamassanız Bütün çukur ovadaki Çığ gibi gelişen uyanmış sosyalist dostlarını Nam-ı hesabına size küserim.

Selamlar

Adres: Kadirlinin tatarlı köyünden
Mustafa İspir

MEKTUP 7

Çetin Bey

Çok bağrı yanık dostlarımız size mektup yazdı. Haklıydılar yazmakda. Çünkü bu bir uyanmanın örneğiydi. Başlangıcıydı. Ben de şöfor dostlarınızdan biriyim. Bir kez de beni dinleyin. Ve bu mektubumu tüm dostlara iletin. Çünkü bu bir çığlıktır. Burjuva düzenine bir sövgüdür.

Başken şehri, bir zilli şehir oldu çıktı. Her sokakda, her her köşe başında bir zil. Telefonda 500 taksi. Yokluk içinde geçinen binlerce şöför arkadaşı, bir avuç telefonluya soydurmakda bir anlam yoktur. Bu düpedüz sömürü düzenidir.

Şöfor esnafı ğibi ezilen, hor görülen esnaf yoktur. Tüm şöfor arkadaşlar bunu bilir. Yıl 1967. Ulus'dan – Kocatepeye – Meşrutiyet'e, 350 krş. Hazırlar bunu önceden avucunun içine. Verir ve kaybolur. Bağır arkasından. Kimisi döner, kimisi dönmez. Dönenler etiketini söyler. «Ben Milletvekiliyim» «Ben senatörüm.» Yahu ben sana etiketin nedir demedim. Sen benim hakkımı ver. Çek elini artık, fakir fukaranın cebinden. Sırtımızda taşırız yıllardır. Gıçımızda yamalı pantolon, çocuğumuz titrer kışın, okula giderken. Sucuğun kilosu 20 lira. Et dersen, bayramdan bayrama. İki ev ötedeki falanca tüccar, kurbanlık yarı kemikli et getirecek de. Neymiş kurban kesti. Elmalar manav da kırmızı kırmızı Üstünde bir yazı. Siyah bir yazı. 575 krş.

Korkunç bir eşitsizlik. İnleyen bir sınıf. Üzeri gazyağı tenekeleriyle örtülü aç kişiler. 21. kat da Paris'den gelen ünlü şarkıcıyı dinleyen kişiler. Gecede 2000 lira hesap ödeyen kişiler. 450 lira maaş alan memurun sırtından, Burjuva sınıfına yataklık yapmak için gökdelenler yapmak. Yaşantısının sonuna dek orada yatamayan fakir, fukara. Bizler. Gökdelene alın teri döken ame-

le. Hangi Adanalı milyoner. Hangi milyonluk emlakci, oraya para verdi.

Onlar uyanmasın. Onların aklı ermez. Onlar eğlenemez. Onlar çalışsın. 10 liraya inşaatda peynir ekmek ye. Kuru ekmek bulamadığın kimi akşamları aç yatar. Apartman biter. Bir adiresi 150 bin liraya satılır. Zavallı amelede köyüne dört metre Sümerbank basmasıyla, iki tane Ankara lastiğiyle döner. Dinsizlik, İmansızlık bu. Uyanmasın onlar. Onlar çalışsın biz yiyelim.

Hapı yutmak üzeresiniz. Çünkü uyanmaktadır halk kitleleri. Yutturduğunuz afyonlar, etkilemiyor. Sıkı durun karşımızda. Bu bozuk düzenin ergeç sonu gelecektir. Biz beşikdeki çocuklarımızın kulaklarına tüm bu bozuk düzeni değiştirmelerini söylüyoruz.

Güzel günlen görecek çocuklarımız.

Saygılarımla.
12 - Mayıs - 1967
Şöfor Kerim Uysal
T.H.Y. Terminali
06 – AY – 367
ANKARA

MEKTUP 8

3 – 5 – 1967

Çedin Beğ cesür beg

Ey benüm cigerüm canım göynümdesin vallah ve billah seviyom sene seviyom sene çok bilin emme bilmen bilmen nice sevdüğüm sene duduğun dal egülmesün tanri şahittir ilüsüm anda koşa koşa gelürüm sene ölürüm sene burdan süel idersen cümlemüz bir lokma ekmeğe hizmat iderüz haci hasanin döllerine gün güne niyaz iderük tanriya bize kurtulüşi göstersün duyduk ki sene söğmek döğmek haps itmek isterler sene kötülük cihedinde elsürenin gözi kör ola gözi niyeki hepsi ümütümüz sendedür mektübü yazan oğlum Kazüm silam idüp ellerinden oper burdan sana silam göndermek isteyen kişiler belki azdür yaliniz emin olmalisin özdür yüsüf ismayil Halil Mustafa Zeynep nine ve ben Hepsi silam iderük ellerün gözlerin öperik ilhan efendiye çok çok silam

Satılmış Boz
Yukarı yavuzlar köyü
Antalya

Högümat beğe soruver nöbetle uyumanın cezasini Biliyomu

MEKTUP 9

Sayın Çetin Bey

Ege tüm olarak uyanmamış degildir, uyanmıya başlamıştır.

BİR şeyler karaladım, olumsuz ve imla hatalariyle doludur. ne olur ayniyle kabul ederseniz bu fakiri memnun etmiş olursunuz.

Hürmetlerimi arz ederim.

(27.4.967) Kemâl Efe

Bakır Kasabası: Kırkağaç

Bu dava uğrunda, ölsemde ne gam
Davasız, satılmış, it olmak züldür
Vatana Emanet, etmiştir Atam
Korkuyla yaşamak, asıl ölümdür.
Menfâate dayanan bu kaba kuvvet
Bir kemik uğruna, size küfr etmiş
Ve insanlık bu, ne de Adalet
Cami duvarına, bunlar kirletmiş
Kör olsa bir kimse hisseder bunu
Yeterki soyunda, katkı olmasın
Gördükce gafiller, vâhim durumu
Uyanır sahibte, Halkın almasın.
İnanın çetin bey bizler uyandı
Sanma gasbedilmiş, Hakkın burakır
Bu Fakir Zümrenin canı çok yandı
Vallahi yakındır, bak nasıl alır
İsmim Kemâl uyanmışam ben
Yırtmışım gafletin kara perdesin
Samimi hislerim, beyan ederken
İkazdı, irşattı, o erkek sesin.

MEKTUP 10

Sevgili Çetin Abiciğim:

Mektubuma başlamadan önce sonsuz sevgilerimi sunar, hasretle elerinden öperim.

Size daha evvelde mektup yazmayı çok istedim. Fakat ailenin içinde tek sosyalist ben olduğum için, ailemin baskıları buna mani oldu. Son zamanlarda radyodan ve gazetelerden dokunulmazlığınızın kaldırılacağına dair duyduğum haberler, neye mâl olursa olsun bu mektubu yazmaya mecbur etti.

Bizler işçi partisine niçin oy verdik? Haklarımızı korusunlar, yıllardır bu güzelim memleketi sömüren Amerikan emperyalizmine, karşı çıksınlar, hayatını elleriyle kazanan Türk işçisinin ve Türk köylüsünün alın terini istismar ederek, saray hayatı yaşan, kapitalistlerin üçkağıtcılıklarını milletin gözleri önüne seresiniz diye. 35 milyon metrekare değil Türkiyenin her karış toprağının Amerikan işgalinin altında olduğunu Türk milletine anlatasınız diye.

Siz birbuçuk yıl gibi kısa bir zamanda bu vazifenizi lâyikiyle yaptınız. Şimdi sizi susturabilmek için dokunulmazlığınızı kaldırıp hapse atmak istiyorlar. Birbuçuk yıl, şerefsizce ithamlara ve alçakca saldırılara göğüs gererek yılmadan mücadelenize devm ettiniz. Şimdi sıra bizde. Sizi meclisten uzaklaştırdıkları gün, yarım kalan yerden bizler devam edeceğiz.

Dokunulmazlığınızı kaldırmak isteyenlere bir köylü çocuğu olarak bu sütünden sesleniyorum: Çetin Altana reylerini verenler en az Çetin Altan kadar güçlü insanlardır. Bu davaya inanan ve el ele; gönül gönüle mücadele eden insanlardır. Çetin Altanı susturduğunuz gün yüzbinlerce Çetir Altan çıkacaktır ortaya. O

zaman bu yüzbinleri susturmaya ne sizin gücünüz yetecek, ne de elini, eteğini öptüğünüz Amerikanın.

Sevgili Çetin Abiciğim: Müsade edersen bu sütunda bir konuya daha temas etmek istiyorum.

Size ve arkadaşlarınıza, Kiralık gazeteleri vasıtasiyle sıkılmadan «Komünist» damgasını vuruyorlar. Onlar ne derlerse desinler, bugünkü genç nesil, kimlerin milliyetçi, kimlerin yabancıların hesabına çalıştığını, kimlerin Türk milletinden, yana, kimlerin Amerikanın avukatılığını yaptığını biliyor artık. Sizlere Komünist damgasını vuranları bu sütundan vatan haini olarak ilân ediyorum. Kendilerinde zerre kadar şeref ve haysiyet varsa beni mahkemeye versinler. Bunu Adalet huzurunda da ispatlamaya hazırım.

Çetin Abiciğim: Sen onların söylediklerine aldırma. Bugün sana Komünist damgasını vuranlar, Birzamanlar Namık Kemâl'e ve hattâ aynı gaye için mücadele eden, Atatürk'e vatan haini damgasını vuran bir zihniyetin devamı.

Son günlerde Akşam gazetesindeki yazılarınızdan öğrendiğime göre size gelen mektuplar açılıyormuş. Daha başka yerden öğrendiğime göre de size mektup yazanlar hakkında polis takibatı açılıyormuş. Onun için çekinmeden mektubumu kendi el yazımla yazıyorum. ve altına adresimi açıklıyorum. Bunun yanında bu satırları akşam gazetesindeki sütununuzda Türk milletine duyuracak kadar yürekli olduğunuza inanıyorum.

Mektubuma son verirken hasretle ellerinden öper, mücadelende başarılar dilerim.

28 – 4 1967

Ersin ONAN
Mutalip Cad. Şarhüyük Mh. 124
ESKİŞEHİR

MEKTUP 11

Sayın Çetin Altan

İzmirde hakla yaptığınız konuşma sonunda size yapılan insanlık dışı hareketlerden dolayı çok üzgünüz. Ama bu hareketleri yapanlar ve yaptıranlar bilmelilerki; «fikirler, top ve cebirle söndürülemez». Sosyalizm bir fikir akımı olduğu kadar, durdurulması imkânsız bir tarih akımıdır. Halkı uyandırmaya cabalıyan siz ve sizin gibi aydın kişilerle beraberiz. Bu yolda başarılar... 24.4.1967.

Altınözü gençlerinden

Terzi	Irgat	Irgat
Selâhattin	Hamdi	Mehmet
Çekiç	Koca	Ramazan
Irgat	Marangoz	Şoför
Ömer	Abdo	Refik
İsmet	Koca	Hammudi
Irgat	Şoför	Irgat
Mehmet	Nafi	Selim
Cuma	Ramazan	Sürmeli
Terzi K.	Irgat	Irgat
İhsan	Ali	Nasrettin
Avcı	İsaoğulları	Ramazan
Öğrenci	Berber	Şoför
Seyfettin	Osman	Halil
İsaoğulları	Berber	Uzun
Irgat	Öğrenci	Irgat
Hamdi	Abdo	Remid
Hammudi	Salman	Demir
Irgat	Öğrenci	Kunduracı

Emin	Seyfettin	Mehmet
İsaoğulları	Çekiç	Durmaz
Şoför	Irgat	Bakkal
Fazıl	Mehmet	Esat
Koca	Avcı	Elveren

MEKTUP 12

SAYIN ÇETİN ALTAN EGE Gezisi yani İzmire Geleceğini öğrenmiş idik. Fakat karşılamaya yani sizin Konuşmalarınızı bilhassa toplantılara katılarak dinlemek istiyorduk. Her Nasılsa iştirak edemedik. İzmirde yaptıgın Toplantıda konuştuklarını Gazeteden öğrenmek isterken uğradıgın çirkin olayları öğrenince hep üzüldük – Sinirimizi ğerildi Bu yazıyı yazan ben Hüseyin Kaya – Kendi kendime çok konuştum uykularım kaçtı yobazlara karşı çok hücumlar yaptım Baştakilere çattım yazıklar olsun onlara. Emeklerim yuha ğitti A.P. Bize yaptıgı vadi yapmadı ise de Konuşma hakını bari vereiekti. A.P. Benim partimdi H.P. Bundan daha iyi idi, çünki kardeşi kardeşe düşman bari etmedi. Ne ayıp. Bir millet vekilli Kanun Nizamların kendine verdiği selahayet, dahilinde Fikirlerini Açıklamaya çalışırken bir Sürü Kiralık yobazların türlü tecavüzlerine maruz kalıyor ve Başta bulunan ilgililer Belki de buna ğülerek yetiniyorlar işçi partisinin hiç bir zaman Komunist olmayacağına da inanıyoruz. Çünki yapılan iftıraların mantığın ve dimağının kabul etmiyeceği Şekilde Böyük uydurma oldugu hepimizce malumdur. Bizler her zaman sizlerle beraber oldugumuzu – Söylerken geçmiş olsun der selamlarımızı sunarız.

Sökenin Güzeltepe Köyü Halklarındanız.

İbrahim Yiğit Ali Sabancı Hasan Kızılyar Hüseyin Kaya Fayık Kaya Fevzi Avcı Mehmet Toparlak Mehmet Bulut Feti Serbest.

MEKTUP 13

1 - V - 1967
Gölmormora

Emekci Halkımızın kahraman savaşçısı ve eğiticisi; Dostumuz Çetin Altana

İzmir ve Manisa gezi izlenimlerinizi yazılarınızda anladırken her nedense bizim Akhisardan hiç bahsetmediniz, biz Akhisarlı sosyalist dostlarınız buna kendimizce özel bir mâna verdik. Çünki evet biliyoruz ki, Akhisar beş senelik sosyal mücadelede tarihimizde, büyük İhanetlere sahne olmuş bir yerdir onun için Akhisar için bırakalımda, hükmünü tarih versin bir gün gelir tarih Akhisarı anlatır fakat ben Akhisarlı bir dost olarak, Akhisar hakkında kısa bir bilgi vereyim. Akhisardaki yerli mantar burjuvası ve geleneksel toprak ağalığının semböli (Karaosmanoğlu) sülâlesinin artıkları ve onlara bağlı bir memur kadrosuyla tipik bir yerdir. Akhisarda, hayatını tütün ekimiyle sağlıyan yirbin üretici aile vardır bunların % 60 sının kendi toprağı hiç yoktur 1 Dönüm yerin icarı 200 Türk lirasıdır, Akhisarda kendi kendine terkedilmiş binlerce göçmen, tarım proletaryasında vardır bunlar hepsi, sayıları beş yüz haneyi geçmiyen yerli mantar burjuvazisi taraafından insafsızca istismar edilir, bu mantar burjuvazi. Her bakımdan oldukça teşkilâtlıdır Akhisarda yapılan ihanet tertipleride bunu göstermektedir parti Akhisarda kurulduğundan beri idarecileri çeşitli baskı ve şantajlarla yıldırmak istemişlerdir fakat partinin kurucuları hepside tam emekçi sınıfının bilinçli kimseleri oldukları için bütün tertipleri boşuna gitmiştir beş mart olaylarından sonrada devamlı bir terör havası estirerek, Akhisarda, seçimleri sabote etmek istemişler, bir çok üye arkadaşımız 1965 seçimlerin Arifesinde sağda solda,

ücretli maşaları vasıtasıyla Dövdürülmüş, hatta bunlara ait bir olaya Manisa adayımız sayın hocamız Kemal Bilbaşar çok iyi bilmektedir. Kendisine raslarsanız Akhisar hakında size malumat verir buna rağmen, yine de Akhisardan 1850 emekci partiye oy vermiştir ve gelecek seçimlerde bu oyların kat kat üstünde Akhisardan oy alacağız, fakat bu mücadele elbette kolay olmayacaktır, karşımızdaki adamlar kaybetikçe daha çok kuduracaklar ve daha azgın saldıracaklar, fakat bizlerde bundan sonra, bunların saldırılarına karşı çok uyanık tedbirler alacağız her Ne bağasına olursa olsun haklarımızı bunlara karşı koruyacağız, onlar bizlere karşı yine bizim sınıfımızın en ezilmiş kimseleri kışkırtırken, biz de aynı onlara karşı en fazla ezilenleri haklarını korumaları için karşılarına dikeceğiz, bir taraf kanunları hice sayarken bir tarafta kanunları bunlara karşı savunacaktır, bundan sonra Akhisarda emekcilerin haklarını bu emekçilerin arasından çıkmış gerçek Halk liderleri Koruyacaktır, 24 Nisan günü Akhisara gelseydiniz bunları kendi gözünüzle görecektiniz. Sizinle Somaya kadar, bunların bir kısmı geldiler, Akhisarda da yüzlerce hayranınız sizleri ogün Akşama kadar bekledi.

Sayın Dostumuz, şimdilik mektubumu burada kesiyorum bütün Akhisarlı sosyalist Dostlardan kuçak kuçak selam ve sevgiler, ve üstün başarılar.

Eski Cami Mah. Mitat Paşa Sok. No. 3
İbrahim Emin
Akhisar
Gölmormora

MEKTUP 14

27/4/1967
Samandağ

Sayin kiymetli Ağabey ve ikinci Büyük önderimiz

Başta selâmlar olmak üzere başarılar dilerim kıymetli önderimiz sizinle İzmirde olan olayda çok üzüldük ve birde senin donmasızlığınıda kaldıracaklarmış Bunun sebebini bir türlü anlayamayadım.

Halkı uyandıran ve halka örgüt ve halkta fakirde fukarada yana olan dokunmasızlınımı kaldıracak

Sen misin Türkiyenın 35 milyon metre karelik Toprağı Amirikanlar kiraliyan sen misin yabancı şirketleri kurduran Bunların dokunmasızları kaldırsınlar millet ve vatan yarırına çalışanları gözdağı vermesinde.

Sayın önder Ben aslen Malatlalıyın şimdi Antakyanın Samandağ ilçesinde ışportacılık yapıyorum köy köy ev ev dolaşıyorum ve geziyorum halka anlatıyorum ve herkes Aynı fikirdedir halkımız Artık uyanmıştır kendi emeklerini ağa ve patron sınıflare sömürtmiyecekler.

Saygılarımla selâmlar sizi sevenlerle beraber

İsportacı Ali
Erdoğan Samandağı
Antakya

MEKTUP 15

2/5/1967
Döğer Köyü

Çetin ağabey,

Bu sene Lise sonda beklemekte olduğum için köyümde bulunuyorum. Köyümüz tipik bir ağa-proleter örneğidir. Nüfusun % 90'ı topraksız veya az topraklıdır. Yaşam seviyesi, yıllık gelir her köy gibi çok düşüktür. Emekçinin durumu çok hazindir. Okuyan bilen pek azdır. Halkın komünizm, sosyalizm, kapitalizm v.s. konularından hiç haberi yoktur. Benden başka gazete –dergi– kitap okuyan da bulunmamaktadır. Seçimleri bazen C.H.P. bazen de A.P. kazanmaktadır. Köy muhtarı ağa tabakasını temsil eden bir şahıstır.

Ağabey ben de maalesef ağa tabakasından sayılan bir kişiyim. Ama bu tür yaşam, insanın insan tarafından sömürülmesi sonra ermedikçe, proleterya tam anlamıyla kurtulmadıkça beni gerçekten umutlu etmeyecek. Ben de inanmış bir sosyalistim. Emekçinin insanca yaşayabilmesi için, kanımın son damlasına kadar kendi sınıfımla mücadele edeceğim.

Size bu mektubu kaba kuvvetin ve köhne fikirlerin İzmir'de baş kaldırması dolayısı ile yazmak istemiştim. Atlatığınız komplo tehlikesinden dolayı geçmiş olsun der ve sonsuz sevinç ve neşemi bildiririm. Zira bizim sizlere çok daha ihtiyacımız var. Bundan sonra siz sosyalist ağabeylerimizi korumanın başka çarelerini buluruz.

Yalnız epey de korkmuştum. Zira, gazetelerim biriktiği için olayın iç yüzünü biraz geç öğrendim. Köyümüzde sağcı bir zat «Çetin Altan döğülmüş. Komaya girmiş. İzmir gazeteleri böyle yazıyormuş.» haberini getirdi. Bu haberin de bir tertip olabilece-

ğini tahmin ettim. Ama kişinin çok sevdiği bir varlığa ait haber yalan da olsa heyecan korku veriyor. Daha sonra önce Refik ağabeyim, sonra sizin yazılarınızla gerçeği öğrendim.

Köyümüz de uyanışın yavaş yavaş başladığı müjdesini vereyim. Ama bizlerin gayretleri ve ölçüde halkı bilinçlendirir bilmem. Zaten binbir zorluklarla karşılaşıyoruz. Hergün; dinsiz, Allahsız, komünist – Ama ne olduğu bilinmez – gibi bilinçsiz halkı avlayan sloganlara hedef oluyorum. Arzumuz sizlerin köyleri uyandırabilmek için yeni ve verimli metodları uygulamanızdır.

Saygı ve hürmetlerimi sunar, iyi günler dilerim.

Kâzım Döğerli

MEKTUP 16

Kıymetli Çetin abim:

Evela selâm eder, Adanadaki parti binasında 24, martta eini öptüğüm gibi öperim.

Kıymetli Çetin abi, ben her adamın elini öpmem. Ben vatanperver, milletini düşünen, adamların elini öperim.

Ben ömer hayam gibi, senin gibi, Aybar gibi ve bütün vatanperver gibi adamların elini öperim.

Beni on beş senedir Ömer Hayyam yetiştirdi. Belki senin elini öpmem, senin tuafına gitti. İnanki bir dalkavukluk olsun diye yapmadım.

Eğer elini öpmem tuafına gittiyse bir daha yapmam.

Seni çok sevdiğim için bu işi yaptım. Bize böyle sahip çıkan olmamıştı. Allah senden razı olsun. Şimdiye kadar bir şey duymuyorduk. Bize herşeyi sizler duyurdunuz. Sizlere olan her hakaret eli kazmalı, eli kürekli, eli baltalı kısacası, yakası kirli, eli nasırlı yemenisi yamalıklı, üzeri o kış günlerinde çeketsiz geçen 30 milyon kahraman Türk halkına yapılmış sayarım. Çünkü sizler Atamızın ölümünden bu yana uyutulmuş Türk halkının sadeti için yapıyorsunuz. Çünkü sizler hastane kapılarından kovulan mahkeme salonlarından kovulan halkın refahı için çalışıyorsunuz. Çünkü sizler, petrollerimizin millileşmesi, atalarımızdan bizlere armağan kalan güzel yurdumuzun topraklarını Amerikan sabotajlarına tepeletmek ve Amerikana mal ettirmem için uyraşıyorsuz. Sizlerin bu ğayret ve cabaları kahraman Atatürkümüzün gayreti gibidir.

Onlar bir kaç dalkavuk satın alıpta, bir kaç çeşit oyunlar yapmaya uğraşıyorlar. Ellerine birşey geçmiyecektir. Nasıl ki Tarihin altın sayfalarında yer ve isim, Dünya tarihinde şan ve

şöret alan Kahram Türk halkı, biz fâkir yoksullar o meclis kürsülerindede yer alıp başarı sağlayacağımıza ve bu işte başarı göstereceğinize büyük güven içindeyim.

23. Nisanda ben de İzmirde olmak isterdim. Amma ben şunu biliyorum, Türk halkı topyekün bir kitle ve kardeştir. Bu kardeşligi bozan arada ikilik ayrımı yapan yine o dalkavuklardır. İnçirlik hava alanımızı Amerikana verenlerdir, kısacası zamları getirenlerdir.

Senin dokumazlığını evel Allah alamıyacaklardır. Güçleri yetmiyecektir. Çünkü sosyalistler deniz olmuştur. Onlarsa küçük bir cay bile değiller. Onun için alamazlar.

Bak Hayyam nediyor bir rübayisinde;

Burası melâmet cıvarı, halakmeydanı
Bu yola canlarını, başlarını, ortaya koymuş, tamamiyle iflaz etmiş kumarbazların yoludur.
Kalender çevik er gerekki, ayarcasına gelsin, korkusuzca geri dönsün.

Kapitalist düzenini savunanlarla her an bende mucadele etmedeyim. Onlar kafadan sıkma bişeyler ortaya atığı zaman ben suratına bir rubayı vuruyorum.

Bak yine Hayyamdan:

Kapitalistler sizin sözünüze razı değilim.
Ben beni azat et, ben bağlanacak adam değilim.
Akılsıza, fikirsize meyiliniz varsa
Ben de o kadar akılsız, fikirsiz değilim.
Size bir de kendimden yazıyorum:
Aybar kendi kendine kurdu bir pilan.
Çetin Altandı onun yoldaşı olan.
Sadin erennen, behice boran savaşan.
Nereye kapitalistler nereye.
Halkım emreder alsancağımı çekerim.
Kapitalistlerin sınırından ilerisine dikerim.

Yemin ettim hava alanlarını yıkarım.
Neriye hey kapitalistler neriye.
Zenginler kendi kendine yiyor et.
Fakirler şimdiden ediyor onlardan nefret.
Vallahi hiç bir partinin ardına gitmek.
Nereye hey kapitalistler neriye.
Şunu da hatırlatmak isterim.
Sapına kadar sosyalizim.
Bir baktım ki ortadan şeker kayboldu.
Ne kadar çay varsa anbara doldu.
Bir duydum ki, vita ya karabursa oldu.
Neriye hey kapitalistler neriye.
Âşıgım ceyhanda herkes tanır
Beni kapitalistler kendiler gibi akılsız sanır.
Dolandırıcık madıra bazlığı onlarda hazır.
Neriye hey kapitalistler neriye.
Âşık biçareyim çöktüm oturdum.
Bunları yeniden dile getirdim.
Delimi oldun sen aklını yitirdin.
Neriye hey kapitalistler neriye.

SON

Ben bir ufak esnafım Ceyhanda Radiyetör tamir ederim. Köylüyüm. Ceyhanın elin yazı köyündenim. Atmosyon değil. 150, arkadaşımla selâm eder ellerinden gözlerinden öperim. Sagal allah senden razı olsun. Biz davamızda haklıyız ve başaracagız.

Son

Adres: Özden garacı içinde

Mustafa Kızılay
Ceyhan

MEKTUP: 17

Sayın Çetin Altan.

Ege gezisi sırasında Manisanın Hacırahmanlı köyüne geldiniz kahvehanede söhbet konuşması yaptınız ve. Bütün Köy Halkı sizlerin sözlerini sukünet ile dinledi ve. Bütün köy halkı bu insan bizlerin insanı imiş bunca ziyaretçileri geldi bizlere böyle soyulduğumuzu söymemediler demekki Bunlar bizim kanımızı. Emiyorlarmış.

Bizleri kurtarışa Ancak bu insanlar kutarır bundan Böyle bizlere cesaret verdi Bundan sonra Bu memleketin yükünü Bütün idarelere girmeğelim. Sizlerin Böyle köylere kadar gelipte biz köylü kardeşlere çok Büyük cesaret. Verdiniz. Sayın Çetin Altan bunların bizleri soyduğunu Bizler hiç bilmiyordu. Siz vatan perver yazarlar aydınlarla. Bütün öğüvünüyoruz bizlere cesaret veriyonuz mektubuma son verirken T.İ.P. sine Başarılar diler Büyük Kurtuluş Savaşını siz önderlerin sayesinde sabırsızlıkla Bekliyoruz. Saygı ve selâm sunar Hürmetle Ellerinden Sıkarım.

Hacırahmanlı Köyünde Kahveci
2.5.1967
Ekrem Ögeten

Kalbim Türkiye işçi partisi değe çarpıyor

MEKTUP 18

1.5.1967

Çetin Ağbeyciğim,

Senelerdenberi yazılarınızı okurum. Ortaya döktüğünüz gerçekler belki biraz eksiktir, ama asla yalanlanamıyacak kadar doğrudurlar.

Ege olayları üzerine yazdıklarınız ise gerçeklerden de öte acıdırlar. Size sinema vermiyor, konuşacağınız salonları para ile kandırıp kapatıyorlarmış. Geçeceğiniz yollara kiralık ağızlar dayayıp sözüm ona yuhalatıyorlarmış. Arabanızın tekerleklerini şişliyorlarmış. Ve sizde halâ sömürücülerden misafirperverlik, bekliyorsunuz. İlahi Çetin Ağabey!...

Varsınlar ellerinden geleni yapsınlar. Sinema salonları onların olsun, size Anadolunun köy meydanları yeter. Asfalt yollar onları olsun, size köy sırtında dolaşmak daha çok yakışır. Elini öptüğünüz ak sakallı dedelerin sıcak sevgileri, yarına umutla bakan gözlerin sevinç gözyaşları size yeter. Ve yeter ki siz yıllarca aldatılmış, hor görülmüş sefalet ve yokluk içindeki Türk Köylüsünün yanında olun. Kormayın bu fakir millet uyanıyor artık. Yavaş yavaş anlıyor mutlu azınlığın mutluluğunun kendilerinin ezilmesi pahasına yaşadığını. Neden devletin elindeki parayı kredi diye üç beş üçkâğatçı tüccara veripde halkın elinden tütünlerin yok pahasına alındığını? Neden bu sayıları birkaç yüzü geçmeyen adamlara milyonlarca devlet parası verildiği halde, köylüye tohumluk buğday alacak kadar dahi kredi verilmediği? Neden sütün, üzümün, patatesin kilosunun köyde (40) kuruş ederken İstanbulda, Ankarada (200) kuruş ettiği ve aradaki paranın kimleri zengin ettiği? Neden köylünün yolu, okulu, elektriği, suyu, hastahanesi, postahanesi, sineması olma-

dığı? Ve neden bir tarafta kümes misali toprak evler ya da gece kondular, öbür tarafta aylık kirası birkaç bin lira eden köşkler saraylar? Köylüyü kalkındırmaya para bulamıyanlar herbiri fabrika maliyetine apartımanları nasıl yapıyorlar?

Bu sualler ve hele bunların çözüm yolları sizin elinizde meşale gibi yandıkça Türk Halkı sizinle beraberdir. Bizim için ter dökenlere biz kanımızı akıtır başımızı koyarız.

Çetin Ağabeyciğim, ben bir köylü çocuğuyum. Babam yedi çocuğundan sadeec beni o da ancak borç harçla okutabildi. Okuyamasam çoban olaacktım, çiftçi olacaktım. Bütün sene çalıştığım karnımı bile doyurmayacaktı. Gerçekler bana uzun süre belkide ebediyyen kapalı kalacaktı. Ve köy enstitülerini kapatanların ahı bizi de tutmuş olacaktı. Kaderin sevkiyle çıktık elimizde bir çanta ile gurbete ve yurt köşelerinde, bir çorba için ödünç para bulamadığımız nice günleri yenip okuyabildik. Aynı sıralarda oturduğumuz zengin burjuva çocukları hususi arabaları ve nazlı flörtleriyle okula gelirken, biz tasarruf olsun diye otobüse dolmuşa para vermez bir saatlik yolu yaya yürürdük. Ama yarının çocukları daha eşit daha hür ve ezilmemiş olarak okuyacaklar. Okumak bir talih oyunu değil, hak olacak onlar için.

Bu millet birinci kurtuluş savaşını nasıl kendisi kazandıysa, iktisadi kurtuluş savaşını da yine kendisi ve kendinden olan liderleriyle kazanacaktır.

Köylü sigara paketlerinin arkasına yazılan dilek ve vaadlerin yerine gelmiyeceğine artık inanmıştır. Açık apaçık konuşan dertlerin nasıl çözüleceğini samimiyetle anlatan insanlara susamıştır. Siz onlar için çalışın ama onlarla çalışın. Mutlaka sonunda sizi anlıyacaklardır. Onlar bir acı kahvenin kırk yıl hatırını sayanlardır. Eğer size şimdilik katı ve soğuk bakanları varsa, dünkü sömürücülerin, çıkarcı politikacıların bir daha çabucak inanmamaya mecbur ettiği insanlardır onlar.

Türkiyenin üzerindeki karanlıkta şafak söküyor artık.

Aydınlığı sezen fareler sığınacak delik arıyorlar şimdi. Mutlu azınlık, bozguna uğramış işgal kuvvetleri gibi, sağa sola çarpıyor, yakıyor, yıkıyor, ama netice şu ki KAÇIYOR. Sömürücü mutlu azınlık suçluların telâşı içinde kendilerine yeni karanlıklar yeni mağaralar arıyorlar.

Hoşça kalın Çetir Ağabeyciğim yarınlar bizimdir. Size çok kahır çekmiş bir Anadolu çocuğundan selâmlar!...

Ali Koçaklı

Çivril — DENİZLİ'li

MEKTUP 19

Sayın Çetin Bey.

Ege gezisi, Bakır a ait yazınızda. Bakırda, bir kaç sosyalist var onlarda Ağa çocuklarından çekiniyorlar diyorsunuz asla çekinmiyoruz. Onlar ağa çocukları değil A.P. li birkaç satılmış serseri grubu idi ki daima onlar bizden çekinir. Biz burada az da olsak çekinmeden Davamızı Savunuruz.

Hörmetlerime Arz eder Başarılar dilerim.

Habi Şeremet
3-5-967
Bakır Kasabası
Kırkağaç

MEKTUP 20

Çetin Abiycim sakın asla manaviyetinizi kırmayın Egenin yata ben sizden Daha iyi bilirim Neden orada 100 de 60–ı kapitalisdir 100 30 onnarın uşaklarıdır. İşte geri kalan 100 – 10 – da bizim gibi hakiki sosyalistir ama 100 de 10 dur ama hakikidir. Bunda her zaman musteri olabilirsiniz.

Not Abiycigim sahada çirpınan pelevandan Hiç korkma Perde arkasında olandan kork bu. A.P. İktidara gelmesi çok iyi oldu bugün yarın Bu milletin Nefretini alacakdır bundan hiç de şüpe Etme kükreyen D.P. nin ne olduğunu siz Bizden daha iyi şahitsiniz düşünecek teretdüt Edecek hiç bir şey yokdur yılmadan çalışacağız Hakiki kader yolcuları ile birleşip bu vatanı birgün kurtaracağız biz olursek çocuklarımıza havale Edecegiz.

Abiycim 28-3-67 tarihinde sizlere mekdup yazdım cevap yazmadınız ben şahsen sizinle Her zaman tesiriki mesaide bulunmak arzusundayım mekduplarınızı beklerim

Butun Partili arkadaşlara selam ederim esgi şehir hadiseleri şahsen Beni çok üzdü Hurmetler kalpden selamlar

Ali Coşkun

MEKTUP 21

Kıymetli yazarım,

Değerli ağabeyim Çetin ALTAN

Size sevgiler, başarılar dilerim.

Bendeniz ilk okul mezunu olup halen inşaat ustalığı yapıyorum.

Ve sapına kadar, sosyalist bir gencim. Bu yolu benimsemiş, bundan ötürüde kendimden eminim ve kıvanç duymaktayım.

Zira, Türkiyeyi bugünkü uçurumun eşiğinden yegâne biz sosyalistler kurtaracaktır.

Halk bu gaflet uykusundan uyanmıştır artık.

Dokunulmazlığınız kaldırılmasındaki sebep bunun apaçık delilidir.

Çünkü siz, emekçi halkın haklarını savunuyorsunuz.

Çünkü siz, emekçi halktan yanasınız.

Çünkü siz, Türkiyenin kimler tarafından sömürüldüğünü umumi efkara duyuruyorsunuz.

Çünkü siz, menfaat düşmanlarının istikballeriyle oynuyorsunuz.

Çünkü siz, amerikan satılmışlarının alehindesiniz.

Çünkü siz, kapitalist taslaklarının menfatlerini alabora ediyorsunuz.

Çünkü siz, kasıtlı olarak eğitimsiz bırakılmış halkın cehaletini kaldırmak istiyorsunuz.

Çünkü siz, Vatandaşa atılan yağlı kazıkları eritmek istiyorsunuz.

Evet kıymetli ağabeyim hiç şüphesizki, bu Midecilerlde, size bir kulp takacaklar bu kulpuda en kuvvetli silâh olarak kulanacaklar. Bir takım iblis ruhlu zavallıların kahpece taktıkları

bu kulpun adı da kominstlik koyacaklar. İşte bu yönden Tuşa getirmeğe kalkışıyorlar sizi ve Vatandaşı. Hayır olamaz, olamaz böyle kahpeliklerle demokrasi Türkiyede. Hangi suratla çıkacaklar Vatandaşın karşısına Oy hırsızlığına? köylüler, esnaflar, sanatkârlar işçiler, tükürecektir yüzlerine ve Anlıyacaklar göreceklerki, bu saltanat gemisinin nasıl battığını. İşte o zaman tüm Amerika dalgıç olsa kurtaramıyacaktır bu iblisleri. Evet Çetin ağabeyim millet Sizi anlayacak, ve şefkatle bağrına basacaktır. Var olunuz sağ olunuz.

Her sosyalistin en az benim kadar anladığını, ve mücadele yaptığına eminim

Not: Bu yazımı Taş sütununuzda neşrederseniz Beni Çok memnun edersiniz.

Size ve bütün sosyalistlere
Sevgi ve hürmetlerimle

CAVİT CANBAZOĞLU

Cumhuriyet Mh. Şehit Özpulat Sok. No. 111
Ödemiş

Çetin ağabey sizden birde Ricam var. Mümkünse eğer Hatıra için imzalı bir Resminizi istiyorum.

MEKTUP 22

Muhterem kardeşim Çetin Bey

İki sene önce siz bir komonist olarak tanır hiçte sevmezdim. Taki İlhami Beyin dayak hadisesi çıktı bu olay sizin gazete için bedava reklâm oldu bende bu hadiseden sonra sizin gazetenin tiryakisi oldum sizleri yakından tanıdım. Çokta sevdim. Şimdi size kominist diyenlere mademki öyledir isbat edim diyorum. Hiç üzülmeyin kardeşim tarih sizi bir ikinci Namık Kemal olarak yazacaktır. Nasılki Demokrat Partinin şaşalı devrinde Sayın İnönü ile tıpkı sizin gibi uğraşmışlardı. Yolunu kesip taşlayıp birsürü rezaletler yapmışlardı, ekli başındakilerin nefretini kazanmışlardı, sizin içinde aynı oluyor.

Halkın sizi daha fazla tanımasına bilmeyenlere duyurmasına sevmesine sebep oluyorlar.

Ben 45 yaşında namazında aptesinde bir kadınım a İslâm dini kuracak yobazlara da iki çift sözüm var. Allah hak olan kitabında ahir zamanda dünyanın gidişatının böyle olacağını açıkça belirtmiş. Eğer dünyayı değiştirmeyi isteseydi bizim muhterem peygamberimizden sonra bir peygamber daha gönderir dünyayı islâh ettirmeğe uğraştırırdı. A yobazlar Allahın işinede ne karışırlarmış, üzülmeyin kardeşim doğrunun hak yardımcısıdır. Hörmetler

Salihe Başak.
Yenişehir

MEKTUP 23

26/4/1967
Aşağıkızılca

Sayın Çetin Abi

Milliyete yazdığınız zamanlarda şu meâlde bir yazın çıkmıştı (Halk seçmesini bilmiyor diyorlar halbuki halkın karşısına birbirinin benzeri, partileri çıkarmışlar halkta ehveni şer bulduğunu seçiyor. Ama halkın öz haklarını koruyan fikir ve doktirin partilerini kur bak O zaman halk kimi seçecek) diyordun ve zaman seni haklı çıkardı sınıf ve fikir partisi olarak Tip. 1961 de kurulunca sömürü düzenlerini devam ettiremiyecek olan bütün çevrelerin itham ve iftiralarına rağmen ne Tip.i doğru bildiği yoldan nede Tip'e gönül verenleri inançlarından döndüremediler.

İşte Abi bende Tip'in proğram ve takip ettiği siyasi ve iktisadi politikasına gönül vermiş memleket kurtuluşununda bu yolda olduğuna inanmışlardanım.

Köyümde Tip'e ilk kaydolma şerefide bana nasip oldu bu güzel gün seninde İzmir'de bulunduğun 2/ekim/1965 idi.

Şimdi İzmir'de Tip'e kaydımı yaptırıp köye gelince çevremin tepkisini hatıra defterinden aynen yazıyorum.

Tip'e girişim hiç kimse tarafından iyi karşılanmadı hatta arkadaşların bana karşı hareketleri üzerimde manevi bir baskı oluyor ama ben Tip'e çevremde gördüğüm sosyal düzensizliklere bir çare bulunur diye girdim. Ne varki bu bozuk olan sosyal düzenden zarar görende beni sevmeğe başladı bütün bu manevi baskılardan Tip'in parlementoya göndereceği üyelerin tutumlarından sonra kurtulacağını sanıyorum.

İşte Abi Ogünden bugüne zaman benim lehime işledi 1965 seçimlerinde köyümde 15 sosyalist oyu çıktı umarımki bu seçimde 60 veya 100 olacak senin tavsiyen ile aldığım. Feti Nacinin emperyalizm nedir. A. Kadirin 1938 Harp Okulu Olayları Necmi Onurun Mazarlarında Yaşıyanları Halil Aytekinin Doğuda Kıtlık Var Aşık İhsaninin Ağalı Dünyası elden ele dolaşıyor ve herkes Türkiyede kimlerin nasıl yaşadığını emperyalizme neden Düşman Olunması gerektiğini iyice anlıyor.

Abi bunlar sana yazışımın sebebi 23/nisan Pazar günü eşrefpaşada aleyhine hazırlanan tertipten üzülmemen içindir. Her toplumda uşaklığa yatkın kişiler çıkacak ama uşakların karşısına imanlı kişilerde çıkacak bizim birinci kurtuluş savaşımızdada böyle satılmışlar çıkmadımı? ama Atatürk ve onun imanlı arkadaşları hem onlar hemde emperyalizmi denize dökmüştü.

İşte abi bende senden özür dilerim, bir İzmirli olarak varsın onlar seni anlamasın biz köyde seni daha iyi anlıyoruz.

Saygılarımı sunar birdahaki ege gezinizde seni köyümde konukluğa beklerim.

Not:

Cevap yazma lûtfunda bulunursan zamanını almamak için söylüyorum davetimi kabul edip etmediğini bildir bana yeter.

Müsbet cevaplarını beklerim.

Şevket Erin
Aşağıkızılca Köyü
Kemalpaşa
İZMİR

MEKTUP 24

16/5/967
Salı

Pek Muhterem ve saygı değer Millet vekilim

Evvelâ bana düşündüğüm gibi konuşmasını yazmasını bahşeden 27 mayıs anayasasına saygı ile selâmlarken sizide bize kişiliğimizi öğrettiğiniz için sevgi ve muhappetle kucaklarım.

Sayın Bey efendi şimdi esas meseleye gelmeden size kendi hal tercümemi kısaca arz ederyim.

Efendim bende Türkiyenin kırk bin köyünden biri olan İzmirin Sefirihisar kazasının Hereke köyünde doğmuş Milyonlarca köylü çocuğundan biriyim bir evde iki kız ve bir oğlan olmak üzere üç kardeştik ve bugün bu üç kardeşten hiç birimiz doğduğumuz köyde değiliz zatende köyde duramazdık nedenleri sizcede malûm bizde köylü yanlızca üretici çilekeş insanların hiç bir şeyi bilmediği halde kendilerini birer çarıklı erkânı harp zanneden zavallılarla doludur bu zavallı insancıklar iki şeye taparlar inanırlar birisi hoca ikincisi ise ya ahmet ağa yada Mehmet ağadır bunlardan herhangi birisinin fikri neye bağlı ise bu insancıklar onların sözünü bir tanrı buyruğu addederler sizcede malûm olan bir şey varsa bugün köyde ağada sağcıdır hocada sağcıdır çünkü kurulu düzen bu iki amilin düzenidir halbuki bundan yalnız ağa istifade eder hoca ise zaten dünya ile bir ilişiği olmadığı için o körü körüne maşa olmaktadır o zavallının da bir günahı yoktur çünkü o devamlı olarak kapitalist iktidarların büyük bir silâhı olmuştur halbuki iktidarların en dar gelirli bu büyük silâhı osmanlı idaresi dahil ve cumhuriyetimizdede daima dünya bilgisinden mahrum

edilmiş zaten bilgisi olsaydı kapitalist iktidarlara yardakçılık yaparak halkın uyanmasını engelemezdi ve zavallı halk kütlelerini hiç bir şey bilmediği halde sosyal adalet sosyalizmin ve olduğunu anlar S harfini komünistlik diye halka hutbe etmezdi fakat iktidar yapanlar bu durumları bilmiyor değiller biliyorlar fakat bildikleri halde halkın sizin degiminizle kasten geri kalmasını ve uyumasını önlemek için Türk toplumuna dünyayı bilir sosyal adaleti anlar komunizmin ne olduğunu kavrarda halka sol termini komunist demez ve halkımızda ortaçağ karanlığında kalmazdı.

İşte beyefendi ben bir köy çocuğuyum demiştim bugün İzmirde basmahane mıntıkaşında seyyar fıstıkçılık yapmaktayım ve üç çocuğumla ailemi kıt kanaat yarınından hiç bir ümidi olmadan geçimini temin etmeye çalışan bir vatandaşım bu size yazdıklarının yüz mislini önüme gelene söyleyoyorum adım benimde komünist oluyor zarar yok ne derlerse desinler umrumda değil bazen bana mataplarım amarika ve federal almanyadan bahsederek onların yaşadığı refahını anlatırlar bizde yakın bir gelecekte onlar gibi olacak olduğumuzu sananlara bende diyorum ki onların işçisinin refahı bizim gibi geri milletlerin kendi yurdunda Milyonlarca işsizi boş gezerken onların yapmış oldukları lüks araçları yurtlarına sokarak ödediği dövizlerle amerikalı ve almanyalı ve bunlar gibi bu eşyaları satan teknik sahada ilerlemiş milletlerin refahlarını kendi işçisi sefil boş gezerken geri milletlerin dövizlerile temin ettiklerini heran söylüyorum bu seferde diyorlarki efendim biz yapamıyoruz rusyadanmı alalım çünkü bizde iki zihniyet var ya rusya yada amerika illede bir vasiye ihtiyaç varmış sanki eğer türk toplumu cumhuriyet kurulduğu zaman katı bir kapital irade ile yönetilmemiş olsaydı ve tam demokrasi kurulsaydı bugün dünya milletlerinin öncüsü olur ben dahil herkes yarınına güvenle bakar arabamdan dökülen nohut ve fıstıkları yerden toplayıpta hemen ağzına atan zavallı sokak çocukları görmez-

dim el birliğiyle milletçe elele verip fezaçağı insanları olurduk benim yaşım kırk iki inşallah çocuklarımız sizin gibi dürst aydınlar sayesinde Türkiyenin o günlerini yaşarlarda bizde mezarımızda rahat yatarız amin.

Hürmetlerimle

MEKTUP 25

ADANA
26/nisan/1967

Sayın Çetin Altan

İzmirdeki size yapılan tecavüzü nefretle okudum. Bu olayları tertip edenlere kinim daha çok kabardı. Bu adamlar kendilerini ne zannediyor. veya neye güveniyorlar? bunlar T.İ.P.in tüzüğünü, proğramını hiçmi okumadılar? okumamışlarsa yazılarınla tavsiye et. okusunlar. yürekleri rahat etsin, biz emekçi sınıfını uyandırarak iktidara oyla geleceğiz. Halkın güvenini kaybedince oyla iktidardan çekileceğiz bunu böylece bilsinlerde hareketlerini ona göre ayarlasınlar, yoksa onların yaptıklarına karşı. biz emekçi sınıfıda pek ala mukabele edebiliriz. şunu hatırlarından hiç çıkarmasınlar. bizim canımızdan başka kaybedecek hiçbir şeyimiz yoktur. O canki bizlere bu düzende onu taşımak bile ağır yük oluyor.

Peki... bu kimseler hiçmi düşünmüyorlardı, zora zor ile cevap verirlerse, acaba kendilerinin sonu ve devletin itibarı ne olur. ama bizediyeceksiniz ki... devleti, bir avuç düzenbaz ele geçirmiş. Kendine uygun olarak kullanır. ama biz bu söze şöyle cevap vereceğiz. eğer devletin inzibat kuvveti bunlarla başa çıkamıyorsa, biz bu görevi üzerimize alacağız. şöyleki, bizim sözcülerimizi biz koruyacağız, nasıl diyeceksiniz, elimizdeki üretim aletleri ile, meselâ ben inşaat işçisiyim elimdeki keserle Bıçkı ile v.s. ile, öbürü toprak işçisi, kazması küreği ile, diğeri terzi... makası v.s. ile say sayabildiğin kadar, şimdi sor demir, ele nasıl bu işte varmısın de... emin ol ki buna yanaşamaz ve (türlü çeşitli) bahaneler bulur, azizim Çetin Altan. Ben halkımı, sınıfımı iyi bilirim.

Bunların yapamıyacağı hiç bir şey yoktur, iki amcamı umumi harpte kaybetmişim. Her nasılsa babam geri dönebilmiş ve ölmez Atatürk bu yoksul sınıfla emperyalizme karşı çıkmış kazanmış demekki. Bu yoksul sınıf kendinden yana olanı bilsin ve inansın. yapamıyacağı şey yoktur. Ha... affedersiniz şunu unutuyordum. biz emekçiler. şuna karar verdik. Şayet Adanaya siz veya başka sözcümüz gelirse, onları koruma görevini yukardaki yazdığım gibi biz ve bizlerle beraber iş aletlerimiz. Koruyacaktır, gerçi Adanada böyle bir Hadise çıkmaz ama = çünkü ağa memleketi ağalarında canı kıymetli olduğuna göre = diğer yerlere örnek olmak için bunu deneyeceğiz, saygılarımla.

Ahmet Askur
Adana
Belediye Karşısında mübaşir
Bay mehmet evinde kiracı

Not: Bir parti üyesi ister olalım veya ister olmayalım. Yukardaki tedbirleri deneyeceğiz. Saygılarımla.

MEKTUP 26

25 Nisan 1967
Antakya

Sevgili Ağbey:
İkinci Önderimiz!

Sen bizim gibi fakir fukara halkın önderisin. Birinci önder ise, tüm Türkiyeyi yabancı sömürtgenlerden arıtmış olan ulu Atatürktür.

Canım ağabeyim; ben sabahtan akşama dek sırtımda bohça köy köy, mahalle mahalle dolaşarak ekmeğimi ancak işportacılık yaparak kazanıyorum. Akşamleyin yorgun argın eve geliyorum. Alıyorum elime Akşamı. Şöyle bir yazını okudum mu nefesim yerine geliyor. Ve umutlanıyorum. Kendi kendime: Türkiyemizin tüm fakir fukarasının kurtuluş yakındır diyorum. Ve gezdiğim yerlerde söylüyorum. Arkadaşlar hepsi artık seni tutuyorlar. İnanıyorlar. Ve memleketin kurtuluşu ancak benim ve kendileri gibi fakır fukara sınıfındakiler; Oyların kendilerinden yana olan Sosyalist bir partiye vererek ve de bizzat kendilerinin meclisine girmeleriyle olacağına inanmışlardır. Doğrudur. Çünkü Ulu Ata «Egemenlik kayıtsız şartsız halkındır» demiştir. Halk. Yani çile çeken, çalışıp, didinen, bir sene boyunca kazandıklarının aslan payı Köydeki ağa ve şehirdeki patronların eline geçen o ser sefil halk.

Seni ilk'in tanımıyordum. Ancak liseye giden kardeşimin vasıtasıyla seni tanıdım. Öğrendim ve sana inanıyorum ki gerçekten bizi bu sefil hayattan kurtaracağına.

Ama geçenlerde sen İzmirde fakir fukaranın nasıl kurtulacağını anlatırken bazı kendini bilmez veya eliyle gözünü oyanlar

tarafından dövülduğu gazete okudum. Çok ama çok üzüldüm. Üzülmem de boş. Çünkü onlar aldanıyorlar. Halk artık uyanmış. Kimin kendisinden yana, kimin kendisine kazık attığını öğrenmiş durumda. Ve Anadolumuzdan bir söz vardır – İt ürür kervan yürür – Kervan gayrı yürümüştür. Yola bütün azmıyla çıkmıştır. Arkasında ufacık itlerin ürümesi bir şeycik ifade etmez ve etmiyecektir.

Bizler sana inanıyoruz ya, o yeter.

Uyanmışlarla beraber sana selam eder geçmiş olsun deriz.

Sana sağlıklar dilerim tüm yüreğimle sevgili önderim!

Şükrü Erdoğan
Antakya
Hatay

MEKTUP 27

25/4/1967
İzmir

Sayın Millet Vekillimiz

Çetin Altan İzmirdeki bütün konuşmalarınızı dinledim ve candan alkışladım.

Yılmadan yorulmadan mücadelenize devamınızın hayranıyım. Üzülme Ağabey (Artık maymun gözünü açtı) Sizlere çok minnettarız.

Hayranınız

Murtaza Yıkgeç
İşçiler cd. No: 56
İzmir

MEKTUP 28

28-4-967
Almanya

Sevgili Abey Çetin Altan

Geçmiş olsuN gazaN mubarek olsuN abey seNİN kalleşçe SÖMÜRÜCÜ kapitalistleriN satılmış uşaklarıNIN tecavüzüNe uğramaNız. Biz almanyada çalışan işçileri müteessir Etti ve çok üzüldük. Abey it ürür kervan yörür. O satılmış kapitalistlerin uşakları EmelleriNde muaffak olamayaçaklar oNlar aldaNdıklarıNı yakı zamanda aNlayaçaklar iNaNMıyor. oNlar ÇetiN Altanı kaba kuvvetle susturacağıNımı saNıyorlar. Yüz BiNlerce Çetin AltaNı susturamazlar kaba kuvvet tarih göstermişki Her zamaN mağlup olmuştur tarih tekerürdeN ibarettir. İşçileriN seFeFil kalMışlarıN abeysi ÇetiN AltaN.

Not sosyalistler çesur olurlar kaba kuvvet Artıkça sosyalistlerinde anayasa çerçevesi dahilinde çalışma güçleri artar.

Sevgilerimi sunarım

Çetin Altan Abey. Üzülme. Almanya

Düsseldorf Ali EROL

MEKTUP 29

24-4-967

İnsanlığın ölmez yazarı

Sayın Bay Çetin Altan Beye

ABİ. selam ve sevgilerimi sunar ellerinden sıkarım sözlerime Başlarken ilk Defa gendimi tanıtayım. GazianteBin Akyol mahalesindenim ve çok Fakir Bir ailenin çocuğuyum ve fakirlik seBeBi ile de okulun kapı arkasıda nasıl inanki Hiçmi Hiç görmedim okul çağında iken gitmiş olduğum gonduracı çıraklığından aldığım Hafta üçretinide BaBama verirdim ve okumak içinde o kadar Hevesli idim ve anneme söylerdim anne niçin Beni okula goymuyorsun derdim Aldığım cevap şu olurdu oğlum seni nasıl okula goyayım senin karnını doyuramıyoruz kaldı ki okula gönderme okula para lazım sen ise Biraz para kazanıyorsun BaBana yardımın oluyor derdi Ben ise okumak için can atıyordum AlFaBemi alarak dışarıda komşu çocuk arkadaşlardan A. dan B. den sormaya Başladım ve niHayet örendim okumayı irelletdim ilk okul diplomasını Hariçten imtihana girerek Aldım zaten yazılarımdan da Bellidirki Hocasız Pıratik yetişdiğim Belgi okur ğende çok zaHmet çekeceksin ondan dolayıda senden özür dilerim işte demin BaBama Bıraktıgı miraslardan uyanıp Hakgına sahip olmayışı ve fakirligi. BaBamda Bana Bıraktı Bu Fakirligi ve caHilligi işte Bende kendi çocuklarıma Bu mirası Bırakmamak için vatandan, ailemden ve çocuklarımda Binlerce kilo metre uzak olan almanyada çalışıyorum inşallaH o mirası Bırakmayacagım ve örgütlü olarak yetiştireceğimki. Boynu kalın şiş göBeklere. Hizmetci olmasınlar işte aBi senin yazılarını ilk okuduğum günden Beri yani seni 1950 den Beri Bu Fikre saHibim ve o zeman anladimki senin Bir Emekçi önderi ve savu-

nucusu oldugunu örendim ve o gün Bugün yazılarını devamlı okurum Hep BaBamın ve Benim sanki Hayatımızı yazıyorsun Buradanda akşam kazatesine aBuneyim geçengün kazetede okudum ve kölnden yapılan Türkçe HaBerlerde söyledi senin. dokunulmazlıgın kalkacakmış ve karar almış izHari komusyon sen ne yapmışsın ki Türk ordularının idaresini amerikan generallerine mi vermişsin yoksa amerikaya üs gurması için toprakmı satmışsın yoksa Her mahallede Fakir Halgın sırtından bir milyonermi yetiştirdin yoksa melmeketde yaBancı Firma temsilciligi Etdinde Havadan Firmaya para mı kazandırdın yoksa BaşBakan oldunda o mevgiye yakışmayacak işler yapdın faişe kollarındamı gezdin ne yapmışın ne yapmamışın söylesinler Benim giBi sefalet içinde yetişen Bir Emekcinin Hakgını savunmuşun uyarma yapmışın Bumu kaBahat senin dokunulmazlıgını kaldıran Evraka imza goyan Eller gırılsın kör olsun gözleri görmüyorlar işte gendileri giBi idareci olursa Biz Böyle EcneBiye köle ve Hizmetci oluruz yani sen içeri girersen yazı yazmazsan Biz genç guşakları susturacaklarınımı sanıyorlar. Hayır hayır dahada şahlanacağız sen hiç merak Etme inşallaH yüksek anayasa maHkemesi Bunu Paçavraya çevirir sen vazifeni fazlası ile yapdın şimdi vaziFe Bize düştü Bizde Hak ve adalet teceli edinceye kadar mücadelemize devam Edeceğiz: ABİ geçen gün güneye gitdiginizde sizi yetmiş üç taksi ve dört kamyonla karşılayan antep kazi çocukları arasında Bende Bulunmayı ve sizi gucaklayıp öpmeyi çok arzu Ederdim o. yazıyı okurken gözlerim yaşardı çünki Ben o sosyalist arkadaşlar arsında olmadığım için.

Amma can sağ olsun Bir gün olur tanışırız ve antepli Reşit. Hasan ve doktor giBi oturur uzun gonuşur ve dertleşiriz. ABicigim Buralardanda sorarsan işler çok gısa çok Boşta gezen arkadaşlar var Burada Bir Pansiyonda 35 gişi kalıyoruz ve Bu 35 gişi içerisinde tek sosyalist Ben varım ve Bana çetin altanın kominist adamı diyorlar ama o sözleri hiç aldırmıyorum gonuşmaya Başladığım zaman karşımda. Bir odun yığını halini alı-

yorlar diyorumki işte meylis dede Böylesiniz gonuşmaya cevap bulamayıp kominis demekle gurtuluruz sanarsınız diyorum Fikre fikir ile çıkınız yoksa bu kelime gurtarmaz sizi diyorum gözümün içine Bakıyorlar suleymancılarla nursiler. Bir iki arkadaş anladılar Beni ve ondan dolayıda çok sevinçliyim işte diyorum cumhuriyet gurulduğundan Bu yana B. m, m. si Hagigi bir muhalefet görüyor Hagigi Bir işçi müdüfası yapılıyor şahlansın Benim 15 aslanım şahlansın diyorum. Abi ne olsada siz meyliste konuşurken dinleyici salununda olsamda Ellerim yoruluncaya kadar algışlasam ama zaman gelecek o meylisin Bütün koltuklarını Emekçi Temsilcisi işkal Edecek o zaman gurtulacak Türk halgı sömürülmektin işte Böyle Çetin abi uzun yazdım amma gusura Bakma seBeBi onyedi senedir senin yazılarını okurum ve seninle Bu yeni tanışma mektuBuda ondan dolayı ikinci seBeBi ise Belki yazacagın romanlarda Benim Hayatımın da Bir satırını alırsında ondan dolayı yazdım. daHa çok Hazırladıgım şiirlerimide yazacakdım onuda ikinci Bir mektuba Bıraktım neyse aBi Başını arıtmıyalım çünkü çok ve çok dertliyim

Burada Mektubuma son verir Bütün sosyalist millet vekili arkadaşlarına ve emekçi Halgı savunanlara uzun ömürler dilerim seninde kalemine daHa çok çok yüksek Başarılar dilerim Benim insanlıgın ölmez yazarı Cetin Altan aBim

yaz Çetin aBi Hayatımı yazda
okusun o şiş göBekler ölsün ölsün
artık Emekcinin ğesesindeki
o. Pis Böcekler Bundan sonra
söyleneeck Hep Hagigi gercekler
aman yaraBi Bu nasıl adalet
Herrn
Hayta Ahmet
in Fa. Leonische Drahtwerke AG.

8542 ROTH bei Nürnberg Deutschland

MEKTUP 30

Sayın Millet Vekili Çetin Altan

Sizler Memleket Millet ugruna hayatını koymuş ve çok degerli yazılarınızla hala uyanamıyan bizleri uyandırmaya çalışmakta oldugunuz şu kıymetli dakikalarınıza şüphesiz engel oldugumdan üzgünüm fakat bizden yana oldugun için belki ipe sapa gelmeyen şu mektubum kaleminden neşrini rica ediyorum.

Aslen Erzincanlıyım Elli dört yaşındayım altı ekek çocuk babasıyım bu yaşıma kadar çok acı izdirapla gün geçirmekteyim bir insan gibi yaşamak için tüm otuz iki Milyon kişiye sesleniyorum.

Gümbe gün artmakta olan kontorolsuz şu pahalılığın karşısında aile efradımızı geçindirmek müşkülatı içindeyiz bu telif esnafa borç bekçi parası ödemek güçlügü içindeyiz bu güçlüğü yenmek tenceremizede kartlaşmış bir kilo öküz etini pişirebilmeliyiz.

Yine sesleniyorumki artık bu memleketin kurtuluş günü Aydın işçi köylü ilerici gençliğin dar gelirli kişilerin Çorum işçilerinden ibaret alarak Ana Yasa teminatı altında demokrasi yolunda insan haklarını koruma çabasını gösterip kendi davamıza kendimiz sahip olmalıyız.

İşte bir ibret tablosu bir gün okula giden çocuğumu takip ettim henüz derse girmemişleridi okulun duvarına sırtlarını vermişler başları önüne egik olarak okul kapısındaki satıcıdan bir şeyler alan burcuva çocuklarının eline bakıyorlardı biri bir iki adım ilerledi sadaka isteyen dilenci gibi avucunu açtı belkide o burcuva çocugunun aldıgından isteyecekti bilmem aklına ne geldi tekrar kardeşinin yanına giderek başını önüne egdi gözleri yaşardı o anda zil çaldı içeri gidiler.

Evet Çetin Altan Bey kendilerine yirmi beş kuruş vermeyen ve çocuklarını gizlice izleyen bir babanın izdirabını görmek lazımdı bende aynı çocugum gibi başımı önüme egdim gözlerim yaşlı yaşlı sıtma tutmuş hastalar gibi eve geldim işte en ufak bir hakikat buna benzer ne acı izdirap içinde akşam akşamı sabah eden gözü yaralı Analar Babalar Tapusuz susuz Elektiriksiz izbe gece kondularda yaşamaktayız elli dört yaşındaki altı çocuk babasının bu davaya inanmasından ziyade yirminci asrın hemen geçmekte oldugundan bütün Münevver kişilerin bu davaya sahip olmaları bu acı iztiraplara son vermek zemanı geçmektedir.

Antı Akşamı kimin elinde görsem içimde bir ferahlık güven ihtiyacını duymaktayım

Bu aciz satırlarımı mümkünse Anta ve ya Akşamda neşrini rica ederim

Saykılarımla

Kemaettin Gökdeniz
28 – 3 – 967

191 SK. No. 3 Yıldırım Beyazıt MH.
Gültepe
İZMİR

MEKTUP 31

Sayın Millet Vekilim

Bendeniz köylü ve işçi bir vatandaş olarak asıl millet çoğunluğunu teşkil eden köylü işçi ve fakir zümrenin hakiki savunculuğunu yapan sosyalist mebuslar ve bilhassa sizin yazılarınızı okumak için daimi olarak akşam gazetesi almaktayım yalnız 8.4.967 tarihli akşam gazetesinde zatımuhtereminiz için Dokunulmazlığın kaldırılması hakkında bir yazı bizleri Son derece üzüntü ve galeyana sevketmiştir.

Çünkü bizler fakir halk ve emekçi zümresini senelerdenberi afyonlu konuşmalarla uyutarak ananevi sömürücü düzeni her ne pahsına olursa olsun gerek tehdit ve gerekse çeşitli yalanlarla devamettirmek ve hatta bu memleketi babalarından kalma çiftlik ve yağmacılar ülkesi haline getirmek bizler Emekçi halk çoğunluğunu ise eski çağların esir ve köle hayatı gibi yaşatmak istiyorlar fakat maalesefki bu çirkin emelleri bahis mevzu siz sosyalist ve aydınlarımızın engellemesini bir türlü hazmedekleri için her türlü formül ve otorite çarelerine baş vurmaktalar fakat ne yazık ki çay köprüyü bölmek üzere olduğunu unutmasınlar bu millet gerçekleri idrak edebilmeye artık muaffak olmuştur hiç bir surette çeşitli istismar ve istismarcılara tavız vermiyeceğiz biz de onlar yani bizim şimdiki idarecilerimiz ve onların himayesindeki mutlu azınlık gibi insan doğduk insan gibi yaşamak istiyoruz Sayın mebusum yazımın ilk çıkacak akşam gazetesile yayınını Arzeden üstün saygılarımı sunarım. 10.4.967 Ortaköy ihtiyar meclisi üyesi Mehmet Arslan 927 doğumlu

Ödemiş

MEKTUP 32

Adım Rıdvan Cengiz Çorlu Sarılar Köyü

12-4-967

Sayın kıymetli milletvekillimiz Bay Cetin Altan

7–Nisan günü aberlerde radyodan Sizin Dokunulmazlığınızın iHzar komsuyonu Başkanı Bağçıoğlu tarafından oy birliği ile Dokunulmazlığınızın kaldırılmasına karar verdiğini söylüyordu albuki CHP. iki üyeden biri gelmemiş biride karar aleyinde oy kulanmış Abi bu tek taraflı bir karar olduğuna göre bu karar Hükümeti Meclis icinde ve meclis dışında tam denetleyen bir milletvekiliğine yani Muhalefeti sindirme ve gözdağdan başka birşey degildir. Demokratik ve Hukuk Devletine bu tek taraflı karar aykırıdır emsizin suçunuz neymiş onların suç dedikleri siz işçilerin köylülerin esnafların arkasızların yani yıllar yılı sömürülen orlanan Hastaneden atılan emekci Halk yığınlarını sostyalis olduklarını örgütlenip bilinçlenir meclise agırlıklarını koyup mecliste Burjuvalarlan çarpışarak Fukara Halkın fukaralıktan kurtulması için en Berak Kanunların ozaman cıkacağını ve ozaman Toprak ağların 500 dönümden fazla elinde kalmıyacağını ve Fukara Halka Bedava dağıtılacağını ve bu köklü reForum oldumu bütün ciftciler insangibi yaşayacağını ve köylülerin koparatifleşmeklen elindeki üretiği mahsulu o zama satabileceğini ve buşekilde cileden silkinip kurtulacagını işçilerde ayat palılğlığına göre otamatikmen üçretlerinin artması şart olduğunu ve devam ediyorsun diyorsunki Deviet Fabrikalarından Burjuvaların ucuza alıp Fukara Halkımıza Pahlıya satıyorsunuz Devamla diyorsunuz ki gazozunda Almıyonundan Bakırından Kömüründen Demirinden Petrolinden bütün tabi servetlerimizi Amerıka. ve diğer mem-

leketler bütün memleketin iligini kemini ne şekilde sömürdüklerini ve bütün bu somürüçülüğüde bu Burjuva vasıtasıyla yapıldığını bu Burjuvalarda ne millet ne memleket sevgisi yoktur yalnız emeleri Fukara Halkı ezip orlayıp bu Düzeni sürdürmek için elinden geleni ardına koymadan devam etmek istediklerini söylüyorsun ve rozaleti suratlarına vurduğun için sizi saf dışı bırakmak gayretindeler söylediğini ve yazdınızı tarih gelişmeler ayna gibi meydana çıkarmıştır ve doğrulamıştır ve diyorsunuz ki memleketimizde Amerikan üstleri vardır adı Nato üstüdür albuki bu üstler direk olarak Amerikan genelkurmay Başkanlığına Bağlıdır emri oradan alır ve bu üstlere ne bir Türk Subayı ne bir polisi Hata Milli Savunma Bakanı dahi giremez diyorsunuz ve ikili anlaşmalar geregince 35 millyon metre kare Türk toprağı Amerikaların egemenliğinin Altındadır diyorsunuz ve 24 küsr anlaşmanın metni maydanda yoktur diye yazmıştı gasteler Abi bütün bu Türk Halkının menfatını tehdit eden gercek Bagımsızlıgmızı yok eden bu sekil anlaşmalara ve sömürücülüğe karşı cıktı diye sizin Dokunulma kaldırılmak istiyorlar kendilerinin 88 dir bir kısmı afa girmiş 76 tanesizlığını ortbas etmek istiyorlar yazıklar olsun onlara sisinide dolaşıyorlar ve bu komsuyonun kararını şidetlen protosta ederim Saygılarımlan

Cetin Abi çalışmalarınıza Başarılar dilerim mutlaka bu kapkacı ve sömürücülüğe son vericekdir.

MEKTUP 33

11 - Nisan - 1967
Adapazarı

Sayın Çetin Bey:

Ben okuyup yazmayı askerlikte öğrenmiş bir kişiyim. Yazdığım şu mektupta cümle ve kelime hatalırım da olabilir düşüncesi ile peşinen özür dilerim.

Ben bir fabrikada çalışıyorum, tam yirmi yıldır. Beş çocuğum var, aldığım ücret ise 600 liradır. Çocuklarımı okutmıya çalışıyorum. Eşimde evde terzilik yapıyor var gücümüzle çocuklarımızı okutmıya çalışıyoruz. Çocuklarımız bizi mahcup etmiyor her sene sınıflarını geçiyorlar. Allah çümlemizinkine zehin açıklığı versin. Şimdi gelelim şu mektubu yazmaklığıma sebeb olaya.

Gece vardiyasından çıkmıştım. Daha eve uğramadan kahveye uğradım bir çay içeyim diye.

Kahveye girince bir masanın başına toplanmış onbeş yirmi kişiyi katıla katıla gülerek gördüm. Şöyle gözümün ucunla baktımki sizin makaleyi okuyorlar. Kulak kabarttım. leş kargaları, çakallar yaban eşekleri lafları geçtikçe kakır kakır gülüyorlar amma çümleleri tam anlıyamıyordum. Sokuldum. Anti parantez şunu da söyliyeyim Biz yani evcek hergün Akşam, Cumhuriyet ve Milliyet gazetelerini alırız. Her Allahın günü bu gazeteleri okumasak uyku uyumayız. Tütün dalaverelerinden tutunda Ereğli çelik fabrikası hikâyeleri, Bafa gölü maceraları, Batman boru hattı filimleri ile Boraks ve soya yağı masalları ve Viatnam hakkında Amerikan yalaklığı, kiralık gemi ve silâh dalavereleri ve Refik Erduranın Radyoda yayınlanmıyan konuşmalarına en küçük çocuğum dahi vakıftır. Orta ikideki çocuğum iki gün önce şöyle dedi (Baba Çetin Altanı hapis ederlerse ona para gön-

derelim dedi) Hanımda şu lafı etti (eğer bileyim öyle bir duruma düşsün altımdaki yatağı satar yardım ederim dedi) içim doldu gözüm doldu çaktırmadım. Çeketi aldığım gibi Soluğu meyhanede aldım. İçimden Şerefine Çetin Altan Bey dedim.

Gelelim kahve hikayesine: Orada bulunanlara (Affedersiniz amma o okuduğunuz Gazeteyi bir kenara atın kominist gazetesidir. Mütemadiyen Onun probagandasını yapar) dedim

İçlerinden bir sakallı (Hadi be susak ağızlı sen ne anlarsın bu adam bir tanedir be dedi ve ilave etti: 100 bin liralık arazimin tapusunu aldılar 2 bin lira kredi verdiler) dedi. Sonra bunları kendi bilgime ve malumatıma göre bir yoklayayım dedim. Platerya, Komprador, Emperyalist, Kominsitlik, Burjuvazi, hegomanya, Mütagallibe, Amerikan Uşağı, Üstler meselesi, Kıbrıs konusu fotura dalavereleri, Emeksiz kazançlar, Ağa Meseleleri (Toprak ve Deri Ağaları ve Tütün hikâyeleri ile Rutubetli yerlerde çalışan Hali işçileri ile Zonguldakta kurşunlanan işçilere varıncaya kadar ve fabrika önünde devredilen Demirlerden elde edilen milyonlara ve 25 milyara çıkacak bir fabrikanın nasıl 4,5 milyara çıktığını en sonda Budaklardaki pipo fabrikası ile Bafa gölü hakında bana bir konferans çektiler ağzım açık kaldı. Onlar bunları izah ettikce ben tersini savundum amma ikna edemedim. Garsonu çağırdım; beylere bak ne içecekler dedim. itiraz ettiler biz içtik, siz bir şey için dediler. Olmaz dedim sizi yordum bir çayımı veya bir kahvemi için dedim içtik güzel güzel muhabet ettik. Müsaadelerini istedim tam ayrılıyordum, Aynı sakallı (Bana bak bey) dedikten sonra (Galiba sende bizim gibi...) Heee ya dedim Şimdi anlaştık dediler ve güldüler. Akşam, Cumhuriyet ve Milliyet Gazetelerinde emeği geçenlere ve okurlarına, sizlere en derin saygılarımla.

Davut Kızanlıklı

MEKTUP 34

Sayın kıymetli Aksam kaztesi Tasyazarı Çetin beğ biz Türk milleti vatandas olarak Tanın bir köylüyüz ve Nüfusta görünen yalınız köylüyüz Nerede olduğumuzu seçim zamanına kadar bilen bile yok. Kazaya üc kilo metre olan köylere yol ve su inşatı yapılmaktadır biizm köyümüz kazaya 45, kilometredir Halınız nedir Ne olacak diye soran bile yok.

Köyümüzün Arazileri sular altında kaldı. Muracat etmişsekte hiç bir memur ilgıleşip derdimize ortak olmayı düşünmuyor. Acaba bizim burada Köy varıdığını seçimden seçime biliniyor. Bugün Bir alman devletine 2 günde gidiliyor. Bizim köyümüz ise kazay 4 günde gidilip geniyor. Bizde sözde 21, Birinci asırda yasıyoruz seçim zamanları sayın millet vekilleri köyümüze yol ovamıza kanal suyu olmayan Mahallelere çeşme yaptıracağız diye söz vermişlerdi acaba bu bize yaptırı verecekleri kanal ve yolları keşif edecek olan Mühendis daha Tahsili Ne zaman bitirecek ümütsüz insan yasama biz bu Muhendisin tahsil bitirmesini 4 gözle bekliyoruz.

Bu gün cebinde parası arkasında paltusu olan sayın bey efendi Benim gibi Ayağı çarikli sırtı Habalı kendisi Cahil işi yolundan çıkmış Köylü vatandaşlar Ayaklar Altında kaldı acaba bu saygılar Türkemi sırtındaki kürkemi

Ben köylü olarak 11 Nüfuslu Bir Aile yuvası idare edeceğim diye Depinmekteyim gelirim ise gederimden 10 misli Noksandır. Ve köyümüzün Ekseriyeti Benim gibi sıkıntılar içinde yasamaktadır Defalarca Toprak isken müdürlüğüne muracaat etmişsekte Bir Netice Elde edemedik köyümüz Assagı yukarı 300 hanedir 70 miş 80, Hanesinin ölen ölüsünü kendi toprağına gömülecek deseler Allahmafaza Bizim ölümüzün acıkta kalma-

sı yüzde yüz Allaha şükür Biz 21 Birinci asırın içindemi yoksa Eski bir Hasırın içindemi yasıyoruz bilmiyorum Sadece Nüfus sayımında 33 milyonun içinde olduğumuza kanatım var Biz Türkmilletiyiz Türkmilleti olarak duvarda fare yaşar gibi yaşıyoruz. Dertlerimizi soran yok Halimizden bilen yok Bizim kabatımız Ne yoksa köylü olmak suçmudur çocuklarımız yüksek bir orta lise okullarına Alınmıyor kadım olarak köylüler sehirlinin eşeği olarakmı kalacak Bankaya para gelir ziraata Tohumluk arpa gelir sehirliye yüksek kırede verilir. Bizisek Arazımız sular altında kalır yollarımız çevrilir Hayvanlarımız ve insanlarımız Ezelet altında kalmıştır Memur beylere Ne kadar muracat etmiş sekte gelip haliniz ne oldu ve Ne olacak diye soran bile yok.

Sayın Milletvekilleri Pıra povanda zamanları size yol toprak, ve su, ihtiyaçlarınızı karşılacağız diye söz Vermişlerdi sağ olsunlar seçimde bitti sozde bitti.

Sizin Adiresinizi seydi şehirde Eğleşen bir Asker Arkadaşınızdan Aldık Bizim bilgimiz Köylü olduğumuz munasebetle bu kadar sayet Hatalı suçlanacak yerlerini sizin doğrutmanızı Arz, ve ıstıram ederim.

Adresimiz: Seydişehir Pınarbaşı Köyüdür.

Pınarbaşı ve, Kayalar ve küçük kayalar Bu 3 üç Köy Aynı der içinde yaşamaktadır.

Size ciddi olarak 3. Köy hakkında söz veriyim sabırsızlıkla seçimi beklemekteyiz selamlar SON.

Yazan

Süleyman Adıyan

MEKTUP 35

25 – Nisan -1967
Elmalı Köyü YALOVA

ABİ

Önce size kişiliğimi vereyim.

Ben YALOVA'NIN Elmalık Köyündenim İlk okul mezunu 31 yaşındayım köylüyüm, topraksızım İşçiyim işsizim.

Sizin yazılarınızı iki senedir okuyorum Yazılarınızı okumaya başladığımdan bu güne dek Politikaylada ilgilenmeğe başladım. Köyde ve birtakım yerlerde AP – CHP nin söz ve karar sahibi kişileriyle karşılaşıyor derhal tartışmaya giriyorum. Köy meselelerine – ekonomizme dünya meselelerine deyindiğimiz zaman, Bu güne kadar karşısında çeket iliklediğim bu insanların ne denli boş olduklarını hemen anlıyorum Hele birine, Ne yaparak köylünün Ekonomik olanağını yükselteceksiniz? diye sordum, (Evvela Ahlak getireceğiz) dedi. Bu sözden sonda sertleştim. Köylüler, dedim, sizden çok ahlaklıdırlar. Peki ne yapalım yani, dedi, hiç dedim hiçbir şey yapamazsınız.. Köylünün yararına. Yaparsanız sınıfınıza ihanet edersiniz. Bu sözümden benim TİP li olduğumu anlamış. Siz bozgunculuk yapıyorsunuz dedi. Siz ne yapıp köylünün ekonomik olanığını yükselteceksiniz diye sordu. İç ve dış ticareti devletleştireceğiz Ağır sanayii kanunlaştıracağız. Bağımsız bir dış politika izliyeceğiz. Düzenimiz alttan yukarı doğru işliyecek (Peki köyde değişiklik ne olacak? Köyümüzden ona misal verdim. Bizim Köyümüzde bir değirmen var. Bu değirmen köye ait su ile döner. Değirmenin sahibi değirmenin geliriyle Yalovaya Apartmanlar yaptı kiracısı Amerikalılar, 15 sene evvel Akrabalarına değirmeni devreti.

Bu gün bunlarında Yalovada dörder katlı dört Apartmanı vardır ve içinde caniler oturmaktadır. Biz iktidara geçersek köy değirmenlerini köyün ortak malı yapacağız o zaman YALOVADA canilerin oturması için belki bir kişinin Apartmanı olmayacak amma, Köye ait bir traktör ve bir dokuma atölyesi olacaktır. Dedim. Bu düpedüz kominstlik Rusyadaki Kalhoz sistemi gibi birşey, dedi. Konuşmamız buraya gelince tahammül edemedim. Ben kominizmi bilmiyorum, Kominizim Ahlaksızlık değil, su sudur... Ve herif apıştı kaldı konuşmayı dine getirdi. Camiyi gösterdim Ama yine kurtulamadım, tartışmaya girdik. Din bilgisiside sıfır. Ben direnince konuşamadı birşey. Seninle yine görüşürüm dedi ve gitti...

Düşünüyrum, Biz neden Almanyaya muhtaç olduk işgücümüzü neden Almanyaya satıyoruz. Neden yurdumuzda mahrumiyet bölgesi var. Neden Ata köy gök delenlerinin hemen yanında. Gece kondular çoğalıp gitmekte Biz askerlikte kimi bekliyoruz. Hani Vatan Anamızdı Öğleyse Anamızın en güzel yerlerinde Amerikalılar konaklamış. Neden... Ne iş yapıyorlar Amerikalılar ne üretiyorlar, 52 gizli Antlaşma Neden milletin temsilcileri tarafından milletten gizleniyor. Kızıl Çini neden tanıyamıyoruz Neden ticari ilişkiler kuramıyoruz. Ali Fait Cihanı Neden 7,5 seneye mahkum ettiler okudum onun kitabını. Hiç Türk halkının kötülüğüne ait bir şey yoktu içinde Nasıl soyulduğumuzu anlatıyordu. Ve nasıl olmalı onu söylüyordu. TİP in toplantılarını Neden bozuyorlar. Çetin Altana (Size) Neden köpekler gibi saldırıyorlar. Adapazarında saldırıya uğradığınız zaman oradaydım. Öğle bir taktikleri varki mutlaka konuşturmıyacaklar. Çünkü konuştururlarsa saldırı için gelende meselerini anlıyacaktır. Velhasıl yurdumuz çok kötü bir yola girmiş durumda. (Koministler Türkiyede ihtilâl yapacaklar Milliyetçi Türk erkeğini Moskovaya sürüp ordan damızlık getirecekler) Bunu söyliyeni düşünün, Bana öğle geliyorki Dünyamızdaki sınıf savaşı sonuna yaklaşmakta artık kimbilir insanlığımız belkide

son çığlığını atmaktadır. Kurtuluş herhalde yok. Yokki uğrunda saldırıya uğradığınız bizler ancak hayranınız olabiliyoruz. Ama size söz veriyorum intikamınızın yapabildiğim kadarını mutlaka yapacağım

Saygılarımla

Sefer Seyfi Yılmaz

MEKTUP 36

Sayın Çetin Altan

Köyümüzde ekilir arazi olarak 80.000 dönüm arazi vardır. Fakat, ancak bunun 20.000 dönümü kayıtlı olup; 60.000 dönümü ise vergisiz olarak 30 kişinin tasarrufundadır. Bu azınlık teşkil eden birkaç kişi binlerce dönüm araziyi yıllar boyu devlete bir kuruş ödemeden çalıştırmaktadırlar.

Köyümüzün diğer 300 haneside bunların ırgatlığını yaparlar.

4273 sayılı çiftçiyi topraklandırma kanunu 30 yıldır meriyette olduğu halde, senelerdir, müracaatımız bulunduğu halde maalesef bu husus gözönüne alınmadı. Çevremizde bizim gibi toprağa muhtaç olmayan köylerde bile toprak komisyonunun gelip dağıtım yaptığıda bir gerçektir.

Bununla beraber 1961 anayasamızın 37. ci maddesi aynen şöyle demektedir. Devlet, topraksız olan veya yeter toprağı bulunmıyan çiftçiyi topraklandırır, diye açıkça belirtiği halde yukarda arzettiğim 60.000 dönüm hazine arazisi birkaç kişinin elinde vergi ödemeden yıllardır kullanılırken bizleri baba yadigârı çıraklıktan; yani, onların çıraklığından kurtarmanız için bu konuyu ya meclise yada gazetenizdeki sütununuza getirerek, tarafınızdan ilgililere duyurmasını 300 hane adına önemle rica eder, başarılar dilerim.

Boğazlıyan ilçesinin Bektaşlı köyü fakir halkı adına.

Hasan Kılıç

MEKTUP 37

9 - 3 - 967
Perşembe

Sayın Çetin Abi

Bleceğiniz vechile yıllarından bir yıl: Kuraklık başlamış mahsuller kurumaya yüz tutumuş, son çare olarak halk yağmur duasına çıkmışlar.. Fakat bir türlü yağmur yağmıyormuş. o esnada halkın arasına bir bektaşi babası, yani erenler karışarak: ey cemaat siz buraya niçin toplandınız? diye sormuş. halkta erenlere yağmur duasına çıktık demişler. Erenler o basit bir iş ben size yağmur duası yapayım, allahta yağmur verir olur biter diyerek orada bulunan Bir çocuğa bir kova dolusu su getirmesini söylemiş...

Çocukta biraz sonra verilen emir yerine getirerek dolu kovayı erenlere uzatmış, erenler iç gömleğini çıkarıp suya batırmış çıkarıp sıkarak bir çalıya asmış derken gök yüzü bulutlanmış. Bir yağmur, bir yağmur yağmaya başlamış, halk galiba bu erenler bir keramet sahibi olsa gerek deyip ona asılmaya başlamışlar Erenler ellerinden kurtulmak amacıyla bende bir keramet yok efendim dediysede inandıramamış çaresizlik içinde allahla aram iyi değil onun için inadına yapıyor çünkü ben çamaşırımı yıkadım kurumaması için Bana buğuz tutuyor deyip kurtulmuş...

Gelgelelim bizim hikayeye dün size gönderdiğimiz takvim Biz yoksul tütün müstahsil vatandaşa 400 kuruşa satılmışdır. Yukarıdaki hikayede erenler onunla aram iyi olmadığından inadına yapıyor diye kurtuldu. Fakat ben evimde takvimin bulunduğunu, luzum etmediğini Tekel müdürüne söyledimsede Bir türlü elinden kurtulamadım. Camiye asarsın dedi, zaten bu takvimi size satmasaydık takvim parası olan dört lirayı keescektik

dedi. Agabey şimdi size soruyorum kanunlarımızda tekel müdürünün yoksul tütün müstahsili vatandaşa zorla takvim satabilir diye bir madde bir fıkra varmıdır? Varsa kaç sayılı kanunda yazılı bu madde lütfen izah edermisiniz?

İkinci bir olay:

Size bu mektubu içine koyup göndereceğim tütün hesap pusulalarına bir göz atıverin. Birisinde tekele tütün satan vatandaş Devlet Resmi Namıyla Binde dört lira vergi ödüyor tuccara tütün satan vatandaş Devlet Resmi Namı altında vergi ödemiyor. Bu düpedüz adaletsizlik değilmidir?

Tuccara tütün satan binde dört lira Devlet Resmi vergisi yetmiyormuş gibi birde kazık marka takvim satıyor.

Selamlar.

Nihat Bat
Kuşadası Yeni Köy

MEKTUP 38

Uyan 29 Dayan 1

Uyanalım 29 lar 1 ler soyuyor bizi onları tanımak güç değil karılarına ve kızlarına takarlar Altını dizi dizi çocuklarına hazırlarlar aylık en az iki bin üç yüzü kendilerine Ulu Allah çok ağır iş Nasip etmiş komisyoncudurlar üstelik iyide siyasetcidir Müreh ve Refah içinde yüzen 1 ler 29 ların Eminim 9. u gıdasızlıktan bir işe yaramaz 20 sini almanya avusduralya isveç Norveç velhasıl bütün devletlere uşak olarak hediye edersiniz 9 lardan kırılmayanlar size boğazı tokluğuna uşaklık eder tarihi ile Dünyaya ışık tutan şerefli Türkümü canını vatanımı 1 ler torunlarınızla pay edersiniz. 29. ları uyarmak için çırpınan yazarları 1 lerin temsil etdiği vatana hıyanetden gereken ceza elbetde verilsin 18.4.1967

Ahmet Beyhan
Molla Fener Mahallesi Dağ Çeşme
Sokak No: 1/1/BURSA

MEKTUP 39

Sayın vekil bey bay çetin altan.

Doğrusu yazılarınızla olsa ve meclisde olsada yüzümüzü güldürüyorsun. sadece sendeğil T.İ.P. mebusların hepside hepinize teşekkür ederiz.

Ben şahsen (Emirdağının alibeyce Köyündenim) burada bir ağanın koyun sürüsünü otlatarak Küllü halın ailem Köyümde ben burada iki ayda bir gidebiliyorum evime işte böyle yaşıyoruz kazancımdan memnunum ama ailemden ayrıyım.

ağabey size buralardan bahsedeceğim,

mesela, hasat zamanı buğday kilosu 76 Kuruş şimdi 90 krş çünkü ozaman biz fakirler satıyoruz şimdi zenginler satıyor Koyuna gelince gine harman zamanı hükümet borcları o zaman alıyor işte fakirler de borc için koyunlarını satıyor 120 liradan zenginler alıyor şimdi isa koyun 225 liradır teki işte bakın Eşitliğe bir de zam haydi geçin. ben senede 4000 lira kazanıyorum 12 Nufus var hükümet bütçe açığını bizim sırtımıza yüklüyor mesela gelir Vergisi olarak benden 40 lira alsa memurundan işçisinden. arazi vergilerini artırsa 200 dekar tarlası olan 20 lira vergi veriyor buna zam yapsın 100 lira alsın hayvan için bacak başına 50 kuruş vergi yapsın bin koyunu olan şahıs 1 lira vergi vermiyor işte bütçe açığını bunlardan alsın bizim sırtımıza sarmasın sonra anlayamıyorum mesela bir faprika yahut okul. Baraj yapılacak oraya sanayi bakanı başbakanın gitmesi mi şart oranın valisi Kaymakamı atamaz mı temeli yok harciyet alacaklar sonra devletin nerde olursa olsun yine devletin memuru harciyeti niçin alıyorlar bir de bütçe açık amerikandan alınan yardımdımları temel ziyafetlerine mi harcıyorlar da para yetmiyor. Şimdi burada size en şiddetli iftira atanlar bile yavaş yavaş

bizim saflarımıza geçiyorlar doğrusu vazıyetimiz iyi herkes işçi partisini Kazanır diyorlar herkesin ağzında var yok işçi partisi ağabey ramazandan önce eskişehire gitmişdim dolaşırken Köprübaşında ufak bir gişe sığara gazete falan satıyor bakdım birçok rozet var bakmaya başladım gişeci ne bakıyorsun emşerim dedi Türkiye işçi partisinin rozedini sordum başka partimi bulamadın dedi bende o parti değilimidir dedim o biz onu parti tanımıyoruz dedi ben de kimi anasını sever kimi kızını dedim ona. Zaten belli hep Kır at doldurmuş oraya. Allaha ısmarladık biraz Kafanızı ağırtdık özür dilerim ha bir de şu sizin dergileriniz pahalı bizler alamıyoruz mesela yön ANT. 125 kuruşken, yeni istiklâl ADAlet 25. kuruş bu niçin böyle.

Kadir uluyol
Şerifiye köyü
MAHMUDİYE
ESKİŞEHİR

Bütçe görüşmelerinde işçi partisinin
konuşmalarını kitap veya dergi
halinde çıkarıyorsa mümkünse göndermezi
Şerefiye köyündeki 20 işçi partili rica ederiz

MEKTUP 40

Sevgili Çetin Ağabeyciğim 9.III.1967

Gazetelerde yazınızı daima okurum. Memleket meselelerini tam mânasıyla düşünen bir insan olduğunuzu takdir ediyorum.

Ağabey şu anki durumu görünce birden kafam atıyor. Kafamda hayallerini kurduğum bir düzen içinde Türkiyenin kalkışını görmek istiyorum her an. Bu gün kafam biraz kızgın onun için bir kaç satır yazı yazdım.

«Gerçekler daima gözönüne alınmalıdır. Gerçek davalar ele alınıp halledilirse o ulus tüm olarak kalkınır.

Halbuki bu zamanda gerçeklerin üzeri kapatılıyor. Bilmiyorlar ki önü kapatılan bir su, hiç olmazsa sızmaya mahkûmdur. Bu gerçekler bir gün ortaya çıkacak ve halledilecektir. Memleketin hali, durumu belli. Bunu her aydın kimse bilmektedir. Atatürk bu memleketi sağlam temeller üzerine kurmuştu. Ne çareki sağlam temeli çökertmeğe çalışıyorlar.

Köylüyü kimse düşünmüyor. Atatürk «Bu ulusun efendisi köylülerdir.» demişti. Halbuki onların halini düşünen yok. Toprak ağalarının ve vergilerin altında inim inim inliyorlar. Belkide şu debdebeli yaşama yerinirlerdir. Öğretmenlerin hali malûm. Daha ne kadar halledilecek memleket meselesi var.

Ben birkaç satır birşey yazdım. Bunları siz herzaman yazıyorsunuz. Ağabey birkaç satır yazımı makalenize ilâve edin de, iktidar okusun. Hiç olmasa bende rahatlarım.

Ağabey sizden bir ricam var. Eğer varsa bir imzalı fotoğrafınızı gönderirseniz çok memnun olurum. Size zahmete soktuk ama sizin makalelerinizin en güzellerini bir defterde biriktiriyorum. Baş sahifede sizin resminizin olması beni çok memnun edecektir.

Neyse iyice başını ağrıttık. Mektubuma burada son verirken ellerinizden öper, mutlu yarınlar dileğiyle davanızda başarılar dilerim. Hoşçakal

Selim Erdinç

ADRES
Selim Erdinç
Vakıflar veznedarı eliye
GİRESUN

MEKTUP 41

8-3-1967

Çetin Bey:

Beni – Belki Tanırsın Çünkü Ben Sana Mütaaddit Defalar yazı yazıp göndermiştim. Ben Büyük Karıştıran Köyünden ANADAN Sağır ve dilsizim Dilsiz olmama Rahmen okur yazarım ve Akşam gazetesindeki makaleni Arkadaşım Ziya Üçokun Aldığı gazeteden Devamlı okurum Ben ve o arkadaş Seni Çok seviyor Ve taktir ediyoz

ağabey:

Mevzu Şu Şu Zamlar Bazen Kahvehanede Mevzu geçiyor da Diyorlarki gazda Pahalandı artık Soyununca Mumla Soyunacaz ve aydınlayacaz derken Şeker de ayni Bundan Sebep Kahvenelerde Çaya Zam acaba Çiftçinin malı olan pancara Bir şey olucakmı ağabey:

Biizm Köyde Cinevizden Kalma Bir Horhor Suyu Var Bunu 1938 de Trakya umum Müfettişi Köyümüze getirmiş ve getirtmiş Ve Bu yılların Eseri olmak istenen Suyu yenden Köye getirmek mahallelere akıtmak için uğraştı mütahit Bu Suya Bent Falan derken çürük iş Suyumuza Dere Suyu Karışıyor galiba Su Bataklı akıyor Şikayet Falan tesir etmedi Bir kişinin Hatırından Bütün Köy Halkı Bataklı Su içmeğe mahkum Senden isteğimiz Senin Bildiğin gibi En Kısa Zamanda Kaleme Almanı Bekliyoz Kusura Bakma Daha açık yazamıyoz Sen bildigin gibi yaz çiz

Selamlar

Ziya Üçok Mümün İşbilir

MEKTUP 42

Sayın kıymet değer

Çetin Abi

yazıma başlamadan evvel sonsuz olan sevgimle ellerinden Sıkarım Vazifende ve türk Halkı için verdiğin cana uzun ömürler isterim

Çetin Abi Ben bir senedir Sosyalist oldum ve senin Fikirlerine Tamamen Asık oldum Abi Ben bir köylü çocuğuyum hem de Torosların Başında şimdi ise konyada Bakkalım Abi memur ağlar işçilar dilenci aglar aglamayan konyada 100 kişidir gerilan ağıyor Dükanın vardır camide yakın oldugu için o kadar çok geliyor ki okadar hepisi Bişe seyler veriyorum Soruyorum sen oyunu kullandınmı kulandım diyor kime Atlı Bir şey varya ona diyor neye verdin diyorum size köylüye işçiye yardım edeceğin dedi diyor Aldadtı diyor Aldatıldığı biliyor ve..... gözü kör olsun diyor

Çetin Abi çok şeyler yazmak istiyorum Fakat Ala gormemmi diye çekiniyorum hatta seni gerçekter çok gormek istiyorum Konya nurcudur daha vahdeddin iyliginden konusan var

Abi Babam da Bize karsı senin yazını gizli okuyorum cahil ne yapıyın Benim ufağım liseyi Bitirdi geceyıl Akşam okur Sosyalizmi savunur diye okuldan Attılar 4 kişiyi ve Aksarayda Bitirdi Kominizimle sucladılar Tabi Bir netice çıkmadı

Onlar Bir köylü çocuğu idi Bu düzenin kimler için hazırlandıgını Biliyordu ve her vatandaşı uyarmada istiyorlardi ginede bütün gücüyle çalışıyorlar ve bu memlekette Başarılı gidiyor

Abi zamlardan Biz çok istifade ettik.

Onümüzdeki Seçimde Başa güreşeceğimize inanıyor

Size iyi Başarılar

Ne olur bir defa mektupla görüşelim

Allahaısmarladık

Adresem
Araboğlu makarı SekerFuruş muhallesi
Mimüne hatun Sokak Bakkal
Ziya yüksel Konya

MEKTUP 43

Düşme Alına Alına
Seçimde şahlandı kırat
Kuruldu yeni bir sırat
Demirel oldu bir fırat
Aktı salına salına
Bir müddet sanki çalıştı
Araya kinler karıştı
Yiyiciler pek alıştı
Devlet malına malına
Sağcılar işi azıttı
İsmete başın kaşıttı
O diktaya hep karşıttı
Girdi koluna koluna
Bindiler kırata ne gam
Sahipti o dizgine tam
Nerden çıktıysa çıktı zam
Tuzdan balına balına
Halk gene kemerini sıktı
Şikayet ayyuka çıktı
Fakirler osandı bıktı
Bak şu halına halına
Meclisteki solcu ekip
AP ye el ense çekip
Çetin ceviz oldu şu tip
Bindi dalına dalına
Pislikleri dökülünce
Çorap gibi sökülünce
Demir ayak bükülünce
Çaktı nalına nalına

Kişnediler hep sol yöne
İstediler şu TİP söne
Döndüler 60 dan önce
Tekrar dolana dolana
Anlaşak dediler gelin
Şu tip çıbanı delin
Gürcü bacı Demirelin
Baktı falına falına
A sevgili Demirelim
Sana nasihat ederim
Gel acı estirme yelin
Yazık olana olana
Gevşek kolanı beygirin
Biraz da fazla kirin
Kalmadı pek tarafgirin
Durul buluna bulana
İbret al Menderes kuldan
Boynuna geçince Urgan
Çocuğunu eden kurban
Noldu yoluna yoluna
Boş lâflarla kiler dolmaz
Ağalara güven olmaz
O ihtiyar rahat durmaz
Düşme alına alına
Yaşar der, doğru sözlerim
Dirlik düzenlik isterim
Mutlu Türkiye gözlerim
Sazım çalına çalına

Fikri YAŞAR

MEKTUP 44

3.3.967

bay çetin altan sizden dilegim

bu bizim iktidar partısı ne gidiyor ve ne yapıyor biz anlıyamadık ğazi antebi bütün köylüyü vatandaşi inhisar derdi aldi yürüdü ne yapacağimizi bilmiyoruz ve nere gitsek çare bulamıyoruz bunun çaresi nedir ekim ayinda inhisara vardıgımız zaman bizi kontancan yok az diye kapılardan suruyorlardı almıyoruz diye bizi kovuyorlardı bizim 115 kuruşluk üzümümüzü 60 kuruşa satmıya mecbur kalıyorduk ve bizden alan karcılar aynı günde inhisara satıyorlardı bir kilo üzümde böyle zarar ediyorduk bir kiloda 40 kürüş para kazanıyorlar şimdi bizde niye kaçakçılık yapıyorsun ğitde inhisara üzüm yatır diyorlar amma onu her kişi yatıramaz üzümün tehlikesi yok daha kolay köylü vatandaşin malını kontancan az diye almaz iken şimdi izmirin elenti çopu gelip bizim karcılar eliyle inhisara satılıyor acaip bu hal izmir ve antep ayri bir devletemi ayit yoksa dört vurguncuyamı ayit şimdi eğer bu üzümün kotunsunu inhisar almak ğerekirse izmirde hukumet yokmu köylü vatandaş inhisar kapılarında kovulurken şimdi üzüm curuğu olan tahı 30 kuruşa alıp 100 kuruşluk üzümün içine katıp inhisara veriyor tah dedigimiz üzüm çürüğü köylünün elinde iken randıman vermez dıyordu mubaye memurları şimdi niçün aliyorlar tekel mallarına zam yapacaklarına böyle büyük müesseseyi dizetseler olmazmı yoksa her zam yapsalar hiç bir kuruş gelir sağlarmı siz bunu akşam kazetesinin baş sutununda ya da mecliste duyacağım bağı selam ve hormetler

memet çelik ğâzi Antep

MEKTUP 45

24/2/1967

Sayın Çetin Altan

Size Buralarda yapılmakta olan ayrı bir sömürme düzenini dile getirmek istiyorum. Ve bu Hususu meclis kürsülerine kadar götürmenizi temenni ederim.

Şöyleki Biz malûmunuz köylü olmak sebebi ile ayni zamanda tütün müstahsiliyiz mıntıkamız olan Karaovada tekel idaresinin ilgisizliği ile tütünlerimizi tütün tuccarlarına sattık alımda Hiç bir uskunto ve ıskartalı tütün satmış değildik fakat tütünlerimizi tesellüm için tüccarların depolama yaptıkları milas kazasına götürdüğümüz zaman tütünlerde çürük ve saire olmadığı halde Balyaların içinden beş on yaprak tütün çıkarıp atmakta yirmi kilo kırk kilo on kilo onbeş kilo her müstahsilin tütününden düşme yapıp evvelce aramızda aktettiğimiz kontratı bizden alıp yeniden imzalatıp bazı müstahsilden fiyatda düşerek düştüğü tütünlerin beher kilosunu beş kuruştan diyerekten binlerce kilo tütünü ayriyetten bedava almaktadırlar bu durumda da tabii halk herşeye boyun eğmek mecburiyetinde kalmaktadır tekel idaresine baş vurulduğunda tücar ile anlaşmamız tavsiye edilmektedir. bu vaziyet karşısında cebinde beş kuruşu olmayan halk mecburen tüccarın istediği şekilde ayrı bir şekilde sömürmektedir. Sadece bu işi bir iki tüccar yapmamakta gerisi ayni şekilde bu kanunsuz ve haksız tasarruflarını devam ettirmektedirler.

Sayın Çetin bu nebiçim düzendir binbir emekle yetiştirilen ve memlekete milyonlarca lira döviz getiren tütün ekicilerinin insan olarak türk vatandaşı olarak sadece memlekete yirmi dolar

elli dolar döviz bırakan bir turist kadar Haysiyeti, Şerefi yaşama Hakkı ve Devlet nezdinde itibarı yokmudur olsa idi herhalde bu şekilde Hançerlenmezdi sizi biraz fazla meşgûl ettim özür diler bu yazımı gastenizin bir köşesinde neşrini saygıyla Arz ederim

Ziya Batur
Karaova
Bodrum

MEKTUP 46

Sayın Çetin Altan Abiciğim

Agabeyciğim memleketimiz kötüye doğru gittiğini ve gittikce gerilediğini görüyoruz fakat buna niçin niçin engel olmuyoruz bütün gün gözlerimizi kapıyoruz bir memleketin durumu biz Türk gençliginin durumu degil bilâkis o memleketin üzerinde yaşayan her vatandaş genç ihtiyar hepsinin durumudur işte yalnız milyonlarca dönüm eraziyi o üç beş azınlığı teşkik eden zengin insanlar faydalanıyor biz ise fakir gençler bunlara köle olarak çalışıyor buna rağmen çalışmaları yetmiyormuş gibi üstelik kovuluyor bir ton küfürlerle kırbaçlarla sırtlarına vurarak dayak yedikleri oluyor bütün bunlar gözlerimizin önünde sanki eski çağlarda yaşayan insanlar gibi neler olmuyor işte Altan abicigim onlardan bir farkımız sanki yoktur yalnız farkımız boğazımıza bir ip kaldı takmadık Ey..... Türk gençleri uyanın uyanınki bu mukaddes vatanımızın topraklarımızı bu zalim kötü esrarengiz ve kadlarca kendi çıkarlar icin kanımızı emen zenginlerin elinden bir anda sökülüp kurtaralım size söylüyorum Türk gençleri... söylüyorum bizleri kurtaraçak olan Çetin Altan abi sizsiniz çünkü gazete sütünlarında hakikatları meydana döküyorsunuz Altan abicigim yeterki azimli olun biz buralarda siz oralarda hakkımızı arıyoruz kimse bizlere bir şeycik yapamazlar çünkü Adalet Allahtan Çukur ovada yani Adana bölgesinde % 80 ni uyanmıştır bizim evet ben köylü kardeşinim geçen seçimde T.İ.P. si 85 Reyle yani bütün partiler den 85 Rey almak suretiyle kazanmıştı fakat. O zaman etraf köylüler bizlerle alay edip gülüyorlardı şimdi ise bizleri taktir ediyorlar diyorlarki siz her şeyi bilen insanlarsınız gittiginiz bu yol çok güzel bir yol şimdi hepsi bizden taraf bütün milleti dilinde dolaşan

T.İ.P. dir Yalnız niçin gezmege gelmiyorsunuz Tarsusa bunun cevabını gazetenizde gözluyorum

Bir Türk gençci olarak Akşam gazetesini tam 3 yıldır okuyorum meğersem biz nekadar kör insanmışım ama her şeyi öğrendim sanki dünyaya yeni gelmişim abi... Altan abiciğim satırlarımda bir kusur varsa sizlerden çok çok özür dilerim kusura kalmayın çok acele oldu Yalnız bu mektubun cevabını Pazar gününe düşürmeyınki okuyalım 250 kişi bunu gözlüyor

Saygılarımla selamlar

T.İ.P. si Sa. C. adım

yazılacak öyle çok şeyler varki malesef kalam bile yazamaz Amerikan sümürgesi altında yaşayan insanlar Allatan korksunlar

Kurban Bayramınız kutlu olsun

en yüksek dileklerimle

işlerinizde başarılar dilerim

20.Mart.1967

Pazartesi

MEKTUP 47

Çok Muhterem Sayin Çetin Altan

Demirel Hükümeti Bütçe açıklarını kapatmak için biz Fakir ve mağdur işçilerin ve köylülerin Zaruri ihtiyaçları olan hayati ehemmiyette bulunan gıda maddelerine Zam yaptığı bir hakikattır.

Durum bu merkezde iken biz Ergani Bakır İşletmesinde ESO. 2 Zehirli gazlar içinde çalıştığımız halde bize bir günden bir güne çalışmadan bir Saat fazla mesayi aldığımız vaki değildidir.

Hal böyleiken beri tarafta hiç bir gazlan ve dumanlan ilgisi olmiyan memleketin öz evlatları pozisyonunda bulunan memurbeyler Kalorüferli Dairelerde Maroken koltuklarda ve kırıstal masalar başında oturarak Normal mesailerine doğru dürüst gelmedikleri halde Maden Yeri Zammı aldıkları yetmiyormuş gibi birde yanlış anlaşılmasın Normal mesailerine gelmiyen memur beylere senelerdenberi her ay muntazam fazla mesai verildiği ödenen Bordrolarla sabit olduğu bir hakikattır.

bu fakir milletin dişinden tırnağından kesipte mahdut bir zümrenin boğazına akıtmak ne derece doğru olup olmadığını siz milletvekillerimize duyurmayi biz işçiler bir borç biliriz.

bu mevzuyu millet meclisine getirmenizi siz işçi partisinden mutlaka beklemekteyiz hürmetlerimizle. 14/3/1967

Ergani Bakır İşletmesi
İşçileri

MEKTUP 48

21-3-1967

Sayın Çetin Altan

Eğer Bir kaç dakikanıda beni okuma zahmetıne ayıra Bilirsen Beni çok pek çok mesut edeceksin. Ben otuzaltı otuz yedide ikinci sınıfı okumuş üçüncü sınıfa geçtiğimiz 1938 yılında öğretmenimiz askere Alındığından ve yeni bir öğretmen de verilmediğinden öküz gütmeye başlamış bir köylü çocuğuyum. Fakat Elime geçen Kitap ve Gazeteleri okuyor içimde Bir şeylerin kımıldadığını duyuyor fakat yaşımın ve bulunduğum muhitin yetersizliğinden aradığımın ne olduğunu ve nerede nasıl Bula cağımı Bir türlü kestiremıyordum. Sadece etrafıma Bakıyor Bir Kısım insanların çok zengin çoğunluğunda çok fakir olduklarını ve yine Bir Kısım pısırık ve sevimsiz insanların daha güçlü ve sevimli insanlara Emirler verip kendilerine hizmet ettirdiklerini hatta onları umumi yerde tahkir ettiklerini görüyor ve Bir türlü hakikı nedenini Bulamıyordum Bu çırpınış içinde eski yazıya merak sardım hemen bir elif Be alarak hocaya gittim üç ay içinde Kuranı Kerimi hatım etim camide birde hatım duası yaptık ondan bundan elime geçirebildiğim (Tabi Parasız) arapca yazılı kitapları okudum Babam Kitap ve Gazeteyi çok severdi Gece yarılarına kadar Ben okurum o dinlerdi Gara göz Gazetesine de aBone oldu haftayı iple çekerdik Fakat inanki Bunların hepsi Bana bir masal gibi Gelir içimden gizli bir ses Bunların altında Kocaman bir yalan yatıyor Der idi Ama Benim görüşümde Biraz daha genişlemiş Köy hudunu aşmış ilceye kadar erişmişti Çünkü Köylü lerimiz Kaza esnafından alış verişi tiftiğe kadar deyip veresiye yapıyor ve tiftik zamanı tiftik fiatı ne kadar olur-

sa olsun Köylümüz tiftiğini istediği yere satamıyor veresiye alış yaptığı adamın gönderdiği kamyona tiftiğini veriyor ve arkasından Hesap görmeye gidiyor Fakat Fıatı o esnaf tayın ediyor tabi piyasadan o zamana göre 25-50 Kuruş aşağı aldığı ise daha yüksek tutuldugundan üstelik borçlu olarak dönüp gelirlerdi odada toplanıp Bir birlerine dert yanarlardı Birisi Şukadar borcum kaldı öbürü bu kadar diye. derken demokrat Parti Kuruldu ve Bende hakiki suçlunun sistem olduğunu anlamaya Başlamıştım hemen bu hareketi benimsedim ve demokrat Parti militanı kesildim 1948 de ankaraya iş aramaya geldim ve Bir Bakkal yanında tezgahtar olarak çalışmaya başladım Köyümlede irtıbatı muhafaza ediyor okuduğum Gazeteleri muntazaman Köye gönderiyordum derken 14 mayıs 1950 demokrat Parti İktidara geldi aradan iki sene geçti ama hiç ama hiç bir şey değişmedi yine iktisaden kuvvetli olan Fakiri sömürüyor arkalı olan arkasız olanı ala bildiğine eziyordu Benim aradığım buda değildi ama neyidi Bunu tam olarak Bir tür bulamıyor hazreti İbrahimin tanrıyı aradığı gibi arıyordum 1952 den Sonrada demokrat Partiye uğramadım Bu arada Bir arkadaşımdan temin ettiğim ATATÜRK ün Büyük nutkunu okudum Kendi çapımda anlaya bildiğim kadar Altı OK'un manasını eleştirdim ve C.H.P. 1958 girdim Bu partinin saflarında 1958-1959-1960 larda D.P Partizanlığından çok zulüm ve Hatta hakaret gördük Çünkü bir devlet müessesesinde çalışıyordum. ve Bazan mudedil D.P. liler çoğunlukta Bana Şöyle Söylerlerdi. Yahu bunlarla ne uğraşırsın geçiver D.P. ye Bir gün işinden olacaksın hem nicin bu kadar Halk Partilisin Bu partiden ne gördün derlerdi. Ben de çoğunlukla şu cevabı verirdim Ben ne pahasına olursa olsun halk partili değilim Fakat Bu gün Bu partiden daha ilerici daha halkçı Bir parti olmadığı için halk partiliyim Hakikatan Altı Ok Beni tatmin ediyor Fakat uygulaması ve parti örgütü Bünyesi hiç tatmin etmiyordu Çünkü idare halkta değil ağalarda idi. Ve uzatmayalım Türkiye

İŞÇİ PARtisinin Kuruluşu Tüzüğü Proğramı ile tam manasıyla tam Beğendim ve altındağ ilçesine kayıtımı yaptırdım Bu parti memleketimize ve milletimize hayırlı olsun sayın Çetin Altan bey başınızı ağrıttımdan özür diler ellerinden sıkar

Tekrar tekrar selâmlar sıhat ve afiyetler dilerim sağ olun.

Remzi Kılıç

MEKTUP 49

28-mat-1967
SOMA

Kıymetli yazarım

Ben saf köylü çocuğu idim. Kendikendime kazateyi okuyabiliyorum bir zamanları Demikrat İzmir gazetesine okudum bir zevk duymadım Hüriyet gazetesi okudum olmadı tercuman gazetesi okudum olmadı Arkadaşın birisi Akşam oku dedi Akşam aldım yazılarınızdan ayrılamadım bana sendemi akşamıcı oldun dediler evet dedim zengin birisi bana yazık 25 kurusuna okuma buna alşu son havadise dedi haklı insanlara sümürmesini biliyor dahası var sendemi kominis oldun dedi dona kaldım fakir ve cahil oldugum için sesimi çıkaramadım çok uzğunum bu yetmiyormuş gibi bir arkadaşım birisi bu gün gazetesi getirdi o gazettede kalben size çok sevdiğim İnsan olduğunuz için üzüldüm Necistir diyor bu gazete ile camiye gidilmez diyor elimde imkan olsa bu adamlara hesap soracam bana siz hayat verdiniz ben gazete okumaktan ve cemiyete darılmış idim yazılarınızı okudukca bununda iyi bir hareket olmadığına inandım ben 5 çocuklu bir aile reyisiyim yaz kış sacak altlarında ayakkabı tamirciliyi yaparım devlet tesekkurlerinde iş istedim Bey efendiler işçi arasında huzursuzluk yaradıyorsun dedi almanyaya gideyim dedim doktor beyin birisi kanın bozuk dedi Bende bu karsılastığım insanların hakki türk kanı yok kalbini inandım boyle cikin iftiralar yapıyorlar. hadim olmıyarak soyluyorum bu sömürücüler sana bir kötülük yapmasın Allaha duğa ediyorum bu memlikette sosyal adaletin kurulduğunu ölmeden görebilcekmiyiz bu devrede 15 millet vekili oldunuz gelecek devirde daha çok olacaksınız din kısbetine burunmuş sahte mehvacılara paydos

kusura bakma aklım bu kadar erdi yazılarımdan gazetenizde yazar iseniz adresimi acıklamayın bunlardan ne cektiyime ben bilirim mektupla anladamam bu çektiklerim yetmiyormuş gibi oglum hüseyinin bir gözü görmüyor manisa izmir devlet hastanelerine gittim. fakir olduğumuz için 130 kuruşluk bir ma yene yaptılar üzüldüm kara kara düşünüyordum yanıma birisi geldi ne düşünüyorsun zengin gibi mayene ol fakir gibi yat dedi bu sözlerin tek şahidi allahım bu cifliklerin sahibi de sumurucular sonsuz selâmlarımı sunar mumarek ellerinizden sıkarım. bize yaradan allah bu zalimlerin serinden korusun

SOMA

MEKTUP 50

ÇEtin BEY

3/2/967

Selam Eder Ellerinden Hürmetle öperim

Sizlere mücadele edebildiginiz için allaha her zaman Sizleri o fitne insanlardan korumasını dua etmekleyim Ben zavallı bir işciyim ve sizlerin yazılarınızı seneler Öncesinden beri okuyup takdir ederim ben bursanın Köylerinden olup şimdi ise istanbulda fabrikada bir seneden beri Çalışmaktayım 350 lira alıp beş nufusum ve 150 lira kira vermekteyim Demekrasi bumudur sayın kumandan çalışıp mal mülk sahibi olununuz diyorlar bizim çalışdıklarımız kendilerine yetmiyorki Bizlere yetsin komminis görüldüğü yerde ezilmelidir diyorlar Bundan iyi kominislik olurmu bu zavallı insancıklar daha Ne zamana kadar çekicek bu çileyi ben köyden Gelişim Benim işçi partisi olmam sebep oldu sen kominis partisini Tutuyorsun diye aramız açıldı fakat buraya geldim daha Kötüsü oldu çalıştıgım fabrikada her gün hakkımda şikeyet Gidiyor fakat emin olun hiç bir şeyden korkmuyorum neden Çünkü korkulacak şeyleri onlar kendileri yapıyorlar yine köyüme Gideceğim fakat nereye gitsek kötü haksızlıga tahamül edemiyoruz geçinmek için aileni çalıştırmak istersin ailen güzelse iş var çirkinse iş yok demek istediğim namuslusu iki gün çalışır üçüncü gün kapı dışarı bu kominislik degildirde nedir insanın bunları görmemesi için deli olması veya kör olması lazım Sana Şu mektubun belkide sayısını bilemiyecegim fakat cebimde taşıdıgım halde malesef atamadım ve şu satırlarımı yazmaya karar verdim ne pahasına olursa olsun bilmem şu yazılarımla sizlere ne demek istediğimi anlata bildimmi satırlarımı nihayet

verirken sonsus selamlarımı sunar hürmetle ellerinden öperim allaha seni koruması için Her an duacıyım

Şu garibana tenezül edipte gastenizde mektubumu aldığınızı bildirirseniz beni memnun Etmiş olursunuz selamlar

Adres
Kahveci riza tavşanlı eliyle
Fahri okuyan

MEKTUP 51

Köyümüzü kimse T.İ.Ş. den ayıramaz

28 Salı 1967
Mart

Sayın Çetin Altan ağabey

Satırlarıma başlamadan once kendimi sıze tanîtim. Tarsus Çağbaşı Tiznik köyü ben Salih Can. Evet ağabeyciğim 20. Mart 1967 tarihli mektubumda hiç bir konudan bahsetmemiştim biliyorum. Şimdi ise gerçek şudurki bizim köyde ilk defa Türkiye işçi partisi .c seçimde kazanmıştır 85 oy fazla olarak şayet inanmıyorsanız seçmen kütüklerini kontrol ediniz. Bilhassa şu anda tamamen köyün hepsi hemen hemen T.İ.P. ne dönmüştür. Artık kapıtalist burjuvasından kurtulup sosyalist'e dönmüştük cünkü kapıtalist burjuva sınıfıyla bizleri değil memleketimizin topraklarını zaman zaman satmıya başladılar bunları hep biliyor ve görüyoruz. Ehh... Abicigim şu konuya temas ediyorumki bu gün türkiye de Adana ovası zengin olarak tanınmıştır bilâkis fakat birde köylüklerini gezsinler kimlerin zengin olup olmadıgı ozam belli olur bu gün ben bir çiftçi olarak kabûl edim kendimi fakat tapusu toprağı olmayan bir çifçi bir zenginin tarlasını ortak olarak ekip dikiyorum iyi dinle bunlar hep gerçektir mesela bir ağanın 250 dönümlük tarlasındayım işte bu ağa yalnız bir kuru tarla veriyor onu sen ekip dikiyorsun bu tarlanın sürüp ekip meydana getirmesi işçisiyle beraber masrafı dönüm başı 30 lirayı buluyor 13 lira su Parası 50 lira gürbe Parası 5 lira su amele parası 20 lira pamuk işçisinin 40 lira çapa parası 40 fayız tüccardan 100 lira zehir parası derken ve sahne ufak tefek dönüm başı 400 lirayı buluyor dönumede 200 kg. pamuk veriyor birde pazarda yani pazar yerinde 2 lirayada satamıyorsun birde

bakıyorsun Tuççara yayız cıya tekrar borçlu olarak kalıyorsun eziyette çekiyorsun üstelik bunu izah etmek çok güçtür

fakat bankalar para yardımı etse böyle olmaz ama etmis olsa böyle olmas tabi çünkü bankalar hep fayızcıların tefecilerin tüççarların mutaahitlerin sirketlerin elindedir hep bizim emegimizden bizim sırtımızdan 3 5 adam zengin oluyor işte onun için türkiye geri kalmış bir ülke oluyor

Abiciğim yeterki azimli olun

Milletinin yaşaması için müdafaa eden her fert ölmemiş ve de ölmüyecektir iste emin şartlar altında aydınlıga doğru adımmımızı atıyoruz Allah bu memleketin üstüne doğru çalışan insanlarnandır

ben T.İ.Ş Salih Can Tarsus Selamlarımla allaha ısmarladım Emin adımlarla Amerikaya paydos yeter ardık bizleri sömürdüğü kanımızı emen Amerika, yeter yeter artık

13.M.M. de 15 kişiyi Dünya lanıyacak

Abi Cevabımı gazenizin yani sizin köşenizde okuyacagım

Aydınlıga doğru yürüyen T.İ.S. Partisi Tiznik Çagbaşı

Köyü

Tarsus

Abi ben burada köy kahvecisiyim yalnız kâve benim değil bir ahbabımındır ben çalıştırıyorum bir görseniz şu an bile bizim T.İ.Ş.'nin lafı oluyor hepside bu Partiyi destekliyor hemen hemen diyer partiler lâv oluyor

MEKTUP 52

28/3/67

Muhterem çetin bey

Hurmetlerimi sunar en samimi dileklerimle ellerinizden öperim mücadelenizde başarılar dilerim

Not çetin bey mektupumu piraz uzun yazmak mecburıyetindeyim şahsımı kast ediyorum ben sosyalise susamış bir insanım Evet sizde sosyalissiniz ama kendi çapımda belki sizden fazla sosyalizime önem veren bir arkadaşınız olduğumu Hatırlatırım Not çetin bey sizlerin hayatını 1952 senesinDen bu yana çok yakından takip ediyorum yani ünüverste Hayatınızdan bu yana mücadele ve Fikirlerinizin hayranıyım Bak çetin bey ben afirkayı gezdim ingiltereyi Fıransayı belçıkayı hollandayı isviçcireyi isveçi danimarkayı Fillandayı alman yayı yoguslavyayı budapeşte macar istanı ve bulgar istanı gezdim ve eniyi bir idara seçdi isem o da sosyalizim oldu Neden gözlerimle isveci gördüm Halkında bir huzur bir refah var artık kapitalisime son vermiş bir millet olmuş bunnarı size yazmadaki Maksatım şudur yürüyün azminizden yılmayın ve yılmamAya azimliyiz bizlerin bu avurpaya gelmesinde sizin ve Partimizin çok büyük avantacı oldu biz türkiyenin her köyünden beş kişi turkiye ye döndükmü o koca işgembeli zındıklardan hakkımızı istiyecgiz artık Bunun zamanı gelmiştir bu sosyal adaletin mutlaka türkiyeye gelmesi lazımdır. Artık bu Kapıtalizimin suyunu ısıtma zamanı gelmiştir Not ben şahsen manısanın somakazasının kurtuluşmh-sinde oturuyorum 65 seçimlerinde izinli idim seçım kurulundada vazifeli idim ve o an içinde halk Partili idim tasniflerde nazarımı dikatımı çeken şu oldu sizin Partıniz daha Egeye yeni yeni şehirler tanıyordu birde bakıyorumki Her köyden tipin – 3

– beş reyi geliyor kendi kendime Düşündüm ha bak yavaş yavaş köylü bile uyanmaya başladı dedim şimdi ise Partinizin en Kuvvetli bir üyesi oldugumu inanır emin olabilirsiniz. çetin bey her ne olursa olsun etiketle degilde kalbile bağlanmak ve inandı dava hakiki olmak azmi ve iradesi zayıf insannarın saflarımıza girmesinden girmemesi Daha hayırlı olur dışı bir çeşit içi başka bir çeşit olan insannardan hiç bir zaman hayır olmaz korkmayan Hayatda bir sefer ölür korkan her an ölüdür

Not çetin bey son günnerde

Birde egeli çikdi buda Nasıl adamdır mendiresin Parofosurlarından mı buda acaba ona egeli ismini çok yannış vermişler o egeli degil o Afrikalı bile olamaz

Not birde şu başvekilin gezisindekonuştu kelimelere Degineyim ama durmadan gülesim geliyor bir vatanDaşın birisi sordu Efendi biz ıspanağın kilosunu 3 liradan alıyoruz buna Ne diyorsunuz dedi cevapı şu oldu hayır Pahalı degil kazancınız az oldugu için Pahalı geliyor ulan zavalı bir başvekil cevapmı veriyorsun vatandaşla dalğamı geçiyorsun bunun cevapı şuna benzer mariyan tuvanetden halkın ekmek istedigine benzer başka hiç bir şey degildir mendiresi vatan cepesi götürdü bunnarıda insalah Hak ve hüriyet koruma kanunu götürürde bu milletin kaderi ile oynamazlar Mendires sahtekarlıgını yapdı ama Alahtanda cezasını aldı işte bunnarda din masgesinin Altından kendilerinin bir günkü yaşadıgını kar sayıyorlar Ama bu sefer yasdı ada yok. cetin bey şu sözü unutmayacağım Artık o ahmet bilginin Başkannında meclisi terk etdiniz zaman Moskovaya diye bağırdılar bunun cezasını vedersini Ne kadar bir zaman sora verilecek bunnara Acaba

Not Daha çok yazacaklarım Var insallah ileride yazar birbirimizle tavasutda bulunuruz

Bütün Partili arkadaşalara selamlarımı sunarım

Yobazların Moskovaya sözü üzerine daha yüz misli azim ve kuvetlenmenizi dilerim

Hurmetler

Çetin bey bu millet Ne zaman kendi kaderini tayın edecek acaba adam buzgibi Masondu bu millete hacı ogluyum hoca ogluyum Derken bu halka yuddurdu silindi bir Nolu devlet Adamı oldu artık bu millete Ne şekil davranmalı Cetin bey bu millete Piraz yacılık yapmak lazımdır Köylerde kazalarda bulunan bazen taraflı adamlar vardır Bu adamı siz tanımasınız zararı yok tanımayın ona bayramlarda birer kart atın bazen gazete gönderin Halk yakından tanıya bilsin o köylü bak bize Felence Partiden gazete geliyor M.V. kart geliyor diye PuraboganAsını yaparlar Not Çetin bey size şunuda hatırlatmak isterim bu Millet Caminin kapısı nereden acılıyor bilmez dinim dinim der durur sahte din istismarcıları diyorki bunnara sosyalizim gelirse dinimizi kaldıracak mallarımızı alacak diyorlar Siz bunu o cahil milletin kafasına sokun sosyalizim Dini Asla baltalamaz sosyalis ülkelerin dinide var mülkiyetide var deyin Not cetin bey sizinle sık sık mekduplasmam lazım bu ana kadar zaman ve zeminnerim müsait olmadığından sizinle Teşriki mesayi yapamadım bundan sonra her an için Sizinle çalışmalara hazırım kısmet olursa 8 inci ayda Türkiyeyede temelli donüyorum belki sizlere daha faydalı olurum Not bana nasıl kolay Gazete gönderme imkanı olur abonomu yoksa bir bai vastası ilemi tez gelir Bana malumat yazın ucureti mevzu bais degil aylık mı göndereyim 15 günnükmü Bana yazın bu mektupumdan Bazı özetleride Gazeteye yazmayı unutma mekduplarınızı Beklerim Hürmetler

Ali Coşkun

MEKTUP 53

İZMİR 9 Mayıs 967

Türkiyenin tek yazarı, benim milletvekilim, sayın çetin altan. Bu size gönderdiğim haz dolu samimiyetimle ikinci mektubumdur. Birincisine ise bundan dört veya beş ay önce yazmıştım, elinize geçtimi bilmiyorum. Aşağıda yazacağım bazı hususları mümkünse teferruatlı olarak nedenleriyle okurlarınıza açıklamanızı rica ediyorum.

Senelerden beri çeşitli yerlerde çalıştım, halen İzmirde taksi şöförlüğü yapıyorum. Arabama binen müşterilerin çoğunun siyasi fikirlerini aldığımda görüyorumki sizin uyarmanızla bilinçlenmiş benim gibi size takdir eden bağlanan vatandaşlara çok görüyorum. Bilhassa ben akşam gazetesindeki yazılarınızı ve ant dergisini devamlı okuyup memleket hakında çok, pek çok şeyler öğrendim. Kendi çapımda bazı arkadaş ve dostlarıma fikirlerimizin doğruluğunu benimsettim. Bu sefer size İzmirde eşrefpaşadaki konuşmanız sırasında ilk defa gördükten sonra sosyalizm uğrundaki mücadele gücüm dahada arttı.

Ben üç yıl önce çiyli hava üssünde amerikalılara ait servis otobüslerinde çiyli – İzmir arasında üç sene şöförlük yaptım. Amerikalıların Türk halkına, Türk işçisine nasıl hakir gördüğünü, nasıl ezdiğini, nasıl aleyhimize tavır takındığını gayet iyi bilirim. Otobüse binen amerikalı küfürle karışık dalar afedersiniz «gadden hakin, bol şit» diyerek yumruklarını sıkar içeride şayet oturacak yer bulamamışsa oturmakta olan bir Türk işçisinin kolundan tutuğu gibi dışarı fırlatırdı. Bazıları ise öffleş gibi Türk sigarası kokuyor der basar küfürü, ezer pençelerinin altında sigara izmaritini özgürlüğünü isteyen vietnamlıyı ezdiği gibi

ezer ezerdi, daha neler neler. Şayet bu yaptıklarını sezer görünür gözünü yumup ağzını kapamazsan hemen işine son verilirdi...

Hava üssüne girebilmek için gerek Türk, gerek amerikalı olsun askeri ve sivil personele kart verilir kartı olmayan kimse giremez diye, bu madde ise Türklere uygulanırdı yalnız, ama amerikalı olunca iş değişir gözümüzün önünde kendilerinde milliyetçi sıfatını takan o burjuva sosyetesine mensup kadın ve kızlara treyler parktaki evine götürür viski ve salem sigarasiyle uyuturdu sebebi malûm, ninni çekecek.. Ben orada çalıştığım sıralarda kordondaki denizcilik bankasında asılı duran bayrağımızı bir amerikalı yere indirip parçalamıştı, bunun faili bir müddet buca cezaevinde tutuklu kaldı bu müddet zarfında hava üssü ile cezaevi arasındaki 70 km. lik mesafeye rağmen her gün üç sefer olmak üzere yemeği saatinde amerikalı bir polis nezaretinde görevlendirilen bir vasıta ile ayağına kadar büyük bir itina ile getirildi. İşte bize sözde dost olan amerikanın gayeleri, yaptıkları ve yapacakları. Daha şimdi bile İzmir sokaklarında bu adamlar Türk halkına karşı küfürlerini, yumruklarını sallaya sallaya gezer dolaşırlar, hiçkimsede ağzını açıp birşey söyleyemez amerikalıya. Sanki bu memleket bizim değilde amerikalıların. Bir gün bir amerikalı, bir arkadaşın taksisine biniyor ücret meselesinden dolayı münakaşaya tutuşuyorlar, neticede karakola götürüyorlar. Amerikalı karakolda yumruğunu şöför arkadaşın gözüne patlatıyor ve iki seksen uzatıyor. Hemde bizim karakolumuzda, bizim polislerimizin gözleri önünde. Neticede bir çift patlamış göze karşılık, amerikalı yetkililer gelip vatandaşlarını alıp götürüyorlar gemisine...

Şimdiye kadar muhtelif yerlerde sigortalı olarak beş sene kadar çalışmışım. Bu müddet zarfında ücret olarak aldığım cüzi paraya karşılık bana sormadan tıkır tıkır şu ihtiyarlık, şu hastalık diyerek muntazaman kestiler maaşımdan. Bu günler içinde hastalandığım vaki oldu, bana ilâçını verdiler yo, tedavimi ettiler hayır. Bu raddeye gelmişken maddî ve manevi durumumu

kendi kendime acıdım. İş yok, ev yok, karı yok, umut yok diye. Vah zavalı vah diye düşünürken, aklıma sigortadaki paralar geldi. Gidip alayımda kendime bir gecekonducuk bari yapayım dedim. Çünkü, senelerden beri ev kirası verebilecek kudretimde kalmadı. Gidip istediğimde 60 yaşıma girdiğim zaman ancak verebileceklermiş. Burada da işçiye indirilen bir darbe var diye başımı iki avucumun arasına alarak düşünmeye başladım. Şu meseleyi bulabildim. Kordonda sosyal sigortalara ait on katlı şahane apartmanlar var. Demekki benim ve benim gibi işçi kardeşlerimin paraları bu apartmanlara yatırılıyor, senelerce buralarda burjuvalar için kullanılıyor. Demekki bu burjuvalar bu apartmanlarda denize karşı sefa sürüp zevk edecekler. Ben ise o bana tepeden bakarken açlıktan sancıyan midemi dinlerim. Birde bu apartmanların balkonlarına oturan kompradorların yüksekten, yüksek perdeden attıkları sosyetik kahkahalarını. Burası alsancak biraz ilerdeki apartmanlardaki görüp duyduklarım. fakir bir vatandaş başına kasket, ayağında yanlarından yırtık lâstik ayakkabı, çulâkinden pantalon, sırtında yamalı gömlek, ellerinde ise iki güğüm birinde pekmez birinde ise tahin, bunları satıp ekmek parası kazanacak vatandaş etrafına şöyle seslenir. tahan pekmez var diye avazı çıktığı kadar bağırır. Hemen yüksek apartmanın balkonunda oturan erkek kapitalist sesi ona mukabele eder alaylı alaylı tahaaann pekmeeezzz vaarrr diyerek burjuvaların karılarıda kahkahalariyle katılırlar bu alay tarzına hah, hay hah, hay diyerek. Biraz ilerdeki apartmanların önüne geldiğimdede şu manzaraları gördüm. Gene kadınlı erkekli burjuvalar balkonlarda. Sokaklarda ise apartmanı konteslerinin köpeklerini gezdiren, fakat kendi çocuğunu bile imkân bulupta bakmıyan zavallı genç kadın hizmetçiler.. İçim sızlar bunları görüp yaşadıkça. Vatanını seven, milletini düşünen gerçek vicdan sahibi bir insan için çok acı bir olaydır bunlar çok acı. Bunlar mıdır insan hakları?. Alsancak ve güzelyalı caddelerinde şunlarıda görürüm. Otobüs duraklarında oldukça nadir bekle-

yen şık – şık hanımlar, beyler. Duraktan iki dakikada bir geçen yeni yeni troleybüsler, fakir semtlerin otobüs duraklarında ise saatte bir kere ancak eski bir otobüs geçer ve saatlerce bekleşen duraklarda yığın yığın insanlar.

İzmirdeki tütün işletmelerine girebilmekte büyük bir mesele ve yürekler paralayıcıdır. İşletmenin açılacağı günün öncesinde geceden girmek isteyen nekadar kadın, kız varsa ekmek ve peyniriyle gelir 12 - 18 saat kapının önünde hepbirden bekleşirler, giriş kaydını yaptırabilmek için, yazılmadan oradan ayrılmasına imkan olmadığı için hemen hemen hepside oldukları yerde def'i hacet ederler.. AH bunları görüp yaşadıkça biz proletarya sınıfının biranevvel bilinçlenerek, uyanarak kendi ağırlığımızı devlet yönetimine koymamız gerekmektedir. Buna benzer karşılaştığımız zorluklardan kurtulmak için kendi haklarımızı arayabilmemiz bakımından kendi aramızdan seçeceğimiz emekçi aydınlara meclise göndermemiz icabetmektedir. Burjuva sınıfının kendi haklarını koruyabilmesi için kendi adamını seçerek meclise gönderdiği gibi. Bunuda ben gözlerimle gördüm, şöyleki. İşçiyi sömüren tütün tüccarının hususi arabasında şöförlüğünü yaptım. 1965 seçimlerinde C.H.P. adayı'nın emrine bu arabayı vererek İzmirin bütün köy, bucak ve ilcelerinde seçim propagandasına gönderdi. Söylediği yalan sözlerin mükâfatı olarakta C.H.P. listesinden milletvekili seçildi. Şimdi C.H.P. milletvekili olarak kendi burjuva sınıfının temsilciliğini yapmaktadır mecliste..

Bütün samimiyetimle candan selamlar, sonsuz sevgi, saygı ve hürmetlerimi sunarım. Sağol, varol, Allah yardımcın olsun...

ULVİ ACEMİ

Ulvi Acemi

Halilrifatpaşa Caddesi
334 So. No: 52 İZMİR

MEKTUP 54

16 Nisan 1967

Muhterem Çetin ALTAN ağabey..

Çok kıymetli dakikalarınızı aldığım için şahsınızın Büyük kişiliğine sığınarak samimiyetle özür diliyorum.

Uğrunda ömür yitirdiğiniz inanışın gerçekliğini, büyük bir inançla kabul eden kişi olarak size yapılmak istenen gülünç fakat iğrenç komploların tepkisi ile bir işçi bir Türk ve nihayet bir insan olarak. Bu satırlarımı ele aldım.

Beni Realist yapan siz büyük insanın gerçek fikirlerinin. Haykırışı ile o iğrenç fikirlerin hamilleri olan kişilere benimde bir iki kelimem var.

İnsanlığın gerçek mutluluğuna erişen kişilerin tutuğu yol, uğrunda caba gösterdikleri inanışın kavuşulduğu istikamete götüren bir vasıtadır.

Yol vardır karanlık, yol vardır aydınlık, karanlık insanların yolunu şaşırtır. Aydınlık ise doğalın kanunudur.

Kişiler vardır doğalın kanununa saygı duyar. Kişiler vardır kişiler vardır bu durdurulamıyacak oluşuma set çekmek için her şeyinden verir. Gerçek olan kişi umudunu gölgeler düşürmez Realitesinden, tek bir kelime dahi taviz vermez, evet 20 inci asrın medeniyetleşmek için çağın insanlık uygarlığına. Kablumbağa misali ayak uydurmaya çalışan Türkiyesinde kişiler vardır. Dindar görünür değil dinin imansızın bile tiksineceği iğrenç şeyleri yapar. Kişiler vardır. Vatanperver görünür. Mutlu Türkiye derken. O mutlu dediği Türkiyenin bilmem kaç fert'inin. Anadolunun. dağında taşında, toprağında. yarık yarık olan eli ile yüzü ile. Bütün mutlu yaşantılarından yoksun, günün

doğuşundan batışına kadar bir mahluk misali kahpece, çalıştırdığı bilir.

Yine kişiler vardır, oğluna kızına yakınına, doğum günlerinde son model kuyruklu otomobil alanların memleketin gelirine en yağlı tarafından konduğunu bilir. İşte o kişiler. Ağzındaki palavra lugatının edebiyat tekniği ile seneryoladığı sönterini sözde millet, gerçekte kendi çıkarı uğruna (Mutlu Türkiye) (Büyük Türk Milleti) sahnesinde oynadığını kendisininde bu rolü oynıyan bir aktör olduğunu. Rolün gerçek sözlülükte aslı olmıyan bir takım sanat olduğunu bile bile yapanların aradığı ortamın. Felsefesi demokrasidir.

Demokrasi, insanın insanı sömürmesini değil, özgürlük emreder. Özgürlük bir insanlık hakkıdır. Bu uğurda atılan her adım, insanlığı gerçek mutluluk yolunun başlıyacağı yolun sonuna götürür.

Ama Türkiyede gerçek insanlık mutluluğunu getirmek için ömrü pahasına savaş veren kişilerde vardır. Bir de şu vardır. Bu da güneşin doğuşu kadar gerçektir.

Hakları uyutulan insanlar. Haklarını uyutanların ağzı ile bir olupta. Hakları savunanlarız (ÇAMUR) atarsa, fertleri oldukları memleket bir karanlığa Hiçe yuvarlanıyor demektir.

Karanlıkta gözler görmez, yanan ışıkları. Söndürmeye kalkışmak ise, karanlıkta vatanın boğulmasına zemin hazırlamaktır.

Şu unutulmamalıdır ki.

Mutlu ve mutsuz insanların yaşadığı topraklarda huzur ve suskun bir zaman baki kalamıyacaktır.

Anadoluda her gün milyonların ahını alan o kanlı ellerin ruhunu taşıyan, kendi umutlarını milyonların kaderine peşkeş çeken, vicdanların sahiplerine bildiriyorum. Söndürülen bir ışık yerine bin ışığın yanacağını, ve inandığımız davanın temiz duyguları ile. Onlara, iyi niyetimizle.

Bu mevsimde yeşeren ağaç yapraklarının gelecek mevsimlerde bulunmıyacağını onların yerine onların gibi yaprakların

geleceğini ve insanın ömrünün bir yaprak misali tabiat varlığı olduğunu bildirir. Şayet gelecek kuşaklarda mutlu insanların ve gülen çocukların gülüşlerinden pay kazanmak istiyorlarsa ışık söndürecekleri yerde söndürmek istedikleri ışığın aydınlığı ile Vatan Sevgisinin Mutluluğunu aramalarını tavsiye ediyoruz.

Hüseyin Gönlü
24 yaşında bir Türk, bir işçi, bir insan
İZMİR
Cum. ah. 6644 S. No: 1
Karşıyaka

Ç. A. Ağabey

Ancak ilk okul mezunu olduğum için. Sizi, güç durumda bıraktığımdan özür diliyorum.

H. G.

MEKTUP 55

- 4 - 1967

Sayin Çetin ALTAN Bey

Zizlere şü mektübümü üzülerek değil sevinerek yazıyörüm. Hörüz otmayı başladi Fekir oyanmaya başladı Ben ASLAN URFAliim AMA CHP li AMA zizin yazinizi öküye öküye SAPINA keder sösyelistim AMA bili ki şu dürümde CHP ölsun – AP – 100 de 35 TIP. e dünmiştir Guzunuz Aydin ve elimden gelane keder çalişecağim namüs uzerine suz veriyorum Benim yeminim 1965 seçimlerde millete soz verdigi ve kürside Bağıre bağır namüsümün uzerie soz veriyorum Demrelin sözüne benzemez

Mehmet Çoban Ali dede MA
Sok: 83 no 25 ADANA
seygilerimle sunerim

MEKTUP 56

AYDIN: 17-4-1967

Sayın Çetin Altan Bey

Herşeyden evvel sizleri teprik eder. Ulu Tanrımın sizmücahitleri Türk milletine bağışlamasını dilerim. Dokunulmazlığınızın kaldırılmasına uğraşanlar avuçlarını yalasınlar. Geçti artık o günler bu millet uyanıyordur ve uyanmalar günden güne çoğalmaktadır. Üzüm ermesi gibi bir olaydır bu, evvelâ koruk ben verdi o beni görenler olgunlaşmaya başladı, salkım tamalanmak üzeredir. Bu salkımı tamamlamak aziz milletim için hayırlı ve uğurlu olacaktır. Allah bizimle beraberdir daima doğrunun yardımcısıdır. Bizim dinimiz sosyalist akımın neticesi doğmuştur. İslamiyette kula kulluk yoktur. Faizcilik, tefecilik, ucuza alıp pahalıya satmak, ülkeyi yabancılara, kendi şahsi menfaatleri için sokmak, haksız kazanç elde etmek yoktur: Günahtır. Ulu tanrım ve onun resulü sevgili peygamberimiz daima iylikten, doğruluktan, helâl kazançtan yanadır. Çalışmayanın müslümanlıkta yeri yoktur. Zira çalışmayanları Allah sevmez. ilâhiyet fakültesi ve imam hatip okulu öğrencilerine tessüf ederim. Neyin karşısında olduklarını bilmiyorlar, din kisvesi altında dinimize balta sallıyorlar. Böylemi olmalı aydın din adamı. Halka gerçekleri anlatmalılar, neden geri kalmışız neden yüzde seksenimiz cahil ve yoksuluz. Bu cennet vatan 130 milyon insanı ferah ferah besliyecek güçte olmasına rağmen. Hakiki Türk milliyetçi müslüman din adamı hutbelerinde, vaazlarında halka gerçekleri söylemeli kimin kimlerden yana olduğunu açık seçik ortaya dökülmeli. İmamlığın ve hatipliğin esas vazifelerinden biridir bu. Ne yazık, ne yazıktır ki... biz sosyalistleri dinsiz ve Allahsızlıkla itham ediyorlar. Allah belâlarını ergeç verecek. Çünki! Din ve Allah

hiç bir zaman istismar edilemez. Ulu Tanrım bir tokat patlatırki nerden gelip nereye gittiklerini bilemezler, tıpkı D.P. erkanı gibi. Sosyalizim asla islâmiyete karşı değildir. Bilâkis yanı başındadır. Sosyalizim kara taassuba gericiliğe art fikirlere karşıdır. Aydın din adamları, imam hatip okulu öğrencileri senin dokunulmazlığını kaldırmak istiyen zihniyetin yanında değil karşısında olmalıdırlar. Nümayişlerini iyi ve doğru yola yöneltmelidirler. Bu mektubumu yayınla yayınlaki... belki ulu mevlâm kalplerine ilham verir doğru yolu bulurlar. Şuraya Mehmet Akif Ersoyun SAFAAT 195 nci sayfadan alınmış bir şiirini yazıyorum. İnşallah faydası olur.

Selam ve saygılarımla mutlu günlere.

AYDIN'dan bir memur dostunuz.

MEKTUP 57

18-4-1967

Muhterem Ağabeyciğim.

18 Nisan 1967 tarihli AKŞAM'daki yazınız, beni mektubu size yazmaya zorladı. « Zorladı » diyorum. Çünkü ben yaptığı işi açığa vurmayı sevmiyen bir tipim. Kendi derdimi de.

Amma!. Böyleyim diye mücadeleden kancıkça, namussuzca kaçmayı da hiç hazmetmiyen bir tip.

Ben yalnız hak bildiğim bir yolda mücadele edenim. Ama bir hükümetle uğraşacak kadar mücadeleci değilim belki. Yalnız üstüme düşeni yapmasını pekalâ bilirim.

Uzatmıyalım. Beni mektup yazmaya zorlayanlar, bizim seni anlamadığımızı söyleyenlerdir. Biz senin yazılarını anlıyamamışız öylemi? Gülerim ve ağlarım.

Analarının karınlarından düştükten ölüm döşeğine düşesiye kadar sahtekârlık ve soyguculukla uğraşan, bunu da insanlık zanneden, bize, (Proleterya) ya her şeyi yutturduklarını sanıp, hiç bir şeyden haberimiz yok zanneden, bizi, aramızdaki bir kaç satılmış itle bir tutan, ne oldum delisi zavallıcıkların haline gülerim.

Sütyenleriyle dudak rujlarının bile parasını bizden aldıkları halde, bize, evlerindeki köpekler kadar yaşama hakkı tanımıyan bir avuç hain sürüsünün haksızlığına karşı koyamayan kendi halimize ağlarım.

Bizim Dinar pancariyle meşhurdur. Pancarın her türlü bakım işinde bulunan kadınların gündeliği 350 kuruştur 360 krştur. diyen varsa benimle bir görüşsün.

Bu da, zamanında onun bunun tarlasını zorla alan bir ağayla, bir zamanlar, elinde tek tüfekten başka bir şeyi olmıyan, ama

şimdiki hale nasıl geldiği meçhul bir (hacı) ağanın ve daha birkaç zenginin kararlaştırdığı fiat. Köylerimizin sefaletini anlatmaya lüzum yok. Bunun arzu edene ispatlı olarak tek tek anlatabilirim. Çetin ağabey; senin yazılarını köylülerin ve işilerin okumadığını söylüyorlar. Yüzde 80 i cahil olan bir ülkede bu iddia yanı doğrudur. Bunu mantık kabul eder.

Peki senin yazılarını anlayıp ta, gerçeği benliğine sindiren bizler ne güne duruyoruz?

Siz neden o susak ağızlılara bunu söylemediniz?

Ben hakikatı öğrenirim de bizim 50 kişilik sülâlemiz karanlıkta kalırını? Dinar'dan ben gibi 100 kişi de mi çıkmaz? Bugün bu kadar, yarın ne olur?

Konya Teknik Ziraat Okulunda iken, bir müdür muavini vardı. Bir gün bize: «Komünizme sakın kapılmayın. Komünistler önce fakir tabakayı ele alır...» diye bir nutuk çekmişti. Belki bizi unuttuğunu zannetmişti. Bu muavin, böyle diyordu da; «siz bu okuldan mezun olunca, başka okulları kazanamayınca ne olacaksınız» demiyordu. Onun kime komünist dediğini şimdi anliyorum. Şimdi değil 4 yıldır. Aynı okuldan, 2 yılda müthiş bir dindar olan coğrafya hocamız «Aziz Nesin çok azılı bir komünisttir» diyordu. Aziz Nesin'in, «Savulun Sosyalizm Geliyor» adlı mizah yazısıyla, çok müslüman (!) hocamızın sözlerini karşılaştırınca ortaya çok somut bir gerçek çıktı. Bu hocanın Akşehirde geniş meyve fidanlığı varmış. Lâfın kısası biz ne cahiliz, ne de anlayışsız. Üstelik enayide hiç değiliz. Biraz geç uyanmışız o kadar. Burjuvaziye ne olduğumuzu da bilincimizle göstereceğiz.

İnsancıl sesinin kulaklarımızdan eksilmemesi dileğiyle sevgili ağabeyim.

Mektubumu yayınlarsan çok memnun olurum.

MEKTUP 58

19-4-1967 – Işıklı

Sayın Çetin Altan T.İ.P. İstanbul Milletvekili

Ankara

Sizi ne şahsen ve nede gıyaben tanımadığınız bendeniz, sizin fikirlerinizi her an yakından tanıyan bir ATATÜRKcü ve cümhuriyet çocuğu olup C.H.P. liyimdir ve ortanın solunu benimsiyen bir köylüyüm 1926 doğumlu olup 5 çocuk babasıyım.

Son günlerde idaalinizin mahsûlü olan beyan ve irşadınız dolayısiyle dokunulmazlığınızın kaldırılabilmesi için girişilen çabalar belkide tahakkuk eder ederse ne olur olsa olsa dokunulmazlığınız kalkmış olur hepsi o kadar. bu millete hiç bir şey kazandırmaz. Sayın ikdidarın fakir fukaraya dokunan taraflarını kaldırsın 50, gr. vita yağı alarak 5 veya 8 nüfusuna yemek yapabilmek için yağını aldığını zanneden fakat bana gelipde 50 gr. vitayı 2 yumurta ile alırken hayta yaşamaktan küs Beymiş olanları görsünler, nerede boş keseden para harcıyan çömertler hani her vatandaşın tenceresini açıp bakarak vatandaşının derdine deva olmak istiyenler, nerde işsize iş topraksıza toprak evsize mesken dağıtanlar hani sosyal adaletten bahsedenler, daha neler neler şimdi anlaşıyorki sayın iktidar birkaç millet vekilinin dokunulmazlığını kaldırmış olmakla çembere düşmüş birliğini kurtaran kahraman gibi övünecekler ki bu övünmeler ise aczin bir ifadesinden başka bir şey olmayacaktır. filhakika Türk milletinin gerçek ihtiyacına cevap verecek Türk işçisinin ve köylüsünün emeğinin değer taşımasına doğru hiç bir eğilme görülmemiştir. Türkiyede işçi nedir köylü nedir bu toplumlar nasıl yaşarlar ve nasıl yaşaması lâzım geldiğini kazancının kimler tarafından nerelerde toplandığını, yurdumuzda ise kimlerin zararlı olduğunu

ve hangi yollardan refaha ulaşabileceğimizi köylü çocukları nasıl ve nasıl okuyabileceğini köylünün mahsulûnun nasıl değer bulacağını. ve yarından emin olarak emeğinin karşılığını almak her vatandaşın hakkı olduğunu bu hedefler hangi yollardan ulaşılacağını sayıp döken siz çetin altan'lar İlhami soysal'lar İlhan selçuk'lar gibi nice idaâl yazarların bizleri uyarmalarıyla irşad etmişsinizdir. LHz.) peygamberin bir hadisidirki, Hakikati söylemek her müslümana vaciptir Alime ise farzdır, diğer bir hadis ise, varlıklı olanlarınız darda olanlara yardımda bulunun der işte sizin beyanınız bu hadislere uymaktadır ki, size komünist diyenler ta kendileridir. Zira Alimiz bilginiz derler yalan söylerler varlıklıyız zenginiz derler fakiri sömürürler. İşte böyle bir ortam içerisinde takdire değer başarılarınızdan dolayı sizleri tebrik eder daha nice başarılara ulaşmanızı Allahdan niyaz edip memleket ve millet için daha hayırlı işler temenisiyle hürmetlerimi sunarım.

Mehmet Doğan

Bakkal Işıklı Nahiyesi

Çivril

Not: Şimdiye kadar hiç partinin ve elemanların seviyesine inmediği köylüye, sizin kadar memleket gerçeklerini olduğu gibi anlatmamışlardır. Bütün eyi niyet sahibi köylüler TİP olmasaydı ibzi memleket gerçeklerinden hiç bir parti haberdar etmemiş idi düşüncesiyle sohbet halinde kahvelerde her zaman konuşuruz bu ifai görevinizden dolayı nekadar iftihar etseniz azdır.

MEKTUP 59

19.4.1967

Sayın Çetin abî önce kalbimle beraber selam eder hududu olmiyecek kadar uzun ömürler dilerim.

Bu son günlerde duyuyorum sizin dokunulmazlığınızı kaldıracaklarmış. Hele bir kaldırsınlarda görsünler. Hepimiz Ankaraya yürürüz. Artık millet uyandı. Eskisi gibi sömürücüleri sırtımızdan geçindirmeyeceğiz. Bu millet ve vatan sömürücülükten ve sömürgelikten kurtulacak ve bunu da size borçlu olacağız çünkü siz ve siz gibiler uyandırdı bizi. O vay cebim vay Amerika diyenleri biz seçtik o kürsüye çıkarttık. Kürsüden endirmesini de biliriz. Atatürkün bir sözü var onlar bunu unutmuşlar galibâ, ama söyliyelim hatırlasınlar. (Hakimiyet milletindir.) Bu millet istemiyor artık Amarıkanın tuzlu yardımını ve sırtımızdan geçinmesini. Amerika borç olark yardım verir malın nakliyatını kendi yapar. Malın nakliyatına iki mal değeri öderiz. Esnaf kooparatifi esnafa yardım yapar fakat torna makinasını Amerikan malı almaya mecbur tutar. Çünkü diğer makinaların iki misli 60 bin lira. Amerika bizi Rusyadan koruyacakmış atom mayınlarını kendi toprağımızda bize patlatmayı düşünür.

Öbür taraftan birisi 55 köyü sahipsinir. Fakiri zülümle çalıştırır. Beriki Bafa gölüne sahip olur, kurşunla gölde balıkçı avlar, Türkiyeye bir mal ithal edilecek bu işi Ahmet yapar sadece Ahmet zengin olur. Bu işi kendine verenlere kazancın yüzde bir kısmını aralarında gizli anlaşarak öder. Bu işi devlet yaparsa sömürücü selâhiyet sahibinin cebine hisse çıkması biraz zor olur, onun için canım bunu Ahmet yapsın. Yapsın tabi yalnız kendini düşünüyor çünkü.

Biz bunları istemiyoruz artık.. Çetin abi millet sizinle. Ama kominis diyeceklermiş desinler. Sizi desteklediğimiz için bizede kominis diyorlar. Bende Çetin abinin yazdığı yazı kominis ise ben böyle kominisliğe razıyım dedim. Zaten yazmıştınız abi bu devirde kim doğruyu söylerse onun adı kominis oluyor diye.

Tekrar selam eder uzun ömür dilerim abi yalnız sizden bu mektubumu TAŞ sutunu altında yazmanızı rice ediyorum ki duysunlar artık Milletin uyandığını neler düşündüğünü.

(Sizin Mucadele hayranınız) İsmi F. S. İskenderun

MEKTUP 60

15-4-967

Çetin Altana

SayınBağcıoğlu Kemâl

Kendi sınıfının çıkarını iterek Geniş Halk kitlelerinin çıkarını savunan Ünlü Yazar ÇETİN Altanın Dokunulmazmığını kaldırılmasıdaki gayretinizden dolayı üzüntü duyduk.

Koca Osmanlı İmparatorluğunun hangi zihniyetle battığını batırıldığını Türk Halkını nasıl KASTEN CAHİL Bırakıldığını. Türk Halkının CAHİL Kalmasında kimlerin ne gibi ÇIKARI olduğunu ÇETİN'den öğrendik.

Atalarımızın kanları ile kurtarılan bu VATAN topraklarını kimlerin çıkarı ugruna yabancılara kiralandığını iyice öğrendik Çetin Altandan... ve bunu hiç bir yalan ve bahane örtemez Bizi Aydınlığa, bilgiye kavuşturan Bu gibi Yurt sever, milliyetçi ülkücü ileri YAZARLARA tarih huzurunda Minnettarız.

Ben Çetin Altanın şu cümlesi ile uyandım (Açın Dünya Haritasını bakın Hangi memlekette SOL yok ise memleket geri kalmıştır = TAMAM =

İngiltere, Fıransa, İtalya, hatta Yunanistanda sol var ileri Sudi Arabistan, Türkiye İran gibi solu olmayan geri Ben Dünya haritasını bir bu yönde tetkik ettim sende Dünya haritasına bak ve dünyayı öğrenmenizi rica ederim.

Şerafettin Gökhan

Adres: Şerafettin Gökhan

SARRAF – ÇANAKKALE

Bağcıoğlu ÇANAKKALElidir son seçimde memleketi olan buradan aday olmak istedi. Kendi memleketinde seçilemiyeceğini anlayınca kaçtı. Başka yerden galiba Ankaradan seçildi.

MEKTUP 61

Abeyim Çetin Altan

Yaz abeyim yaz hemen yaz yazıların görüşün fikrin kalemin bütün Anadoluyu sardı Edirneden Taaaa hakkariye kadar sardı yaz memleket evladının derdini yaz yaz emekçi dul öksüz fakir irgatların halini yaz ki az gelirli memurun yaz sanatkarın halini yaz yaz Abeyim çukur ovada 6 lira gündelikle çalışan kadınlarımızın halini yaz yaz Abeyim 6 lira ile gecinemeyip namuslu kadınlarımızın zamanın namuslu kızlarının şimdi geçim zorluğundan 4-3-2 çocukla dul kalıp çukur ovada 6 lira gündelikle çalışıp 6 lira ile idare edemeyip o zamanın namuslu kızları Namuslu kadınları kendilerini bile satmak zorunda kalan namusluları yaz yaz abeyim yaz emekçiye namusluya komünüs diyenlere yaz yaz Abeyim yaz Atatürk gitti 1 icik Türküyesinde milyonlarca Atatürkcü bıraktı Bu millet Atatürkünü unutmadı Namık Kamalini unutmadı Şinasiyi unutmadı ve hatta zamanın vatan haini vahdettini bile unutmadı sen yaz yazki bu millet senide 1965 in Namık Kemali diye bilsin yaz Abeyim yaz korkma yaz.

Cevap beklerim. Ellerinden öperim.

A. Korkmaz Soysal
Tepe başı Nahiyesinde
Ermenek
KONYA

Not: Abeyim yarım 1 Adet duvarıma Asmak için fotorafınızı beklerim.

MEKTUP 62

24 – 4 – 1967

Sayın Bay Cetin Altan İstanbul milletvekılı sonsüs selamlarımın kabulunu rıca ederim sayın Cetin altan dokunmazlığınız istiyen ikdıdar ne maksatle isttedıgını fevk alade biliyoruz Beş on gişinin menfatıne manı olmak isttedığını içindirki cikarcilerin işine gelmıyor sayin demir el 30 milyon nufusu 25 Nezere almıyor ancak Beşını tütıyor Bunuda Herkes Bılmıştır köyümüz yüz yirmı Hanedır 115 Hana fakirdır Hepiside ellında emeklıdır 14 sat ağanın kapısında Beş lira yomıye kazma kazarlar üstelikte ağa gelır kofur eder fukara esir gibi çalışır akşamda yemek vermez aç yatar Hal Buyle iken memlekete Rafa var demek adeta Bize köfur etmek demektir sayın demir el sanki fakirler gendine Rey vermemiş gibi sayın Çetin altan ikdıdar diyorki toprak yoktur kimlere yok fıkaralara evet ağalarda uyle diyorlar Halbüki Bizim köyümüzde üç gayvür çiftlık vardır ağanın zümetindedır Hiç kimse sormiyor Bende dokuz Baş Nüfusüm Hiç Bir Hat yarım yoktur on seneden Beri calilikten Beş dönum bir yer açtım Bağ dikiyorum ağalar ceker Bir de Hazine vekilına soylaler gelir Bize kafa tütar peki efendı Benını Kazmemin gürüyorsün ağanın zınçirlisını gürmiyorson aldığımız zeman şimdı siiz tevkuf ederım ha sayın Cetin alta miletin devlete itimadı kalmamıştır ağanın dedıgı olüyor. onun için fakır ağada korkiyor egerki toprak isterseniz sizi köyde kovarız diyorlar sayın demirel Bü çürük gemile Bir da yolci alamiyecektır çünki Biz köyde yaşadığımız için vezıyeti iyi Biliyoruz köylü cok perişendır durte Birine tarla veriyor kazmasını kiziyor pabığını topluyor Naylone yükliyor al ağayı fakırde Borçlu eve gelıyor sensüz selamlerımın kabülunu

rıca ederim Nazık ellerinden öperım gönderan yumurtalık kazası Narlı ören koyu Bedir elçi kösüre bakma Ben Heç mektep görmedım yazımda nukselir vardır.

MEKTUP 63

Sayın Çetin Altan Bey

Senelerden beri yazılarınızı zevkle okurum. Tutuğunuz yolun Hak yolu insanlık yolu insanların insanca yaşama yolu olduğunu yazarsınız memleket gerçeklerini açık ifadelerle dile getirir çoğunluğun bilmediği pek çok haksız işleri ortaya atarsınız.

Fakat ne yazıkki dünya gidişini görmeyen bildiklerinden şaşmayanların temiz, saf ve eğitimden mahrum vatandaşları nerelere sürüklediği de malumumuz.

Sosyalist kelimesini bir heyula gibi bu saf ve temiz insanların karşısına çıkaran ve bu kelimenin altında bir takım feralıkların yattığını yazan ve anlatan zavallılara ne denir.

Utanmasını bilmeyen haya yoksunu dar görüşlü bir zumrenin kötü niyeti ve kötü propagandasıdır bu.

Halkı bu yolda korkutanların gözleri kör olsun fakat genç nesil ve aklı selim olanlar memleket ve halkın davalarını kimlerin savunduğunu geçte olsa anlamaya başlamıştır.

Her halde bu memleketin çilesi dolmuştur. Eyi günler Elbet gelecektir.

Sizler için fenalık düşünenleri Allah kahretsin ulu tanrı yardımcınız olsun bilvesile selam ve hürmetler

Emekli Sağ. Me.
Hüseyin Avni Gürcan

MEKTUP 64

24.4.967

Sayın Çetin Ağbeyciğim;

Halkın uyanması için konuşmalarınızı hazmedemeyenler tarafından şahsınza yapılan saldırıya uşaklık yapan bilinçsiz satılmışları Güvenç ailesi olarak lanetleriz. Onlar Mustafa Kemal kuşakları değildir satılık uşaklardır.

Sizleri, bilincine varmış halk çocuğu olarak seviyoruz. Ne köleyiz ne uşak, Ülkümüz bağımsız Türkiyedir. Bu vatanda tam bağımsız yaşamak.

Halkcılığın ve halk ezilenlerinin bilincine varmasından başka arzusu olmayan sayın millet vekilim sevgili ağabeyim. Sana atılan tekme ve yumruk Damat Ferit gibi hainlerin ve namussuzların tertibi olduğunu biliyoruz. O kiralık ayak ve ayak kadar beceriksiz ellerin yumruğu bize metanet ve cesaret veriyor. Namussuzlar kadar, bizde cesaretli olmaya kararlıyız.

Hemde en az. Uyandık, aydınlık istiyoruz. Niçin bizi karanlığa itiyorlar biliyoruz gece işine çıkmak, bizi sömürmek istiyorlar. O gaflet içinde olan komradorlar sömürücü kalıntıları. Bilmiyorlar ki akan nehirin akışını dört moloz ve bir o kadar kütük durduramaz. Lâtin Amerika şirketlerine halkı soydurarak, sahte din simsarlığı. Ne yapsınlar uyanan halka karşı satılmışların son kozu olarak istismarcılık kalmıştır. Her kulandıkları silâhlar, geri tepmeye başladı. Sayın Çetin ağbeyciğim. Biz senin gibi namuslu konuşan ve yazanların hayranıyız.

Biliyoruz ki Türkiyede mandacıların oğulları ve torunları

vardır. Onun karşısında da tam bağımsız Türkiye isteyen sosyalist vatan severler ve Mustafa Kemal Kuşağı vardır. Size yumruk sallayan uşaklar tekrar lânetleriz.

Adres: Bekir Güvenç
Babayağmur Köyünde

Çayıralan
YOZGAT

MEKTUP 65

22–4–1967

Değerli halk yazarı İstanbul Milletvekili Sayın Çetin Altan. Bu günlerde dokunulmazlığınızın kaldırılması ile ilgili yazıları okumaya başladık. Dokunulmazlığınızın kaldırılmasını protesto ederim.

Ben 1932 yılında Şuşehiri kazasının Yeşilyazı köyünde doğmuş ilk okulu zor bitirmiş bir vatandaşım. Köyde geçim sıkıntısı yüzünden 1952 de memleketimi terk edip ege bölgesine geldim, Çalişip para kazenmak üzere bir çok işyerlerinde iş aramiş iş bulduğum zaman çalışıp bulamadığım zamanlar da boşta kalmıştım. Şimdi ise İzmir'de 30 kişilik bir işyerinde çalışıyorum, yazılarınızı her gün takip ediyorum ve mümkün olduğu kadar etrafımdaki arkadaşlara yüksek sesle okuyup dilimin döndüğü kadar da anlatıyorum. Ve okuduğum yazıları da kesip saklıyorum. Saklıyorum ki bakacağım 10 sene sonra Türkiyenin durumundaki değişmeler ne olacak diye. 1965 seçimlerinde işçi partisine oy kullanmamıştım Lâkin 969 seçimlerinde bütün ailecek Türkiye İşçi Partisine oy vereceğim. Sayın çetin altan siz zannediyorsunuz ki yazdığınız yazılar ettiğiniz savaş boşuna mı gidiyor hiçte öyle sanmayın Allah doğrunun yardımcısıdır. Ben sizin mücadelenizi Atatürk mücadelesine benzetiyorum. Size karşı yapılan haksızlık bütün türk halkına karşı yapılan haksızlıktır, Memleketin bağımsızlığına karşı yapılan haksızlıktır.

Fakir Türk halkını sömürenler kahrolsun. Bu vatana ihanetlik yapanların Allah belasını versin. Ben daha yakın zamana kadar fakir kalmamızın sebeblerini bilmiyordum: Çünkü bu meseleleri fakir halk kitlelerine anlatan yoktu, kimse yazmıyordu. Sizin yazılarınızı okuduğum günlerden bu yana fakir kalmamızın se-

beplerini şöyle kendi kafamdan bir araştırdım ve kendi kendime dedim ki: Bütün toprak ağaları, Çiftlik sahipleri, Apartman sahipleri, para babaları, Zengin takımları arı gibi toplanmışlar meclise kendi menfaatleriyle uygun çalışmışlar... Millet ve Vatan için ugraşan çıkmamış içlerinden. «Kimisi topraklarımı Çiftliklerimi genişleteyim demiş. Kimisi Apartmanların adedini fazlalaştırayım demiş. Kimisi de fabrikalarımı tezgâhlarımı, yel değirmenlerimi su değirmenlerimi çoğaltayım demiş. Her biri kendi çıkarı için bir dümen çevirmiş. bu ülkenin yoksul insanlarıda perişanlıktan bir türlü kurtulamamışlar. Aladım ki bu hayın örgüt yaptığı kanunlarla da fakir halk yığınlarına hiç hak tanımamış, ölen babam da O, kanunlardan hiç yararlanmamış ve kendi hakkını arayamaz olmuş sebebiyle de biz dört kardeş fakir kalmışız. Bilmem belki dedem de aynı haksızlığa maruz kalmıştır. Yeni yeni kafam sarmaya başladı bu işe; şimdi anlıyorum dümenin nerelerden çevrildiğini, yakındır inşallah kurtuluş günleri yeter artık. Bu sömürücülük sona ermelidir. Koskoca söke ovası iki kişinin elinde. O, iki kişi Söke ovasının topraklarını sırtında mı getirdi Amerikadan veya başka bir ülkeden. Nsıl oluyor da koskoca ova iki kişiye veriliyor. Bafa gölü neden bir kişinin? Neden Dikili'nin dağları bir kişinin Neden Nazilli – Burhaniye yakınındaki çubuk dağı bir kişinin. Neden yamalak köyünden azavat çiftliğine kadar olan binlerce dönüm arazi Karacasuda oturan bir kişinin. Nerden doğmuş bu haksızlıklar,? bir kişi karnını doyurmak için bir kuru ekmek bulamazken, bir diğer kişi neden haksız kazançlardan gırtlağına kadar paranın içinde boğulsun. Sosyal adalet, Demekrasi, eşitlik bumudur? Neden binlerce dönüm arazi iki kişini elinde kalsın... Gözlerimle gördüm söke ovasını, ucu bucağı görünmez bir ova söke ovası. Bunlara benzer bir çok topraklar daha vardır Türkiyede. Bazı siyasiler ve toprak ağaları ve onların yardakçıları bu memlekette dağıtılacak toprak yok diyorlar gelsinler de beraber gezelim görelim bakalım dağıtılacak toprak yok mu? Benim Dedem ye-

mende askerlik yapmış, Babam da Çanakkale'de savaşmış, öyle ise neden bizde kendimize yetecek kadar toprk yok? Sorarım o siyasilerle toprak ağalarına bu ülkeyi bir kaç zengin mi kurtardı, yoksa milli gelir dağılımındaki adaletsizliği yapanlar mı? Neden Türk Anayasası uygulanmaz. Bu ülkenin topraklarında her Türk vatandaşının hakkı vardır. Bir kaç kapkaççı haksızlıkla ele geçirmiş bu toprakları, Ormanları ve Gölleri. Sayın Çetin Altan siz işte böyle ve buna benzer haksızlıkları daima halka anlattığınız için dokunulmazlığınızı kaldırmak istiyorlar, selam ve hörmetlerimi sunarım.

Ad: Hüseyin Pala 1671 Sokak No 330 Şemikler
Karşıyaka

MEKTUP 66

19-IV-967
Nisan
Çarşamba
Gaziantep

İşçilerin, köylülerin, küçük esnafın, arkasız memurun hulasa Türkiyede bütün horlananların Babası Sayın ÇETİN ALTAN

Bir avuç harem zâdeyi tedirgin ettiğiniz için sizin dokunulmazlığınızı kaldırmak istiyorlarmış. Nevi şahsınıza münhasır dürüstlüğünüz ve insanlığınızdan mütevellit sarsılmaz hayranı olduğumuz Zatı Alinizin dokunulmazlık hususunda şu aşağıdaki sıraladığımız fiillerden hangisini icra etmişsiniz ki böyle bir koploya kurban gidiyorsunuz Lütfen yayınlayın da meşhur Bağcı oğlu komisyonu TÜRK kamu oyunu aydınlatsın

ÇETİN ALTAN Ne yaptı?

Seçim kampanyasında rakip bir Millet vekili adayının bütünMukadesatına küfreden pankartlar arasında sırıtarak seçim nutku mu söyledi?

Ereğli Tesislerinde bu fakir milletin kesesinden bir yabancı millete milyonlarca fazla para verilmesini mi temin etti?

Yabancı üsler meselesinde önce yok öyle şey. Sonra hakikatların şamarı suratına inince üs yok tesis mi var dedi?

Gece yarısı T.B.M.M. sini mi bastı?

Güpe gündüz Başkent ANKARA da memleketimizin en vatanperver yazarlarından birini mi kaçırtarak hunharca dövdürttü.

Meclis kürsüsünden ben ancak Mahkemei Kübradamı hesap veririm dedi? Yine Meclis kürsüsünden ben Yargıtay kararlarını canım isterse mi uygularım dedi.

Fransada general sallara karşı silahlanan ikiyüz bin kişiden dem vurarak halkı ordusuna karşı silahlanmaya mı teşvik etti.

Zuhur eden disiplinli lidere Ana yasa ya rağmen alkış mı tuttu? Sahte isimle orduya bröşör mü yayınlattı?

Amerikalılara gizli jurnal mektubumu yazdı?

Tahrir görevini yazan 14 yaşındaki orta okul talebesini çirkin isnatlar la Hırsız ve Esrar keşlerle aynı deliğe mi tıktı?

Bağcı oğlu komisyonun devre sonuna bıraktırdığı 60 küsür dosyadaki ırza geçmeden devlet malını zimmetine geçirmeğe kadar bayağının adisi suçlar lamı itham edildi?

Söyler misiniz Mamur ve Müreffeh TÜRKİYEnin yaratıcısı sandıktan çıkma sayın Başkanımız.

Takke düştü kel göründü TÜRK kamu oyu sizin sandıktan çıktığınız gibi gaflet uykusunda değil artık.

Siz yalnız sayın ALTANı sindirmek istemekle kalmadınız Bornovada Kırkyaşaroğlu Bedbahtı vasıtasıyla hepimize ışık tutan menşkur Bursa Nutkunun Şahsında Haşaki Aziz ATATÜRKÜ yargılatmak istediniz. Kalem şörleriniz vasıtasıyle Yargıtay başkanımız sayın İMRAN ÖKTEMe yayınlatığınız küfür nameler de yine bu paralelde idi.

Sayın ALTANın dokunulmazlığını hatta ve hatta bu sâkil zihniyetle vücudunu ortadan kaldıra bilirsiniz ama Gazi Kentten size haykırıyorum.

Fani ÇETİN ALTAN türlü entrikalarla susturulabilir Ama biz genç ÇETİN ALTANlar aynı örgütle bilenmiş olarak aynı metanet ve dinamizimle dik ve vakur olarak bucanım vatan ve bu asil ve fakir milletin esenliği için Taki bu bir avuç harem zadenin kurduğu sömürü düzenini değiştirene kadar karşınıza çıkacağız.

Kendi haklarımıza sahip çıkıp gözümüzün içine baka, baka Meclise girip uğrunda kanımızı döktüğümüz gerekirse seve seve yine dökeceğimiz bu vatanımızın yönetiminde bizim de hakkımız olduğunu sizlere rağmen seçim yoluyla sizlere kabul etireceğiz.

İktisadi Kurtuluş Savaşımızın kahramanı Sayın ÇETİN ALTAN Tutuunuz yol, Halk yolu, Hukuk yolu, insanlık yolu Gazanız mubarek olsun. Gün gelecek insanlık tarihi şeref sayfasına ÇETİN ALTAN ismini altın harif ve iri puntolarla kaydedecek.

Size güneyden kucaklar dolusu selâmlar kucaklar dolusu Muhabbet ve kucaklar dolusu sevgiler.

Dünyada her faniye nasip olmayacak bir zirveğe çıktınız. Ne mutlu size Allah sizi yuvanıza mini, mini Zeğnebinize ve bu Asil Milletin Hoşlanan Prolateryasına bağışlasın.

Kalbimiz Daima sizinle Baki Selamlar.

Hoşça Kalın.

Yağlı Boyacı
Adil Nakkaş

Adres:
Yaprak Mah. Alinacar sok. No: 54 Gaziantep

MEKTUP 67

21-4-1967

Sayın Çetin Altan

Evvele hayranlığımızı bildirir ve hürmetlerimizi candan sunarız. Rahatsız ettiğimizden dolayı Çok Çok özür dileriz. Ama seni vatan seven bir Türk Büyüğü olarak ve biz fakir halkı düşündüğün için dertlerimizi sunuyoruz. Bizler asırlardan beri toros dağlarının eteklerine sıkışdırılıp unutulmuş Hiç bir sorumlu Türk Büyüğünün gelip sizin haliniz Ne burada diye sorulmayan Bozkırın Çat köylüleriyiz ve derdimizi dinleyecek vatan seven Fakir Halkı yermeyen bir Türk Büyügüne şiddetle ihtiyacımız var ve Bu zatı Dört gözle Beklemekdeyiz. Bizlerin Hal ve ahvalı acınacak bir durumda olup, Hiç bir zenginin kölesine dahi Bizim şimdiki Halimizi layık görmediği gibi böyle olduğumuza zaten inanmaz Halbuysa Biz Çat köylüler Beş kuruş ekmek parası için Cor ve çocuklardan uzak senenin dokuz ayını yataksız yorgansız Söke ovasında Beylere ırgatlık yapmakla geçiriyoruz. Bu yapmış olduğumuz ırgatlık karşılığında Her işçi sekiz saat çalışırken Bizler on dört saat Çalışmakdayız Bu Çalışmamız karşılığında Elimize Sıkışdırılan on iki Buçuk lira Halbuki bizi çalışdıran Bey Bir ırgadın sırtından ortalama yüz elli lira kazanmaktadır. Üsdelikde Hükümetle bazı işleri varki Tabii biz bunun Ne olduğunu Bilmeyiz Bizim bildiğimiz yalnız şudurki Bir ırgada gündelik on iki Buçuk lira verirke otuz lira verdim diye Bir ırgat on gün çalışmışsa atmış gün Çalışdı diye Biz ırgatların isimlerimizi karşısına imzamızı atırırlar Tabii Biz Bunu Ne için yapar yine Bilmeyiz Bu durumlar karşısında bize verdiği on iki Buçuk lirayı çok görüp Horlanırız ve aynı zamanda köle muamelesi görürüz allahmafaza Beye karşı en ufak hata

işlesek Hiç bir Hak Tanımaksızın Bey ırgadı işden çıkarı atar işden atılan zavallı Başka yerde iş Bulamazsa yirmibeş lira otobüs parasını üç Beş arkadaşdan Temin edip Aç susuz Bu Beş kuruş geliri olmayan Torosların Dibine döner o zavallının Hayatla nasıl penceleşdiginini gören vızdan sahipleri ona sadece acımakla yetinirler Çünkü Başka ellerinden Bir şey gelmezki ona yardım etse Bu sefer kendi Aç kalaçak İşte Biz bu durum karşısında Bey Bize Ne kadar Hakaret ederse etsin Bizler en ufak Bir şey söyleyemeyiz Çünkü işinden çıkarılıp aç kalına Tehlikesiyle karşı karşıyayız.

Bizim bu ahvalimizi ilgilileri duyuruvermeni candan dileriz Bizleride Bu Hürüyetsizlikden kurtaracak siz aydın fikirli vatan seven zatların savunduğu sosyal adaletin bir an evvel meydana gelmesiyle Bizde Bir insan muamelesi görecegimize inanıyoruz Biz kör Halkı uyandırmak istediğin için sana mani olanların şiddetle karşısındayız ve daima bu vatan için Çalışan sizlerle Beraberiz. Şunuda bir cahil fakat göğsü Vatanla carpan Bir köylü cocugu olarak hiç çekinmeden söyleyebilirimki mütessir olma artık yalınız degilsin senin aydın fikirlerinle aydınlanmış memleketde milyonlarca Çetin altan ve sosyal adaleti savunan meydana gelmişdir onun için hürüz Bahtıyarız Bir an Evvel sosyal adaletin gelmesini istiyoruz kominizm ve Faşizm'in şiddetle karşısındayız işte o, zaman yep yeni Hür ve Bağımsız Türkiye olacağına kani ve inanıyoruz Bizleri ve vatanı sömürenlerin karşısındayız korkmayız ve korkmıyacağız

saygılarımızla Bozkır Çat köyünden

Kâmal sezgin Ali Doğan mehmet yılancı

Not. Tamamının okunmasını Rıca ederiz

MEKTUP 68

Sayın Çetin Altan

Ankara

Bir yıldır yazılarınızı okuyoruz yazılarınız bize çok samımı olup türkiyede köylü ve işçi sınıfı kurtaracak ancak sizlersiniz türkiyenin doğu bölgesinde en ücra köşesındede sizinle beraber olduğumuzu unutmayın.

Ben 946 dan 956 ya DP.nin on yıl Bucak Reisliğini yaptım şimdi gene Adalet Parti ilçe idare Kurulunda yöneticiyim partinizin tüzük ve kitaplar gönderin bizim buralarda sizi yazılarınızla tanıdık sayın Başkan ve dığer üyelere hörmetlerimi yollarim. 11.2.967

Adre

Süleyman Şahin

göreşken Köyünde

MEKTUP 69

Ne güzel milletçe Refaha erdik
Seçimde Söylenen Sözden ne haber.
Mübarek kır atın kaçışın gördük
Yokuşa gitmiyor düzden ne haber
Kır at huysuzlandı Kuyruğu dikti
Bunu Kim ürkütmüş kazığı söktü
Şişeleri Kırdı Şekeri döktü
Her şeyi fırlattı Gazdan ne haber
Kır atın yediği Samanla arpa
Alıyor milledte hem kırpa kırpa
Sonunda dönmesin bir acı turpa
onada tat veren tuzdan ne haber
Biri düştü kaldı üç tane nalı
Birisi yarımda ikisi dolu
Belki yuka olmuş Kır atın çulu
Üstüne çekilen bezden ne haber
Acemi kişniyor bilmez güfteyi
Yazara çizere verir çifteyi
Babası demir kır bu onun tayı
Ondan miras kalan pozdan ne haber
Suvari olmayan Atamı biner
Kır at Viraj almaz tersine döner
Yalancının mumu Akşamdan Söner
Millet uyanıyor Sizden ne haber

Hüseyin Kaçıran

Belediye Temizlik işçisi
Ceyhan

MEKTUP 70

14-2-1967

Muhterem Çetin Ağabeyciğim.

Hakkınızda beş davanın birden açılarak, dokunulmazlığınızın kaldırılıp. T.B.M.M. sinde, ve yayın organlarında bu Milleti uyarmak için yapmış olduğumuz, Sosyalist fikirlerinize kilit Vurulmak istenmektedir. Bu betbaht emel peşinde koşanlar çoğunluklarına güveniyorlarsa, yakın tarihimiz geçmişte göstermiştir ki bu silah geri Teperek, Nişancıyı Vurmuştur.

Mahkemeye Verebilirler, ama Türk Hakiminin Vijdanında alamazlar'ya En büyük inancımız'da budur.

Bercat ederseniz bunun Şerefi size aittir. Hüküm giyerseniz, aynı fikre inanmış, sosyal Adaletin aşığı, sapına kadar bir sosyalist olarak, cezanın banada şamil olmasını Arzu etmekteyim

Mümkünse bu mektubumun Taş sütununda kamuoyuna duyurulmasını istirham ederim.

Sevgi Ve Hürmetlerimle Başarılar dilerim.

Mahir Çetin

Kürtül mahallesinde Terzi. Payas – Dörtyol

MEKTUP 71

22/2/967
İzmir

Sevgili Yazarım

Ağabey Sizin Yazılarınızı Zevk ile okuyorum. 15 kişiyiz Diyorsunuz Ah şimdi Bir seçim olsa bak gör o zaman kaç kişi olacağız ne ise Allah şimdilik Bunada razı olsun Sizlerede Sabır Ve cesaret versin.

çok korktuğum şey işallah başımıza gelmez. (Bir entrikaya kurban gitmiyelim)

Ah Ağabey bundan çok değil on sene evvel Bu Türkiyemiz siz gibi Ağabeylerimize kavuşsa idi şimdi Bizleri top yıkamızdı. Sevgi ve selâmlarımı yürekten bildiririm.

İlhami Sosyal Ağabeyimede candan tebrik Ve selâmlar.

okuyucunuz
Murtaza Yıkgeç

Adres
Murtaza Yıkgeç
İşçiler cd No 56
Elektrik teknisyeni
Tel. 26229 İZMİR

MEKTUP 72

25.1.1967

Sayın
Çetin Altan abi.

Önce bu mektubu başkasına yazdırdığım için kusura bakma derim. Ben içimin yanıklığını vede derdimi çatlak ve nasırlı ellerimle dökümek isterim kağıda ama, yapamadım. Çünkü hastayım ve ellerim albümin hastalığından uyuşuk. Halbuki bu zavallı ellerimi ilk kez en doğru ve hak davası için kullanacaktım. Ama ziyanı yok bu mektubu benim adıma yazanda terlikçi yani emekçi bir kardeş.

Abi, ben Sivasın Suşehiri ilçesinin Doğantepe köyünden 28 yaşında bir delikanlıyım. Ama delikanlılık kim biz kim..

— Bizim yaşayışımız bildiğiniz gibi irezillik. Etide sütüde buğdayıda biz yaparız ama gel görki yiyit ve içitemiz bi parça ekmek ve soğan. Toprağı karasabanla işleriz tarım aletlerini ağalarda görürüz daha ne diyeyim. Senin hep anlattığın gibi ne yediğimiz yedik, ne içtiğimiz içtik, evlerimizde şehir hanımlarının itleri bile yatmaz. Biz çok çalıştığımız halde neden iyi gün görmeyiz! diye düşündüğümde; herkez kaderimiz böyle der savuştururdu. Ben bu işe çok kızar, bir bit yeniği kurcalardı kafamı. Neye tücarlar, kabzımallar, Patronlar buncasına rezilcesine sefahat alemleri yaparken biz kara kara düşünelim? Camilerde hep halimize şükür demeyi öğretiyorlardı. Evet müslümanız ama doğrusu ya bu kötü hayata, bu mahrumiyete pek şükür olmuyor...

Şimdi verem hastalığından Yedikule göğüs hastalıkları hastanesinde tedavi oluyorum. Vede üstelik albumin hastalığı peydah oldu. İşte ne olduysa hastanede oldu. Bir kaç kişiyle dertleşirken bir arkadaş kafamdaki bit yeniğini çözüverdi. Meğer çile-

miz, sefiliğimiz hep zengin partilerini başa geçirişimizdenmiş. Halbuki bütün fakirler bir partide birleşip oylarını kullansalar bu iş düzelirmiş. Bu kadar kolaymış bu iş. Bir sevindim ki. Bi şaştımki işin bunca doğru ve basitliğine. Allah razı olsun bana doğru yolu gösteren o arkadaştan.

Ve şimdi durup durup tuh diyorum bunca senedir boşa geçen zamana. Şimdi bütün dileğim biran önce iyleşip köyüme dönüp bu sevinç ve kurtuluş haberini yolunu köylülere, köylüme anlatmak. Ve bu davaya canla başla çalışan senin gibi kıymetli ve sabırlı abimi her gün okuyor ve karanlıkları dağıtma savaşını izliyorum.

Artık bendi sosyalistim, köyümün ilk sosyalisti olma şerefini de taşıyacağım.

Sağlıcakla kal abi.

Muharrem Arslan

MEKTUP 73

21.2.1967

Sayın Bay Çetin Abiye

Bu mektubumu senelerdir okuduğum AKŞAM gazetesinin size ait TAŞ köşesinde yayınlanmasını bir küçük kardeşiniz olarak sizden arzu ediyorum. Başbakanın meclis gibi en yüksek bir mercide biz sosyalistlere takılması beni fazlasıyla üzdü.

Başbakanın konuşmasını gazetelerden okudum, konuşmasında sanki Türkiye'de zorunlu hiç bir mesele kalmamışta Anayasadan ve Türkiye İşçi Millet Vekillerinden konuşup durmuş.

Şöyleki şayet Anayasa sosyalizim adı altında kominizme acıktır diğenler varsa onlar şu suali cevaplandırsınlar: Anayasa bu anlayışlamı referanduma sunulmuştur. Bizde hemen bi soru soralım başbakana diyelimki sizin o zaman refanduruma cıkan Anayasaya Evetmi Yoksa hayırını dediniz? Bizçe bu sorunun cevabı malum siz şimdi yürürlükte bulunan ve fukaradan yana cıkan Anayasaya Hayır dediniz çünkü gerçekler bunu ispatlamaya yeterlidir. Biz gene soralım bu Anayasa Kapitalizme mi acıktır yoksa Sosyalizmemi? Devam edelim soruya bu Anayasayı yazanlar Amarikan Profösrlerimi yoksa Türk Profesörlerimi? Bu Anayasa 27 mayıstan sonramı yazıldı yoksa evvelmi? Eğer bu sorularımıza doğru cevap vermesseniz o zaman siz gerici güçleri masum kandırılmış fakir halkı arkanıza takıp Anayasayı çiğneyerek faşit bir idareye yöneliyorsunuz demek olu yok eğer bizim sorduğumuz bu sorulara doğru cevap verirseniz şimdidiki tutuğunuz bırakır fukaradan yana cıkarsınız.

Anayasa referanduruma sunulduğunda Evet diğen bilinçli ve aydın dürüst insanların ve iyi bir idare isteyen fakir halkımızın

oylarıyla kabul edilmiştir. Yoksa bunun aksi bir nevi seçim propogandası yapar gibi bilinçlenmemiş paraya naney diyen fukara halkımızın düşüncesini istismar ederek intikam alaçağız diyen kuvvetlerin tahrikleriyle Anayasaya hayır diğen iki milyona yakın kişinin elebaşları D.P nin ve onun şimdiki evladı olan A.P sizler değildiniz galiba.

Bizim anladığımız Anayasa sınıflar arasında dengeyi sağlar zenginin fakire karşı olan zulümlüğünü önler ve sosyal adaleti ister dürüs bir Anayasa. Ama sizin düşündüğünüz Anayasa ise kula kul yapmağı, Suudi Arabistana çevirmeyi arzuluyorsunuz. Petrollerimizin millileştirilmesini Toprak reformunun gerçekleşmesini sosyal adaletin daima var olmasını fakir milletimizin dürüst ve medeni bir şekilde yaşamasını ve Cumhuriyetin ilelebet yaşamasını her halde Anayasa bize bunları sağlamıştır. Ama sizler vurguncular kodomanlar ağayım diye geçinen adam kasabı eşkiyalar bu hakları fakir milletimize türlü suistimal yollarıyla adete yüzlerine kapamışlardır. Adam öldürüp onun mallarını gasp edip üç beş sene sonra ben sülaleden ağayım asılzadeyim beyim diyenler gözümüzün önünde binlerçesi vardır. Eğer devletin agırlığına böyle kişiler konarsa elbetteki fukara halkımız ezilir ve meçlitendede sosyalistler koministtir derler yayvan yayvan.

Meçlis demek memleket ve millet yararına işleyen fikirlerin iyi düşüncelerin en iyi bir şekilde değerlendirerek memlekete mal etmektir. Yoksa dün 3.00000 bin bugün 1.000.000 milyon insanın temsilçilerine 3-5 tane kendini bilmezler ve mantar kafalıların sosyalistlere (Moskovaya gidin köpekler) demeleri bu terbiyeden yoksun kişilerin nerede olduklarını ve kimlere hizmet için orada bulunduklarını meçlis künye defterlerine iliştirmiştir. Bir hikaye anlatacam: Bir gün kodamanın biri bir fukaraya bağırıp çığırıyor fukara ise sessiz sedasıs duruyor bu kadar hakarete dayanamıyan zavallı begim diyor beni bir köpek dahi ısırır. Beğ tabi dut yemeş bülbüle döner. Türk olan ne dermiş:

özüm sözümdür hakikaten bizim yüce meçlisimizdeki insanların sözleride kendilerine ne kadar uygun düştüğünü gözlerimizle görüyor kulaklarımızla işidiyoruz.

O, Meçliski Atatürklerin, İsmet İnönülerin, Kazım Karabekirlerin, Fevzi Çakmakların ve daha niçe vatansever insanların millete hizmet için ant içip hizmet ettikleri yüçe yer.

Şimdi ise kimlerin eline ve idaresine bırakılmış hani milliyetçilik hani vatanseverlik hani medeniyetçilik. Demirel diyorki mesele temeldedir. Temelin ne olduğunu bildiği halde niye temelden iş yapmıyorda cıkarçılara bakıyor. Demekki bu temeli yapabileçek kadar olmamış. Demekki bu temeli yapabilçek kişiler ançak halktan olaçak ve temelin nerden bozuk olduğunu göreçek. Demekki temeli onaraçak olan taşlar gene temelden çıkaçak. Her şeyin temeli fukara halka dayanıyor. Bu temeli halkın desteğiyle evvel Allah sosyalistler yapaçaktır. Bunu anladımki bir avuç temsilçilerimize fikirle doğrulukla başa cıkamayınca işi kaba kuvvete ve küfürlere götürüyorlar. Sosyalistler bütün bu zorlukları en güç şartlar altında olsa dahi gene galip geleçektir. saygılarımla

Dört yol, Gazi Cad. Park Oteli
Hasan AYBİRDİ
DİYARBAKIR

Bu haramanın gelir sonu kapıştırma gider ayak
Yarın bakarsınız söner bugün çatırdıyan oçak
Bugün ki mideler kavi, bugün ki çorbalar sıcak,
Atıştırın tıkıştırın kapış kapış, çanak çanak...
Yiyin efendiler yiyin, bu hân-ı pür-neva sizin,
Doyunca, tıskırınca, çatlayıncaya kadar yiyin.

MEKTUP 74

28 – Nisan – 1967

İnsanlığın örneği Atatürkün kurduğu sosyal düzen ve bağımsızlığın savunucusu her Türk çocuğunun, asil Türk kanı taşıyan Türklerin rehberi, biz fakir, yoksul ve cahil bırakılmış puleoterya sınıfının önderi Sayın bay Çetin Altan. ismin tarihe - yanlış anlaşılamasın insanlık - Türklük tarihine altın harflerle yazılacak şayet tarih tersine dönse dahi saçmış olduğun, bize öğrettiğin hakiki insanlığımızı bize benliğimize ve kimliğimize kim ve ne olduğumuza ait örgüt ve tohumun filiz vermeğe başladı, artık insanlık, Türk köylüsü uyandı kimin kime karşı olduğu belli olmuştur.

Pek muhterem Çetin bey ismimi ve adresimi açıkadresimi ve kim olduğumu sorarsan anlatayım. 1927 doğumlu Nazilli kazasının Dualar köyündenim yokluk ve imkânsızlıklar yüzünden orta iki den ayrıldım. 3 sene askerlik yaptım evliyim 3 çocuğum var çiftçilik yapıyorum. Şimdi şu andayenipazar Kazasının Direcik köyünde oturuyorum çünkü 22 yıl oldu evleneli 2 dönüm pamuk tarlam 10 dönümde icar ediyorum.

Çetin bey ilk T.İ.P. kurucularındanım ilk seçim köyümün Türkiye çapında partime en çok reyini biz verdik Yenipaza Karaca Su - Sultanhisar kazalarının parti kurucusu olduğumu naçiz olarak size anlatmamı, kötüye yorma istersn partim uğruna canımı vermeğe hazırım yeterki hakikat yolundan ayrılmasın. Köyümün 220 Seçmen adedinin 47 sini T.İ.P. ne verdik birdahaki seçimi hep kazanmağa azimliyiz. Yazdığın yazıyı ve makaleye hergün okuyorum ve vatandaşlarıma her gün okuyup anlatıyorum, her gün tartışma yapıyorum, tartışmamız çığırından çıkdığı anlar dahi oluyor. Sevgili yazarımız, Sosyalislerin

Önderi sevgili vatanımız da oynanan oyunları, çevrilen dolaplara gözleri kör politikacılar göremez biz vatanın efendisi fakiri, rezili - enayisi - cahili - uşağı - olan ve hatta kelimenin en kötüsü hayvan muamelesi gören işçisi, çiftçisi, köylüsü, bundan böyle artık görüyoruz. Çağımızın medeniyeti aya ve fezayı fethe çalıştığı insanlığa en güzel örneğini verdiği şu dünyada biz dünyanın en asil ulusu hala yerinde sayışımız, şu üçbuçuk günlük ömrümüz için en şeni, en adi ihtiras ve yaşanması insanı tiksindiren rezilane hayatımızı devam ve nesillerine intikal ettirmek için vatan ve milletimize sömürmekte olan Burjuva ve Kapıtalistlere artık son ve yeter demenin zamanı çoktan gelip geçti.

Çetin yaşımız aşarı yukarı yakın sizde cumhuriyet çocuğu bende öyle. Özür dilerim ben az okudum fakat siz okuyup millet vekili oldunuz - her vatandaş her Türk çocuğu kendi bıranjında vatanına hizmet etmek bir vicdani görevidir. Siz önderimizden bizde yapılması güçte olsa arzu ve isteklerimiz olacaktır. imkansızı imkan haline getireceğiz bu yazıda istediğimize olüyü dirilt manasına gelmesin: İsteğimi de gönderiyorum 29 - 7 - 1965 tarihli T.İ.P. li olduğumu ait belgemin muntazam hüviyet varakasına andırır kimlik belgesi halinde adresime gönder yalnız imzanı istiyorum - Teşkilatımızın Aydın - Nazilli ve mülekatında daha tesirli olması düşüncesi ile hürriyete ve insanlığın en aziz ve ulvi varlığı olduğunu ispatı bakımından ve köyüm olan Yenipazar Kazasının Direcik köyünde ve diğer köy ve kasabalarda pasif kalmamamız için yıldızlı çüzdan şeklinde teşkilat kurucusu ve delegesi olduğuma ait belgenin gönderilmesi - Aydın vilayeti dahilinde havadis ve yazıyı iç ve dış havadisi bildireceğimin yerini ve adresini bildirmeni.

Pek muhterem Çetin. partimizin proğram ve tüzüğü izlediğimiz iç ve dış politika, bağımsız Türkiye siloganı, Emperyalise Kapitalis, ve Kapkaç, aracıya, Saldırganlığa paydos dendiği günden beri - çıkarcı amerikan uşağı olan iktidar A.P. lilere çileden çıkardı. bu iktidar morrison firması mümesilli - Mason

locası üyesi - mühendis iki yılda milyoner olmuş bir adamın elinde fakir - tüyü bitmemiş - daha dünyaya gelmemiş yavruya borç yüklemek suretiyle milleti ve memleketi nereye götürdüğüne haberi olmıyan bir insanın elinde daha fazla tutamayız. Çetin bey yazımın cevabını eğer sizde burjivalar gibi büyüklük gösterirsen yazma.

Sevgili milet vekilimiz sayın bay Çetin Altan

29 - 7 - 965 tarihinde partiye kayıt olup, faal duruma geçtiğimiz günlerde hiç bir maddi imkan olmadığım halde sırf vatanın selameti kurtuluş savaşının bir ferdi olarak sizlerden manevi kuvveti aldım. Çok çalıştım ve yalnız milyonlarca vatandaşın çektiği ızdırabı çekiyorum 2 dönüm tarla üç çocuk sanat yok. başkaca gelir yok. Allaha şükrediyoruz. köklü reformun yerleşmesi insanların insan gibi yaşaması hürriyet ve adaletin tecellisinin olduğu güne kadar mücadeleye azimliyim. T.İ.P. Nazilli ilçe teşkilatının 29 - 7 - 965 tarihli vermiş olduğu Dualar köyü deleğesini bildirir kimlik belgesini gönderiyorum belgenin Direcik köyü. Yenipazar Kazası olarak değiştirilerek genel merkez teşkilatının imza ve onayını ayni zamanda siz Çetin beyinde imzasına ait olan belgeyi ömrümün sonuna kadar saklıyacak ve hatta neslime intikal ettireceğim. Çalışma eski hızının daha üstüne çıkacaktır, hoş gelmesede çalışacağım fakat gelirse kendimi bahtiyar addedeceğim.

Pek muhterem vekilimiz şimdi yazmış olduğum haklı şikayetimi acele olarak gazetede neşret mümkünse B.M.M. de konuş bir buçuk ay evvel Zırai kıredi kooperatifine ortak olup kredi almam için dilekçe verdim. her gün gazte ve Radyoda zirai kiredi artırıldığına çiftçiye kıredi verileceğine dair neşrettiği halde yeni ortak olan ben dahil 41 vatandaşa bu gün git yarın gel pilasman gelmedi deyip oyalıyorlar bu gün Nisanın 28 i ekim bitmek üzere ziraat bankası zengin tütcar ve zengin çiftçiye kırediyi vaktinde veripte biz yeni ortak olacak ve hatta ekim mevsimi geçmek üzere olduğu şu günlerde neden pılasman gelmiyor ne

için kıredi verilmiyor. Lütfen yazıver. Yoksa İzmirde üzerinize saldıran iktidarın Burjuvanın çakalı ve Kompradorların itlerinin sözünemi dinleyip iki şişe şarap ve beş on lira karşılığında adam üzerine saldırtan zengin ağalar bize verilecek kırediyi Örtülü ödenek olarak o saklıyor.

Direcik Köyünden Mustafa Şimşek
Yenipazar — AYDIN

MEKTUP 75

Büyük Halk Savaşçısı Dertlerini duyuramıyan insanların sömürülme dramını anlatacağım.

Seçimlerde on binleri harcayan kodomanlar yüz binliralık salkım almaya başladılar. Onlar kendi kendilerine «Tam zamanı, fırsattan istifade, iki taksi daha alalım. Üç köşk daha yaptıralım fırsat bir fırsat» diyorlar. Ankaranın Şehitlik mahallesinde eskiden çöplük olan yerin ortaya sahibi çıktı. Öyle ya! gölün sahibi olursa çöplüğün olmaz mı?

Üç yüz gece kondunun yerine «benim arsamdı.» diyen arsa karaborsacısı fakir halkın damarlarındaki kanı ben emeyim. Bizim ahbaplar emer bende emeyim. Halkı mahkemeye vermiş. Elbette kazanacak mahkemeyi. Aylıkları beşer yüz lirayı geçmeyen insanlardan metre karesine kırk lira istemektedir. Bu sömürücüye gece kondular yapılırken neden sahıp çıkmadın sorusu sorulmalı. Gecekondu halkının çoğu köyden gelmiştir. Uğraşıp zor temel tutturdukları Ankaranın, çöplüğünün sahibi, fakir halk yuvalarını yaparken niçin bu arsa benim dememiş.

Sebebi gayet basit: Eskiden metre karesi ucuzdu. Şimdi pahalı olduğundan halkı soymak sevdasında...

Bu mektubumu köşenize alınız. Halk sömürülmüyor diyenler burunları ile değil gözleri ile görsün.

Uyanışın öncüsü olmak büyük mutluluk. Güneş doğacak bir gün.

Saygılarımızla

Şehitlik Manallesinde

üçyüz ev halkı...

MEKTUP 76

Sayın kıymetlı durust namuslu Türk fikir yazarı Tıp Istanbul millet vekili sayın çetin altan selam eder tekrar yanaklarından öperim sen doğu gezisinden gazi antepten gelip gettikden sonra ne kader mutluyuk şimden sonra magara köşelerinde yattıyorum yine mutluyum zindanlarda yatsam yine mutluyum mezarlarda gemiklerim kül olmuş gemiklerim mutlu sizin sizin gibi yigit lerle görüşmeme tanışmama mutluyum vurguncu sakta (sahte) mefeat bezirganlarının karşısında olmama mutluyum senelerce babam amcam düşmanların karşısında gazi olmuşlar ona mutluyum dokunmazlıklarını kaldıramazlar kaldırılarsa günah ederler... gühahhı Biz yapmazzık gendileri yaparlar

Bakkal Şafık Günenç Akyol Caddesi No 3 Gaziantep

MEKTUP 77

2.8.1967

Hörmetle Selamlar

Sayın Çetin altan ağabey

Sizin yazılarınızı çok okurum ve Dolayisile sakın bende kominist olmayayım diye korkuyorum neden çünkü sizin yazınızı okuyanlar kominist olurmuş ta ondan Bana öyle diyorlar ağabey sakın benim bu söylediklerime alınmayın ben şaka söyliyorum Ben sizin yazınızı okurken bana öyle diyorlar ama bende bunu okuyan kominist mi oluyor diyorum evet diyorlar bende ne diyorum biliyormusun ben okurum beni kominist diyenler onlar kominist diyorum Çünkü ben biliyorum bunları hepsi adalet partili ve kızıyorlar bana bende diyorum arkadaş siz iktidarsınız niçin adamı içeri atmıyorsunuz diyorum ozaman susuyorlar ama bunları ben hepsini biliyorum 10 liraya annesinin uçkurun satar çünkü sizin dediginiz gibi hepsi satılmışlar işte görüyorsunuz siz yazmazsınız da göz görüyor gören göz kılavuz istemez ben bukadar biliyorum ağabey ben günde iki gazete alırım benim günlük gazetem hüriyet gazetesidir birde akşam gazetesi alırım kazancın ne diyeceksin üst üste günde 10 lira alırım fakat okumayı çok severim ne yazıkki akşam gazetesinde neşredilen kitaplardan alamıyorum çok isterdim fakat 10 lira nerde bizde birisi o kitaplardan hiç değilse bir tanesini bana verse veyahut sana rica etsem seni her zaman anardım gerçi her gün senin yazılarını okuyorum fakat o kitaplardan birini okursam daha çok müteşekir kalırdım kim nederse desin bana vız gelir herkes bir şey inanır ben masonlara rey vermem çünkü siz bukadar yazıyorsunuz da suistimalleri birisi içlerinden erkek gibi benim

haberim yok diyemiyor neden fakat herkes anladı artık çünkü maskeleri düşüyor dediğiniz gibi

Çok selamlar

Çetin ağabey Hoşçakal

Başınızı arıttımsa özür dilerim

Mahmut İzmirli Tepekum Mahallesi

Tıkız Sok No: 2

Sakarya

MEKTUP 78

5 - 4 - 967

Sevgili Kârdeşiм

SelAMlAr NAsılsıN iyi MisiN bizler çok eyiyiz 28-3-967/31-3967 YAZINZI okuduM SAğol

KöyüMüzüN 300 seçMeNi VArdır 100 tANAsi işçi pArtisi-Ne reyiNi verdi gelecek seçiMde yArısıNdAN fAzlAsı bizimdir İNŞALLAH baş güleşe HAZIrız bizlere çok ÇAMur AttılAr biz değiliz ve sizsiNiz söyledik. KarşıMızdA konuŞAMAzlAr KoNUŞMAlAr dA iNŞAllAH yapAcAğız diye KoNuş

SelAMlAr

Köylü öz. Kârdeşiн

MEKTUP: 79

Salı 18 nisan
1967

Sayın Çetin Altan Kıymetli temsilcimiz kimdir o çarpık ağızlı herif yazdığı mektuBuyla sana çamuratmak istiyor seni köylüler anlayamazmış Yalanın böyle gebesini duymamışdım ben on beş sene evvel köyden İstanbula geldim muhterem vekilim seni ve senin istediğin milli demokrasiyi çokrahat anlayabiliyorum Çetin abi sen önem vermezsin öyle çatlak kalemle yazılan mektuplara Emekçi dahi olsa mektubunu Bizim kahvede yazsa idi yani balıkcılarla mevsim işçileri ile her gün tıklım tıklım işsizler ve meteliksizlerle o demo goklu mektubu senin gibi şerefli bir yazarın moralini kırmaya çalışmaktan utanç duyacağının kanısındayım ben balıkçıyım okuma ve yazmayıda milli görevimi ikmal ederken şerefli subaylarım tarafından öğretildim sağ olsunlar var olsunlar onların ve Türk gençliğinin 27 ne güzel mayısın sayesinde okuyabiliyorum taşı yani Altanı selçu erduranı gaflımı unutmuyorum hak bahtı çetin abi sen gerçekten yalan söylüyorsun işsizlik varmış Türkiyede kahve kahve dolaşarak gazete okumaktan Hiçmi hiç işe bakamıyorum gazete okumak işdeğilmi Hiçyalan yazmıyorum Al bir daha kekeleye kekeleye mektup yazmaya çalışıyorum düşünür kafanın bir nehaber Kahve kuşu balıkcılıgın busezon bittigini bildigi halde Ben açkalacagımın korkusundan Üsküdardan salep göğümünü sıRtlayıp salacaktan çiftekayaların karanlıklarındaki molozlarına yürürken ayaklarım çarpıp tökezleye tökezleye Harem iskelesinde uykusuz şöförlerle salep diye mısır Nişastasından imal etigim beyazrenli attığım kazığı bu duşunur kafa görsede içsede inanamaz yine kalkar bana nehaber Kahve kuşu buduşunur kafa

yarınına güveniyor işi o kadar sağlamki Akşama kadar kahve konken oynar Çetin abi busoğuk satırları okurken sakınha morelinde birkırık olmayacağından Eminim çünkü tüm emekçiler aynidegil sütfındık değirmendere çoksaglam ondabir gordukçe yolagelir yolageldikce düzelir canımdan üstün üstün sevdiğim çetin abi istemeyerek seni meşkul Ediyorüm seni iyi anlıyorum tutugum balıklar şimdilik bana Yaşam vermiyor senin şahane sutunun benim hayatım Haa Çetin Abi dokunulmazlık nedemek benim bildiğim Dokunulmazlıgı Allah yaratıga verir ve yine allah alır Ben şahsen allahın haşa işine karışma cesaretini kendimde göremiyorum çünkü vermemiştir.

Saygılarımla gözlerimsin beynimsin

İsmail Tanrıverdi
Balıkçı
Balaban
Üsküdar

MEKTUP 80

Saygılarımla

Sayin Çetin Haltan

Gönderen Kamil Yıldız Keştel Bursa Kaveci İki seneden beri yazınızı devamlı okuyorum.

Bugün 6.4.967 Perşembe günü Kave haneme Kuyu bir halk partili müşterim geldi.

Ben ise gine koyu bir A.P. li müşterimle konuşuyordum A.P. li. müşterim bir, lüküs lanbası bakaldan Almiş Kaça aldın diye sordum (190) liraya dedi.

Aklım başımdan giti. Çünkü o lamba toptancıda (120) liradır Biz böyle sobet ider iken C.H.p. li Müşterim kızgın bir halde geldi.

Kâmil dedi ben Ap. Almaya bulamıyorum onlar ise bir buçuk mülüyon liraya mezar yapıyorlarmış.

Ama öyle bir konuşuyor ki. Azına küfür ne gelirise veriyor.

Ben kaveciyim Hergün bir Akşam, ve bir Cumhuriyet gazetesi Aliyorum kavehaneme ve bir Ant. Meçmuhası devamlı. Müşterilerime okuyorum ve uyanın diyorum. Mecliste hep zenginler.

Nezaman biz fakirler oraya girecez ozaman kurtulmuş oluruz.

Onlar Uyanırken, Türkiye emekçi halkının 1960'lardaki büyük uyanışının ve sosyalizm arayışının en çarpıcı ve en öğretici ürünlerinden biridir. Dönemin siyasal yıldızı olan Çetin Altan'ın sosyalizme dair etkili anlatımı ile Türkiye proletaryasının buna verdiği cevaplardan oluşan küçük ama on yıllarca solmayacak bir demettir.

Türkiye'de Sosyalist Düşüncenin Klasikleri dizisinin üçüncü kitabı olan *Onlar Uyanırken*, Türkiye emekçi halkının 1960'lı yıllarda kurulu düzeni sorgulayan bilinç ve eylemlerinin, yanı sıra da sosyalizm arayışlarının çarpıcı bir yansımasıdır.

Onlar Uyanırken'in iki yazarı vardır. Kitabın birinci kısmında yer alan *Türk Sosyalistlerinin El Kitabı* başlıklı bölümün yazarı Çetin Altan'dır. Parlamento kürsüsünde kapitalizme yönelttiği öldürücü eleştirileri, miting meydanlarında yaptığı coşkulu konuşmaları, kahvehanelerde anlattığı çarpıcı ülke sorunları ve gazetelerde ikna edici bir dille yazdığı alternatif sosyalist toplum tahayyülleriyle 1960'lı yılların siyasal yıldızıdır Çetin Altan. Kapitalizm yandaşlarının düşmanı, sosyalizm arayışları içindeki emekçilerin sevgilisidir. *Türk Sosyalistlerinin El Kitabı*, sosyalist düşünce ve toplum düzeninin herkes tarafından anlaşılabilecek bir yalınlıkla ve akla gelebilecek her türlü soruyu önceden hesap edip yanıtlayan bir ustalıkla yazılmıştır. Akıcı ritmi, canlı anlatımı, berrak üslubu, akıl yüklü kurgusu, kahredici eleştirileri ve aşıladığı umutlarıyla sosyalist fikirlerin popülerleştirilmesinde eşine ender rastlanabilecek düzeyde vurucu bir metindir.
Kitabın ikinci kısmında yer alan *Mektuplar*'ın yazarı işçisi, ırgatı, marabası, şoförü, kahvecisi, bakkalı, terzisi, zanaatkârı ve arkasız memuruyla Türkiye emekçi halkıdır. Yurdun doğusundan, batısından, güneyinden ve kuzeyinden gelen binlerce mektup arasından kura usulüyle Çetin Altan tarafından seçilen bu küçük demet, devrin emekçi halkının sınıf bilincini ve siyasal dağarcığını yansıtması bakımından eşsiz bir tarihsel belge niteliğindedir.

Onlar Uyanırken, bir günde on üç bin kopya satılan ilk baskısının üzerinden tam 50 yıl sonra, Türkiye Marksizminin yaşayan en önemli temsilcilerinden Metin Çulhaoğlu'nun 'Sunuş'uyla yeniden okuyucuyla buluşmaktadır.

16 TL. KDV DAHİL
ISBN 978-605-172-232-0
9 786051 722320

Yordam Kitap
YordamKitap YordamKitap